

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

Aylık ücretsiz bülten. İLKE Vakfı tarafından yayımlanır.

HAZİRAN
2022

18

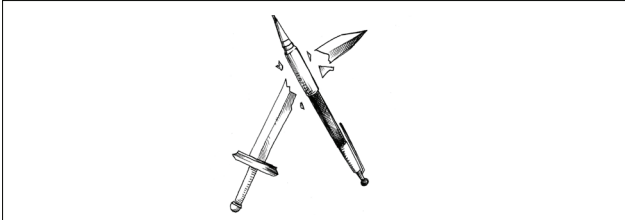
Balkan Dosyası: STK'ların
Odaklandığı Temalar

İslam İşbirliği Teşkilatının Küresel
Sistemdeki Pasifliği Üzerine Bir
Değerlendirme

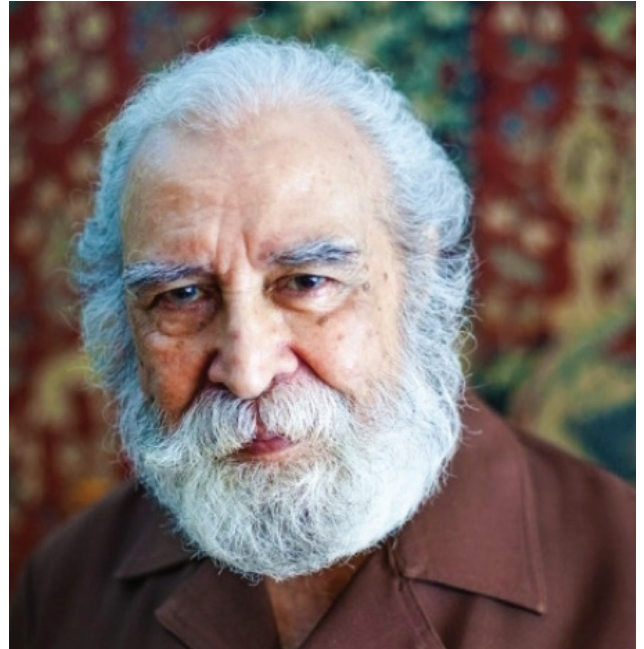
Kafkas Vakfı Kurucular Kurulu Başkanı
Mehdi Nüzhet Çetinbaş ile Söyleşi

Kalem ve Kılıç: Akademik
Özgürlüğün Dar Açısı

Müslüman Dünyadan Sesler: Yasir Qadhi

Seyyid Muhammed Nakib
el-Attas'ın Fikir Dünyası

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

Müslüman Dünyadan Fikrî Birikimler Bülteni, Müslüman Toplumlarında Düşünce ve Hareketler Projesi kapsamında aylık olarak yayımlanıyor. Bültende 43 ülkeden yaklaşık 250 sivil toplum, araştırma ve düşünce kuruluşunun yazılı ve sözlü faaliyetleri taranıyor. Bunlar arasından nitelikli içeriğe sahip faaliyetler "Temel Hak ve Özgürlükler", "Uluslararası Politika", "Toplumsal Refah", "Kültürel Faaliyetler" olmak üzere dört farklı kategoride sunuluyor. Müslüman dünyanın gündemine dair oluşturulan bu envanter ışığında, önemli görülen konular hakkında analiz metinlerine yer veriliyor. Hem güncel gelişmelere hem de literatüre atıfla yazılan analizlerde Müslüman toplumların meseleleri mukayeseli ve bütüncül bir perspektifle inceleniyor.

Proje Yürütücüsü : Lütfi Sunar

Editörler : Büşra İnce, Selvanur Demircan

Katkıda Bulunanlar : Beyza Karabulut, Ceyda Bostancı, Fatıma Zehra Mican, Esra İbrahimagaoglu

Tasarım : Betül Berra Kurt

©İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı, İstanbul 2022

İLKE Yayın No : 142

Online ISSN : 2822-4817

DOI : <http://dx.doi.org/10.26414/mdfbb07>

İLKE Vakfı, toplumsal meselelerle ilgili bilgi, politika ve strateji üreten, karar alıcılara yol gösterecek araştırmalar yapan ve gelecek için gerekli birikimin oluşmasına katkı sağlayan bir sivil toplum kuruluşudur.

Toplumsal Düşünce ve Araştırmalar Merkezi (TODAM); adil, hakkaniyetli ve müreffeh bir toplum hedefini hayata geçirmek üzere düşünce ve strateji üretmektedir.

Adres: Aziz Mahmut Hüdayi Mah. Türbe Kapısı Sk. No: 13 Üsküdar/ İstanbul Telefon: +90 216 532 63 70 E-posta: todam@ilke.org.tr Web: ilke.org.tr

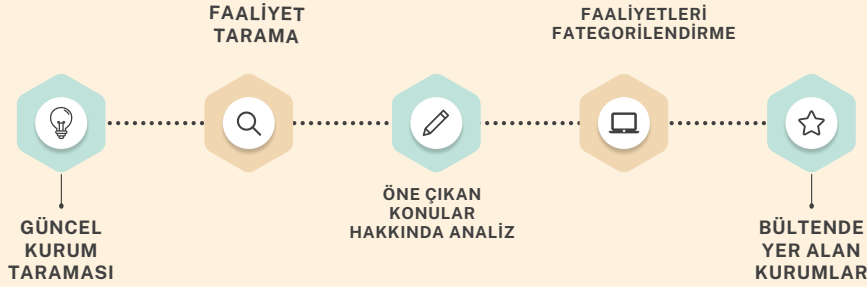
© Tüm hakları saklıdır. İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı'nın yazılı izni olmadan bu eserin hiçbir kısmı elektronik ya da mekanik yollarla çoğaltılamaz. Yazıda belirtilen görüşler yazara aittir ve İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı'nı bağlayıcılığı yoktur.

Müslüman Dünyadan Fikrî Birikimler Bülteninin 18. Sayısı Nasıl Hazırlandı?

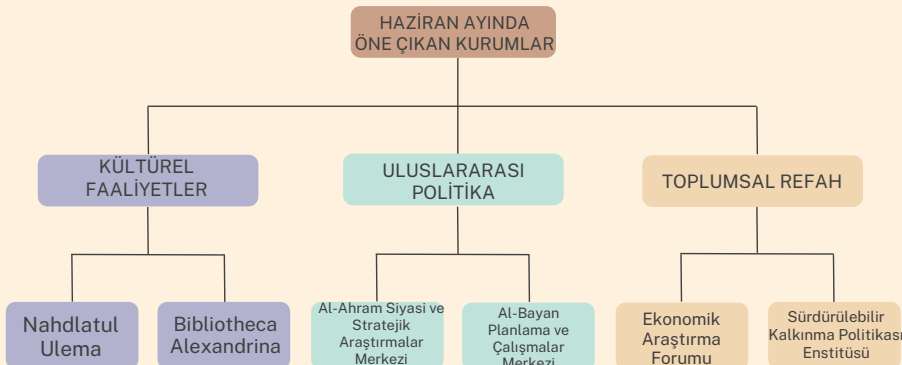

Haziran ayında Müslüman dünyadan 245 sivil toplum, araştırma ve düşünce kuruluşu tarandı.

Kuzey Afrika, Orta Doğu, Güney ve Güneydoğu Asya ülkeleri gibi Müslüman nüfusun yoğun olarak yaşadığı bölgelerin yanında Batı Avrupa, ABD, Balkanlar ve Orta Asya ülkeleri de incelendi.

Müslüman Dünyadan Fikri Birikimler Bülteni 18. Sayı Yayın Süreci

İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı, kurulduğundan bu yana araştırma birimleri ve alt kuruluşlarıyla birlikte Türkiye'nin yüzleşmekte olduğu sorunları tespit ederek çözüm önerileri getirmeye devam ediyor. Bu faaliyetler kapsamında bugüne kadar yayımlamış olduğu raporlar, politika notları, görüş yazıları; gerçekleştirdiği seminerler, söyleşiler ve çevrimiçi panellerin kapsamını büyütme üzere yeni ve iddialı bir adım atıyor. Çalışma alanlarını ve hedef kitesini büyütme üzere atacağı bu adımda "Toplumsal Düşünce ve Araştırma Merkezi" isimli yeni bir araştırma merkezini kurmuş bulunuyor. Toplumsal Düşünce ve Araştırma Merkezi (TODAM), Türkiye'den başlayarak Müslüman toplumların gündemini yoğun biçimde işgal eden kitlesel sorunları nedenleri ile incelemeyi ve aralarındaki ilişkileri analiz etmeyi, bu sorunlara incelediği toplumun birikimi ile İLKE tecrübesini birleştirerek somut çözüm önerileri getirmeyi hedefliyor. Merkezden çevreye yayılan bir yöntem ile gerçekleştireceği araştırma ve yayın çalışmalarında; Türkiye ve Müslüman toplumların en önde gelen işsizlik, gelir eşitsizliği, beyin göçü, sığınmacı, kentleşme, insan hakları ihlalleri, aile içi şiddet, emeklilik sistemi ve konut gibi sorunlarını ele alıp nicel veriler ışığında çözüm önerileri sunmayı hedefliyor. TODAM; bilhassa 2000 yılı sonrası Türkiye'de ve Müslüman toplumlarda hukuk, eğitim, ekonomi ve sosyal hizmet alanlarında yürütülen çalışmaların istatistiki verilerini araştırmacıların istediği biçimde kıyaslayabileceği yahut farklı verileri birleştirebileceği bir veri tabanında istifadeye sunuyor. Hedeflerini gerçekleştirmek üzere temin edeceği nicel verileri, oluşturduğu veri tabanı üzerinden araştırmacıların erişimine açarak yürütülecek bağımsız akademik çalışmalara da alan ve imkân sunan bir merkez işlevi görüyor. Böylelikle uzun yıllardır eksikliği hissedilen bir toplumsal ihtiyaç daha yine İLKE Vakfı tarafından giderilmiş oluyor.

İçindekiler

Kalem ve Kılıç: Akademik Özgürlüğün Dar Açısı <i>Prof. Dr. Sari Hanafi</i>	8
İslam İşbirliği Teşkilatının Küresel Sistemdeki Pasifliği Üzerine Bir Değerlendirme <i>Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Hüseyin Mercan</i>	14
Balkan Dosyası: STK'ların Odaklandığı Temalar <i>Beyza Karabulut</i>	20
Seyyid Muhammed Nakib el-Attas'ın Fikir Dünyası <i>Recep Yiğit</i>	29
Kafkas Vakfı Kurucular Kurulu Başkanı Mehdi Nüzhet Çetinbaş ile Söyleşi	35
Müslüman Dünyadan Sesler: Yasir Qadhi	41
Aylık Faaliyet Görünümü	48
Bültende Yer Alan Kurumlar	76

Takdim

Müslüman Dünyadan Fikrî Birikimler Bülteni, TODAM bünyesindeki Müslüman Toplumlarda Düşünce ve Hareketler Projesi kapsamında 2021 yılından bu yana aylık olarak yayımlanmaktadır. Bülten Orta Doğu ve Kuzey Afrika, Güney-Güneydoğu Asya, Orta Asya, Batı Avrupa ve Balkan bölgelerinde yer alan 43 ülkeden yaklaşık 250 sivil toplum, araştırma ve düşünce kuruluşunun yazılı ve sözlü faaliyetleri taranarak hazırlanmaktadır. Her ay yayımlanan bültenle birlikte Müslüman toplumlarda hangi meselelerin ön plana çıktığını, gündemlerinde neler olduğunu takip ederek Müslüman toplumların güncel meseleleri çok yönlü bir şekilde okuyucuya sunulmaktadır. Orta Doğu'dan Afrika'ya, Asya'dan Avrupa'ya pek çok ülkeden güncel çalışmaların takibi Müslüman toplumların gündemini bölgesel ve tematik olarak mukayeseli bir biçimde izleme imkânı sağlamaktadır. Bütün bu çalışmalar neticesinde Müslüman toplumların fikrî birikimi kayıt altına almakta ve geniş bir veri tabanı oluşturulmaktadır.

Müslüman Dünyadan Fikrî Birikimler Bülteni'nin 18. Sayısında Beyrut Amerikan Üniversitesinde Sosyoloji Bölümünde akademisyen olarak görev yapan misafir yazarımız Profesör Sari Hanafi'nin Arap bölgesi özelinde akademik özgürlüğü eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirdiği yorum-analiz yazısı yer alıyor. Diğer misafir yazarımız, Marmara Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi Dr. Muhammed Hüseyin Mercan'ın kaleme aldığı "İslam İşbirliği Teşkilatı'nın Küresel Sistemdeki Pasifliği Üzerine Bir Değerlendirme" başlıklı görüş yazısında ise küresel bir örgüt olarak İİT'nin imkânları ışığında Müslüman devletlerin küresel sisteme etki etme potansiyelleri gerçekçi bir bakışla değerlendiriliyor. "Balkan Dosyası: STK'ların Odaklandığı Temalar" başlıklı analizde Balkanlar'da yer alan sivil toplum kuruluşlarının faaliyetlerinde öncelik verdiği temalar ele alınıyor. Balkanlarda STK'ların öncelikli olarak odaklandığı temalar dinî ve milli değerler, AB Entegrasyonu, yolsuzluk ve hak ve adalet başlıkları olarak karşımızda durmaktadır. Bültenin bu sayısında portre-analiz kısmında Uluslararası İslam Düşüncesi ve Medeniyeti Enstitüsü (International Institute of Islamic Thought Civilization, ISTAC) kurucusu Seyyid Muhammed Nakib el-Attas'ın fikir dünyasına ilişkin bir değerlendirme yazısı yer alıyor. Ayrıca bültende Amerika'da yaşayan önemli Müslüman düşünürlerden Yasir Qadhi ile "Voices from the Muslim

World” projesi kapsamında düzenlenen söyleşi yer almaktadır. Müslüman dünyanın önemli bir parçası olan Kafkasya’ya dair Türkiye’de önemli çalışmalar yürüten Kafkas Vakfı kurucular kurulu üyesi Mehdi Nüzhet Çetinbaş ile Kafkasya’daki kurban faaliyetlerinin önemine dair gerçekleştirdiğimiz bir başka söyleşi de bültenin bu sayısında okuyucuların istifadesine sunuluyor.

Müslüman Dünyadan Fikrî Birikimler Bülteni’nin 18. sayısının okuyucularına ve ilgililerine yararlı olmasını temenni ediyoruz.

Prof. Dr. Lütfi Sunar

İLKE Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı

2022 YILININ İLK YARISINDA MÜSLÜMAN TOPLUMLARIN GÜNDEMİNDE ÖNE ÇIKAN TEMALAR NELERDİR?

Müslüman Dünyadan Fikrî Birikimler Bülteni'nin verileri ışığında Müslüman toplumların gündeminde öne çıkan temaları tespit ettik.

2022 yılının Ocak ayından Haziran ayına kadar olan gündem temalarına birlikte göz atalım:

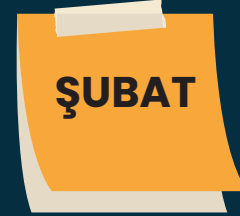
COVID-19

Ocak ayındaki faaliyetlerde çoğunlukla COVID-19'un hem toplumsal hem de ekonomik etkilerinden bahsedilmiştir. Pandeminin istihdam, aşı güvenliği ve etik yönü gibi meselelerle ilişkisine dair çalışmalar sunulmuştur. Pandemi sonucunda ortaya çıkan artan yoksullaşmaya ve güvensizliklere odaklanılmıştır.

Enerji Krizi ve İklim Değişikliği

Pandemi döneminde artan enerji fiyatlarından sonra 24 Şubat'ta Rusya- Ukrayna krizinin başlamasıyla krizin enerji piyasasını nasıl etkileyeceği tartışılmıştır. Bununla birlikte enerji bağımlılığı ve iklim değişikliğinin etkileri ele alınmıştır.

Rusya- Ukrayna Krizi

STK'lar, savaşın bölgesel etkileri ve boyutları, insan hakları ve göç bağlamında etkilerini tartışmıştır. Bu krizin ve artan emtia fiyatlarının Orta Doğu ve Kuzey Afrika'yı gıda güvenliği yönünden etkilediğine dikkat çekilmiştir.

İsrail'in Filistin'e Karşı Ayrımcı Politikası

Nisan ayında İsrail'in Filistinlilere yönelik tutuklamaları ve ayrımcı politikası hakkında bildirimler yayımlanmıştır. Al- Haq İnsan Hakları Savunuculuğu derneği Ocak ayından beri 2140 Filistinli'nin tutuklandığını belirtmiştir.

NİSAN

MAYIS

Küresel Gıda Krizi

Rusya- Ukrayna Krizi ve yaşanan hava olayları buğday üretimini etkilemiştir. Yaşanan bu iki durumdan dolayı ülkeler korumacılığa yönelmiştir. Kazakistan ve Hindistan tahıl ihracat yasağı getirirken Endonezya ise palmye yağının ihracatını yasaklamıştır.

Biden'in Orta Doğu Turu

Orta Doğu'da yer alan STK'lar, Biden'in Orta Doğu ziyaretlerini analiz etmiştir. Biden'in bu politikayı benimsemesinde Çin'i kontrol etme güdüsü ve Rusya'nın zayıflatılmasını hedeflediği belirtilmiştir. İran nükleer müzakereleri ve İbrahim Anlaşmaları Biden'in gündemindeki meselelerden olduğu ifade edilmiştir.

HAZİRAN

Kalem ve Kılıç: Akademik Özgürlüğün Dar Açısı¹

Prof. Dr. Sari Hanafi²

“Korkanlar değişim başlatamazlar.”

(Zevail, 2005: 166).

Bu metinde akademik özgürlükten kastım öğretim, konferans, araştırma ve yayınlar yoluyla düşünce ve yeni fikirler üretme ve ifade özgürlüğüdür. Ayrıca, kamu eğitim kurumunu protesto hakkına; üniversiteyi hükümet veya güvenlik müdahalesi olmadan düzenleme ve yönetme hakkına; üniversiteyi devlet müdahalesinden ve hükümet yanlısı veya hükümet karşıtı kişi ve grupların müdahalesinden koruma hakkına da atıfta bulunuyorum. Bu yazıda, akademik özgürlüklerin engellenmesine ilişkin birkaç örnek sunacağım. Akademik özgürlük mahrumiyetinin en çarpıcı kanıtı muhtemelen üniversitelerde özgürlüklerin ele alınış şeklidir. Birçok “akademik” çalışma, öğretim üyelerinin özgürlüklerle ilgili görüşlerini incelemekte ve akademik özgürlüğü kısıtlayan durumları istatistiksel önlemlerle gizlemektedir-örneğin bkz. (Buhaimed, 2007). Bu çalışmalar genellikle gerçek örneklerden, sağduyudan,

sistemik gözlemden ve etnografik bir yaklaşımdan yoksundur. Bu pozitivist eğilim, Thomas Piketty tarafından *Yirmi Birinci Yüzyılda Kapitalizm* (2014) (Capitalism in the Twenty-First Century) adlı ünlü kitabında da eleştirildi: Piketty, on dokuzuncu yüzyıl Fransa ve İngiltere’deki eşitsiz dağılımı ve mirası anlamak için, Honoré de Balzac ve Jean Austen’i Karl Marx ve zamanın ekonomistleriyle karşılaştırılabilecek en iyi referanslar olarak görüyor. Aynı şekilde, basın makaleleri, insan hakları örgütlerinin raporları ve seçilmiş biyografiler (Abdulla, 2014; İbrahim, 2013), akademik özgürlüklerin durumunu açıklamak ve analiz etmek için tek sağlam referans olarak görülmektedir.

Körfez’de bazı profesörlerin çalışma izinleri görünüşte “politik” gerekçelerle reddedilmiştir. Bu fenomeni incelediğimde, 2014’ten beri birçok Lübnanlı Şii’nin hiç bitmeyen bir “cadı avı” kurbanı olduğunu gördüm. Bu gerekçeler gerçekten politik değil aksine oldukça mezhepçi bir yaklaşımdır. Örneğin, yazılarında Hizbullah’ın siyasi ve sosyal gündemini eleştirse bile iki

1 Bu makalenin ilk Arapça versiyonunun güncellenmiş ve geliştirilmiş hâli Arap Sosyoloji Dergisi “İdafat” sayı 29-30, 2015, s. 4-8’de yayımlanmıştır.

2 Sosyoloji Profesörü, Beyrut Amerikan Üniversitesi

profesörün çalışma vizeleri reddedilmiştir. Dolayısıyla tek suçları “Şii” olmalarıdır. Benim en dikkatimi çeken şey, uluslararası akademik özgürlük sıralamalarında Arap üniversitelerinin akademik özgürlüğüne ilişkin göstergelerin olmamasıdır. Bazı Suudi ve Emirlik üniversitelerinin neden diğer Arap üniversitelerine kıyasla çok yüksek sıralamaya ulaştığı şaşırtıcı değildir. Yabancı üniversiteler şubeleri için ülkelerin akademik özgürlüklerini müzakere etmeden hevesle atılıyor. Seçtikleri öğrencilerin işe alınmasını garanti edemeyecekleri ülkelerde “seçkin” üniversitelerin şube açması nasıl mümkün olabilir? Özellikle de Körfez güvenlik yetkilileri, belirli bir milliyet ve topluluğa karşı biyo-politik ve ayrımcı uygulamalara girişmektedir. Bilindiği gibi BAE, Katar ve Kuveyt yüksek öğrenimde marka stratejileri uygulamıştır. Böylece birçok Amerikan, Fransız ve diğer üniversitelerin şubelerini ülkelere getirmiştir. Bu üniversitelerin özgürlük kültürünü teşvik eden ve bu özgürlükleri baltalayan hükümetin veya muhafazakâr dini otoritelerin kontrolünden kurtarılmış bir alan yaratma ihtimalini ön görmek için hâlâ çok erken.

Lübnan’da Çalışma Bakanı, herhangi bir Filistinli ve hatta Suriyeli akademisyenin özel üniversitelerde çalışmasını engellemektedir (Birçok vaka Beyrut Amerikan Üniversitesi’nde görülmüştür). Bu durum, Lübnan Parlamentosu tarafından Ağustos 2010’da onaylanan yasalara aykırıdır. Ayrıca fakültelerin yetkinlik temelinde işe alım hakkına saygı duyan normları da ihlal etmektedir. Diktatör Pinochet’in Şili üniversitelerindeki birçok

Akademik özgürlüklerin olmaması her türlü yaratıcılığı engeller. Üniversite yenilenmeyi ve yeniliği teşvik eden bir merkeze dönüştürülemez.

sosyal bilimler bölümünü kapatmasının ardından Latin Amerika üniversiteleri Şilili akademisyenleri memnuniyetle karşılarken hiç kimse Suriyeli akademisyenleri istihdam eden herhangi bir Arap Üniversitesi’ni duymadı. Beyrut Amerikan Üniversitesi bir avuç adaya (altı profesöre ve araştırmacıya) kapılarını açtığında, Lübnan Çalışma Bakanı onlara izin vermeyi reddetti.

Sorun sadece akademik işe alımla ilgili değildir. Katar makamları, yabancı üniversitelerin Katar şubelerinden üniversite genel merkeziyle aynı müfredatı takip etmelerini istediklerinde kendilerini muhafazakâr siyasi ve dinî şahsiyetlerden korumaya çalıştı. Yakın tarihli bir röportajda, Carnegie Mellon Üniversitesi rektörü, üniversitenin müfredatının Katar yetkililerinin denetimi altında olduğunu belirtmiştir. O halde söz konusu olan mesele, bu ülkelerde ifade özgürlüğünün yokluğunun ortaya çıkan bu modeli ne ölçüde etkilediğidir.

Suudi Arabistan’da bir Suudi üniversitenin eski rektörü olan Ahmed Al-Issa (2010), üniversite ile düşünce ve kültür akımları arasında “geri dönülemez bir boşanma” (irrevocable divorce)

teşhisini ortaya koymaktadır. Ona göre, “Üniversite yöneticileri ve Yüksek Öğretim Bakanlığındaki yetkililer, üniversitelere toplumsal tartışmalara katılma veya hassas konularla ilgilenme özgürlüğü verme konusunda isteksizdir. Üniversitelerin herhangi bir konuda tavır almasını engellemişlerdir.” Bu durum, Suudi akademik dergilerinde ele alınan konular üzerinde yaptığımız analizde açıkça görülmektedir. Öğretim üyeleri, düşüncesini ve hareketini belirleyen belirli sınırlar içinde tutulmaktadır. Örneğin, konferans ve seminerlere ancak belirli koşullar altında katılabilir: Konferansın konusu, uzmanlığına veya çalışmasına uygun olmalıdır. Ayrıca, konferans Krallık içinde yapılacaksa, bölüm ve fakülte konseyinin tavsiyesine ve üniversite rektörünün onayına ihtiyacı vardır. Uluslararası konferanslar için ise üniversite konseyi başkanının onayı, yukarıdaki tüm makamların önerilerine dayanmaktadır. (Ezzat, 2011). Birçok üniversite misafir öğretim üyesine kapılarını açarken, Birleşik Arap Emirlikler’i ve Mısır’da güvenlik onayı olmadan misafir öğretim üyesi almak çok zorlaşmıştır.

Mısır’da bazı üniversiteler, birçok örnekte görüldüğü gibi, hükümetin politikasına karşı çıkabilecek öğretim üyelerini reddetmektedir. Cumhurbaşkanı

Muhammed Mursi’nin başkanlığı döneminde, Mısır üniversitelerinin tarihinde ilk kez üniversite başkanları seçildi. Daha sonra görevden alındılar ve hükümet yanlısı başkanlar atandı. Abou el-Ghar (Abou el-Ghar, 2005) göre, Mısır devletinin üniversiteyi bastırarak için kullandığı üç aracı vardır: birincisi, kampüste polis gücünün kullanılması; ikincisi, tüm üst düzey idari pozisyonlarda hükümet yanlısı profesörlerin atanması ve üçüncüsü, akademik özgürlükleri kısıtlayan bir dizi yasa ve yönetmelik oluşturmaktır. Bu durum devrimden önce olmasına rağmen, hala değişmemiştir³. Başkan El-Sisi, 15 Ocak 2015’te, üniversite profesörlerinin kampüste herhangi bir siyasi faaliyette bulunmaları durumunda görevden alınmasına izin veren bir başkanlık kararnamesi yayınlamıştır.

Seçilmiş öğrenci birlikleri ve topluluklarına gelince ise çoğu Arap ülkesinde faaliyette olmalarına izin verilmesine rağmen geleneksel ve resmi bir korku var. Lübnan, Tunus, Fas, Mısır ve Sudan belki de bu durumda istisnadır.

Sonuç olarak, akademik özgürlüklerin olmaması her türlü yaratıcılığı engeller. Üniversite yenilenmeyi ve yeniliği teşvik eden bir merkeze dönüştürülemez. Orta Çağ’da, Avrupa üniversitesi, devlet yasalarından muaf tutulması anlamında,

3 Bir insan hakları araştırmacısı olan Hüseyin Magdy, Mısır’daki Bilim Günü’nün yeniden canlanmasına siyasi nedenlerle hapsedilen öğrenci ve öğretim üyelerinin derhal serbest bırakılması gerektiğini söyledi. “El-Mesryoon” (Mısırlılar) gazetesine yaptığı özel açıklamada, devletin kendisiyle ve eylemleriyle çeliştiğini de sözlerine ekleyen Magdy: “Devlet Mısır üniversitelerinde akademik özgürlükle mücadele ediyor ve aynı zamanda Cumhurbaşkanı Abdel Fattah el-Sisi bilimin ilerlemesi için çağırıda bulunuyor ve bilimsel araştırmacının önemini vurguluyor. Öte yandan, gerçekte devlet, bilim özgürlüğünün tam tersi olan üniversitelerin başkanlarını ve öğrenci birliklerini atayarak eğitim sürecini tamamen kontrol eder.” (El-Mesryoon, 3 Nisan 2015)

sınır ötesi bir istisna alanı olarak kuruldu. Kilise otoritesi de dahil olmak üzere toplumu eleştirme özgürlüğüne sahipti. Toplumla ve onun ihtiyaçlarıyla ilişkisini kaybetmemiş ve günümüze kadar bu statüsünü korumuştur. Peki Arap üniversiteleri böyle bir alan yaratabilir mi?

Arap bölgesindeki akademik özgürlüğün dar açısı, en iyi ihtimalle, üniversitelerdeki pratik veya özel akademik çalışmalarla bağlantılı sadece bir “mesleki özgürlük” haline geldi. Böylece üniversite eğitim ve ahlaki gücünün çoğunu kaybetmiş durumdadır. Öğretim üyeleri için yurtdışında bilimsel bir görevde işe alım, terfi ve seyahat için güvenlik onayı şart haline gelmiştir. İŞİD devletinin kökleri sadece aşırı din anlayışında değil, otoriter Arap-ulusal devletin bugüne kadar yaydığı köklü kültürde de aranmalıdır.

Kaynakça

Abdulla, Abdulkhaleq (2014), Confessions of a retired academic, Beirut: Dar Al-Farabi.

Abou el-Ghar, Muhammad (2005). “Between the red lines... Academic freedoms in Egyptian universities”, Al-Kutub: Wijhat Nazar [Books: Points of view], Year 7, Issue 80, http://www.weghatnazar.com/article/article_details.asp?id=774&issue_id=7.

Buhaimed, Nada (2007). Academic freedom in Saudi universities (field study), (Master Thesis, King Saud University, College of Education, <http://www.ahlalheeth.com/vb/attachment.php?attachmentid=108523&d=1374765520>).

Ezzat, Ahmed (2011), Report on academic freedoms and independence of Egyptian universities, Cairo: Freedom of Expression Foundation, http://afteegypt.org/wp-content/uploads/2011/03/1301494061_rebort_001-2010.pdf.

Ibrahim, Saad Eddin (2013), Biography of Saad Eddin Ibrahim, Cairo: Dar Merritt.

al-Issa, Ahmed (2010), Higher Education in Saudi Arabia: A Journey in Search of an Identity, Beirut: Saqi House.

al-Mesryoon [The Egyptians] (2015), “Legal researcher: ‘The state contradicts itself’... fights academic freedom and celebrates Science Day”, The Egyptians, <http://almesryoon.com>.

Piketty, Thomas (2014), Capital in the Twenty-First Century, Translated by Arthur Goldhammer. Cambridge MA: Belknap Press.

Zewail, Ahmed (2005), The Era of Science, Cairo: Dar El Shorouk.

Öne Çıkan Faaliyetler

“Güvencesiz Bir Dengeleme Yasası: Katar ve BAE’de Küreselleşme, Siyasi Meşruiyet ve Yüksek Öğrenim Genişlemesi” başlıklı makale yayımlandı.

A Precarious Balancing Act: Globalization, Political Legitimacy, and Higher Education Expansion in Qatar and the UAE

T: 01.03.2022

D: İngilizce

Ü: Lübnan

T: Makale

Çağdaş Arap Meseleleri dergisinde yayımlanan bu makalede uluslararasılaşma yoluyla Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri’nde (BAE) yükseköğretimin (HE) nasıl genişlediğini analiz ederek küreselleşme ve yerel kültür arasındaki dinamikleri araştırmaktadır. Bu Körfez ülkelerinin kendilerini meşrulaştırmak ve küreselleşmiş bir dünyada uluslararası rekabetçi toplumlar olarak öne çıkmak için yüksek öğretim kurumlarını (HEI’ler) kullanmaları nedeniyle, HE’nin uluslararasılaşma yoluyla genişlediğini iddia etmektedir.

<https://online.ucpress.edu/caa/article/14/1/113/116585/A-Precarious-Balancing-ActGlobalization-Political>

“Yüksek Öğrenimde Siyasal Yönetişim: Arap Devlet Üniversiteleri Örneği” başlıklı makale yayımlandı.

Political Governance in Higher Education: The Case of Arab Public Universities

T: 01.06.2021

D: İngilizce

Ü: Lübnan

T: Makale

Çağdaş Arap Meseleleri dergisinde yayımlanan bu makalede üniversitelerin kontrol ve sosyalizasyon ajansları olarak rolünü açıklayan ve bunun sonucunda eğitimin kalitesi üzerinde bir yankı uyandıran, politik model olarak adlandırılan yüksek öğretimde bir yönetim modeli kullanmaktadır. Bu modeli akademik, Napolyon, pazar odaklı ve yönetsel gibi yaygın modellerle karşılaştırır. Her biri on Arap ülkesindeki en eski devlet üniversitelerini ele alan ve başlangıcından 2016 yılına kadar tarihsel bir yaklaşım kullanan on yayınlanmış vaka çalışmasının bir incelemesini üstlenmektedir. On devlet üniversitesi arasında dokuzu siyasi model kategorisine girerken, onuncu Napolyon modelini temsil eder.

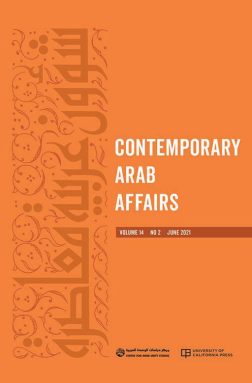
<https://online.ucpress.edu/caa/article-abstract/14/2/97/117277/Political-Governance-in-Higher-EducationThe-Case?redirectedFrom=fulltext>

SFINGAH S. IFF
Stanford University, Graduate School of Education, Stanford, CA, USA

A Precarious Balancing Act

Globalization, Political Legitimacy, and Higher Education Expansion in the UAE

ABSTRACT This paper explores the dynamics between globalization analyzing how higher education (HE) has expanded in Qatar and the UAE through internationalization. It contends that HE internationalization in part because these Arab Gulf states use institutions (HEIs) to legitimate themselves and gain prominence competitive societies in a globalized world. At the same time, however states face push back from their more conservative, traditional constituencies for “Westernizing” education. Hence, these states simultaneously practices in public HEIs to manage state-society relations, enhancing the national and global legitimacy. This effort to balance what appears to interests creates a “dual higher education system.” **KEYWORDS:** globalization, internationalization, political legitimacy, Arab Gulf

“Ürdün Sivil Toplum Kurumlarının Üniversite Öğrencileri Arasında İdeolojik Güvenliğin Artırılmasına Katkısı” başlıklı makale yayımlandı.

Contribution of Jordanian Civil Society Institutions to the Enhancement of Ideological Security among University Students

T: 16.06.2020

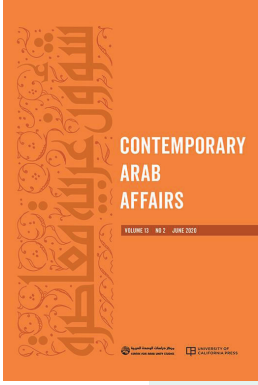
D: İngilizce

Ü: Lübnan

T: Makale

Çağdaş Arap Meseleleri dergisinde yayımlanan bu makalede Ürdün sivil toplum kurumlarının demokrasinin başlangıcına işaret eden siyasi eğilimlerin geliştirilmesine katkısını tespit etmektedir. İdeolojik güvenlik, ulusal güvenlik kavramıyla ilişkisi nedeniyle her toplumda kilit bir konudur. Bu çalışmadaki araştırmacılar, veri toplama aracı olarak bir anketin kullanıldığı nicel bir yaklaşım benimsemektedir. Araştırmanın örneklemini çok aşamalı örnekleme yoluyla seçilen 1093 erkek ve kız öğrenci oluşturmuştur.

<https://online.ucpress.edu/caa/article-abstract/13/2/54/110643/Contribution-of-Jordanian-Civil-Society?redirectedFrom=fulltext>

“Arap dünyasında sosyoloji yazmak: İdafat aracılığıyla bilgi üretimi, The Arab Journal of Sociology” başlıklı makale yayımlandı.

Writing sociology in the Arab world: knowledge production through Idafat, The Arab Journal of Sociology

T: 01.04.2013

D: İngilizce

Ü: Lübnan

T: Makale

Sari Hanafi tarafından yazılan bu makalede İdafat, The Arab Journal of Sociology dergisininin 18 sayısını incelemektedir. 2008-2012 yılları arasında çıkan 120 makalenin incelendiği bu çalışmanın amacı Arap sosyologlarının sosyolojide bilgi üretme biçimini ortaya çıkarmaktır.

<https://online.ucpress.edu/caa/article-abstract/6/2/220/26080/Writing-sociology-in-the-Arab-world-knowledge?redirectedFrom=fulltext>

İslam İşbirliği Teşkilatının Küresel Sistemdeki Pasifliği Üzerine Bir Değerlendirme

Dr. Öğr. Üyesi Muhammed Hüseyin Mercan⁴

Son yıllarda küresel siyasetin seyrinde uluslararası örgütlerin ve özellikle de uluslararası oluşumların öneminin artması ve siyaset yapma ve uygulama süreçlerinde etkilerini hissettirmesi Müslüman dünyada iş birliğini ve hareketliliği artıracak yapı ya da yapıların imkânını gündeme taşımaktadır. İslam dünyasında özgün bir siyasallığın oluşabilmesine katkı sağlayabilecek ve sorunların çözümünde aktif rol üstlenebileceği gibi küresel siyasetin diğer aktörlerini yeri geldiğinde dengeleyici bir işlev görecektir. Bir yapının tesisi elbette uluslararası sistemde dengeleri değiştirecek bir adım olacaktır. Uluslararası sistemin doğasından kaynaklanan adaletsizlik, eşitsizlik, çatışma gibi sorunlarla mücadelede güçlü bir iradenin ortaya konması ve Müslüman devletlerin kendini temsil konusunda daha özgüvenli bir karaktere bürünmesi, yeni bir küresel siyasetin şekillenmesine yönelik beklentileri de artıracaktır. Böyle bir zeminin oluşabilme ihtimali dikkate alındığında akla ilk gelen soru Müslüman dünyada böyle bir yapının tesisi için gerekli irade ve vizyonun olup olmadığı ya da İslam dünyasındaki en büyük

siyasi örgüt konumundaki İslam İşbirliği Teşkilatının (İİT) bu misyonu üstlenip üstlenemeyeceğidir.

İİT, uluslararası siyasette Birleşmiş Milletlerden (BM) sonra üye sayısı, coğrafi dağılımı, etnik ve dil çeşitliliği bakımından en büyük ikinci örgüt olarak kabul edilmektedir. 57 üyesi 5 bulunan ve 5 ülkenin de gözlemci statüsüne sahip olduğu İİT, sadece siyasi ve ekonomik önemi dolayısıyla değil aynı zamanda askerî güç kapasitesi, yer altı kaynakları bakımından çeşitliliği ve zenginliği, eğitim, kültür ve teknoloji alanlarındaki potansiyeli ve özellikle de genç nüfus oranı ile küresel siyasette alternatif bir düzen iddiasını sunabilme imkânına sahip en önemli yapıdır. Avrupa merkezci siyasallığın şekillendirdiği mevcut uluslararası sistem özellikle son birkaç on yılda ciddi meydan okumalarla karşı karşıya kalmıştır. Özellikle 11 Eylül sonrası oluşan siyasi atmosfer, tüm dünya üzerinden tahakküm kurmaya çalışan ABD ile küresel siyasette yeniden mevzi kazanmaya çalışan Rusya ve yükselen başat aktör Çin arasında derin bir rekabete kapı aralamıştır. Afganistan ve Irak işgalinin yol açtığı travmalar ve Arap

4 Marmara Üniversitesi, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Öğretim Üyesi

5 14-15 Ağustos 2012 tarihinde Mekke'de gerçekleştirilen olağanüstü toplantı sonrasında Suriye'nin üyeliği askıya alınmıştır.

dünyasındaki halk ayaklanmalarının yeni krizleri tetikleyen bir hale evrilmesi, İslam dünyasındaki kaotik durumun artmasına yol açarken aynı zamanda küresel siyasetteki ana rekabetin de Müslüman dünyadaki karar alma süreçlerini doğrudan şekillendirmesini beraberinde getirmiştir.

Gerek İslam dünyasındaki devletlerin gerekse bir örgüt olarak İİT'nin sahip olduğu potansiyel dikkate alındığında Müslüman toplumların kendi kaderlerini şekillendirme konusunda niçin zayıf kaldıkları ya da yeterli bir irade ortaya koyamadıkları bu tartışmanın en kilit noktasını oluşturmaktadır. Yerküre üzerinde kendi siyasallığı zemininde bir düzen kurma iddiasına sahip bir dinin mensuplarının, uluslararası sistemde alternatifler oluşturabilecek mekanizmaları hayata geçirememesi sadece dış etkenlerle ya da İslam dünyasındaki genel ataletle açıklanabilecek bir husus değildir. Müslüman siyasallığın ana kodlarını belirlediği yeni bir dünya düzeninin tesisine dair bir çabanın İslam dünyasındaki devletler tarafından ortaya konmaması ya da kimi girişimlerin kadük kalması⁶ oldukça büyük bir yapısal krize işaret etmektedir. Bu bağlamda İslam dünyasında güçlü bir siyasi vizyonun ortaya konmamasının ve etkin bir birliğin oluşturulamamasının nedenlerinin iyi analiz edilmesi, en azından yüzleşilmekte olan yapısal krizin aşılabilmesine ve gelecek dönemlerde alternatif bir yapının ihdasına olanak tanıyabilecektir.

İİT, uluslararası siyasette Birleşmiş Milletlerden (BM) sonra üye sayısı, coğrafi dağılımı, etnik ve dil çeşitliliği bakımından en büyük ikinci örgüt olarak kabul edilmektedir. 57 üyesi bulunan ve 5 ülkenin de gözlemci statüsüne sahip olduğu İİT, sadece siyasi ve ekonomik önemi dolayısıyla değil aynı zamanda askerî güç kapasitesi, yer altı kaynakları bakımından çeşitliliği ve zenginliği, eğitim, kültür ve teknoloji alanlarındaki potansiyeli ve özellikle de genç nüfus oranı ile küresel siyasette alternatif bir düzen iddiasını sunabilme imkânına sahip en önemli yapıdır.

İİT'nin küresel siyasetteki pasifliği ve Müslüman dünyaya alternatif bir düzenin tesisine dair bir ruhaşılama yapamaması öncelikle yapının kendisinden kaynaklanmaktadır. Başta Filistin meselesi olmak üzere İslam dünyasındaki hiçbir krize yönelik net çözüm önerileri sunamaması ve küresel aktörlerin İslam ülkelerine ya da süregelen krizlere yönelik yaklaşımları karşısında

6 1997 yılında dönemin başbakanı Necmettin Erbakan'ın girişimleriyle ve Türkiye'nin öncülüğünde kurulan D-8 örgütü, alternatif bir düzen iddiasını sahip olmakla ve Müslüman dünyaya yeni bir soluk getirmeye çalışmakla beraber gerek Türkiye siyasetinde değişim gerekse üye ülkelerin yeterli ehemmiyeti vermemesinden ötürü, kuruluşundan kısa bir süre sonra tüm potansiyel ve kapasitesine rağmen etkisiz bir yapı haline dönüşmüştür.

Şekil 1. İslam İşbirliği Teşkilatı 13. İslam Zirvesi Konferansı Zirve Toplantısı

baskı araçlarını uygulamaya koyamaması, İİT'nin uluslararası ilişkilerde oyun kurucu bir aktör olamamasının önündeki başlıca engeldir. Örgütün kuruluş felsefesinin "İslam dünyasının hak ve çıkarlarını koruma" ve üye ülkeler arasındaki "iş birliği ve dayanışmayı güçlendirme" misyonu üzerine bina edilmesine rağmen, kuruluş tarihi olan 25 Eylül 1969'dan bu yana örgütün ana misyonu çerçevesinde başarılı bir sınav verememiş olması, İİT'nin etkin bir örgüte dönüşebilmesine dair inancı büyük oranda zedelemiştir. 21 Ağustos 1969'da fanatik bir Yahudi'nin kundaklama girişimi sonrası Mescid-i Aksa'da çıkan büyük yangın, Müslüman dünyada bir inisiyatif alma ve kendi haklarını arama ve çıkarlarını koruma konusunda bir hassasiyetin oluşmasına olanak tanıdı.

II. Dünya Savaşı'nın ardından küresel siyasetin barışçıl bir zeminde sürdürülmesi ve tüm toplumların eşit ve adil bir siyasi gerçeklikte yaşamasını temin amacıyla kurulan BM'nin misyonunu hayata geçirme konusunda ciddi zafiyetler göstermesi ve

özellikle Müslüman dünyadaki sorunların çözümüne yönelik ikircikli bir tavrın ortaya konması, Eylül 1969'da İİT'nin kuruluşu girişimine zemin hazırlamıştı. Müslümanların ilk kıblesine yönelik mütecaviz saldırı, İslam ülkelerinin siyasal uyanışını hızlandıracak düzeyde radikal bir hamleydi. Nitekim alternatif bir örgüt kurulmaksızın Müslümanların haklarının yeterli düzeyde savunulamayacağı ve İslam dünyasının mütemadiyen edilgen bir statüde kalacağı inancı, İİT'nin kuruluşu ile alternatif bir düzenin/yapının oluşturulması aracılığıyla dönüştürülmeye çalışılmıştı. Bununla birlikte üye ülkelerin siyasi öncelikleri, vizyonları, küresel siyasete ve dünya düzenine bakışları, kurulan yapının alternatif sunma iddiasından uzaklaşmasında önemli bir rol oynamıştır.

İİT'nin üyelerinin bir arada bulunmasındaki ortak değer İslam dini olmakla birlikte üyelerin tamamının farklı siyaset zemininde hareket ediyor oluşu, Müslüman dünyanın ortak bir gündem

geliştirememesinde temel faktörlerin başında gelmektedir. Filistin ya da Kudüs meselesinin kalıcı çözüm bulunmamasına uluslararası toplum tarafından da sürekli gündemde tutulması, İİT üyelerinin genel itibarıyla Kudüs konusunda aynı çizgide yer almasını sağlasa da aynı tavrın hem Filistin meselesinin genel seyri ve çerçevesine hem de İslam dünyasındaki diğer kriz alanlarına dair gösterilemediği de müşahede edilmektedir. Gerek sömürgecilik mirası gerek ulus-devletlerin inşası sürecinde siyasi elitlerin tercihleri gerekse ABD, Rusya ve Çin gibi uluslararası siyasetin başat aktörleriyle kurulan ilişkilerin yol açtığı bagajlar, İİT bünyesinde dünya düzenine alternatif sunabilecek güçlü bir birlikteliğin oluşumunu engellemektedir. Üye ülkelerin ulusal çıkar önceliklerinin çoğu zaman İİT'nin ana felsefesiyle çelişmesi ya da çatışması, uluslararası ilişkilerde İslam dünyasında güçlü bir bloğun meydana getirilmesine izin vermemektedir.

İİT'nin kapasite ve potansiyeli dikkate alındığında uluslararası ilişkilerin eğilimlerini ve seyrini değiştirecek bir güç olduğu aşikâr olmakla beraber gerek İİT'nin kurumsal yapısının gerekse üye ülkelerin bu potansiyeli değerlendirme arzusunda olmaması Müslüman dünyadan güçlü bir siyasi iradenin yükselmesine olanak tanımamakta ve genellikle romantik bir okuma üzerinden İslam dünyasındaki iş birliği imkanları tartışılmaktadır. Müslüman toplumların küresel siyasette etkin bir rol üstlenmesinin yolu özgün bir siyasallık zemininde ve ancak alternatif bir düzen iddiasıyla mümkün olabilecektir.

Başta Filistin meselesi olmak üzere İslam dünyasındaki hiçbir krize yönelik net çözüm önerileri sunamaması ve küresel aktörlerin İslam ülkelerine ya da süregelen krizlere yönelik yaklaşımları karşısında baskı araçlarını uygulamaya koyamaması, İİT'nin uluslararası ilişkilerde oyun kurucu bir aktör olamamasının önündeki başlıca engeldir.

Mevcut koşullar ve üye ülkelerin siyasi tercihleri ve öncelikleri dikkate alındığında ise İslam dünyasındaki sorunların çözümüne dair küresel aktörler karşısında kararlı bir duruş sergileyecek bir örgütsel yapının tesisi için kısa vadede uygun şartların oluşacağı düşünülmemektedir. Bu minvalde İİT bünyesinde yapısal reformların gerçekleştirilmesine dair inanç ve ihtiyacın oluşması ve akabinde bu konuda adımların atılması en azından orta vadede Müslüman dünyanın özgün bir siyasallıkla küresel siyasette temsiline olanak sağlayabilecektir. Aksi takdirde Müslüman dünyada tekil girişimlerin dışında -Türkiye'nin son yıllarda Filistin, Suriye, Mısır, Keşmir ve Yemen gibi kriz bölgelerinde üstlendiği misyon ve takip ettiği strateji buna örnek gösterilebilir- küresel siyasette Müslümanların haklarını savunan güçlü yapıların oluşması asla gerçekleşmeyecektir.

Öne Çıkan Faaliyetler

İİT ve BM, Cenevre'de koordinasyon toplantısı düzenledi.

OIC and UN concluded their coordination meeting in Geneva.

T: 20.07.2022 D: İngilizce Ü: İsviçre T: Toplantı

Birleşmiş Milletler (BM) ve İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) Sekreterlikleri ile İİT'ninuzman kurum ve kuruluşları arasındaki Bienal Genel İş Birliği Toplantısının 15. Oturumu, 20 Temmuz 2022 tarihinde gerçekleşti. Toplantı iki kurum arasındaki siyasi, ekonomik, sosyal, insani, kültürel ve bilimsel alanlarda iş birliğini güçlendirmeye yönelik güçlü bir taahhütle sonlandırdı.

https://www.oic-oci.org/topic/?t_id=37219&t_ref=25786&lan=en

İslam İşbirliği Teşkilatı IV.Arabuluculuk “Deneyimler ve Beklentiler” başlıklı konferans düzenledi.

انطلاق المؤتمر الرابع لمنظمة التعاون الإسلامي حول الوساطة تجارب وآفاق

T: 5-6.06.2022 D: Arapça Ü: Suudi Arabistan T: Konferans

Suudi Arabistan Krallığı Dışişleri Bakanlığı'nın ev sahipliğinde düzenlenen konferans-ta dünyanın arabuluculuğa ihtiyaç duyduğu bir dönemden geçtiği ve arabuluculuk konusunun teşkilatt için büyük önem taşıdığı vurgulanmıştır. Bununla birlikte İİT'nin dünyada barış, güvenlik ve genel uyumu sağlamak için ülkeler arasındaki ilişkilerin adalet, karşılıklı saygı ve iyi komşuluk temelinde güçlendirilmesini hedeflediği ve bu amaç ve ilkeler doğrultusunda hareket ettiği ifade edilmiştir.

<https://www.youtube.com/watch?v=kffNz1GZZV8>

“ISESCO İslam Dünyası Üniversiteleri Federasyonu: Arap Dünyasında Eğitimin Geliştirilmesini Başlatacak Konferans” başlıklı haber yazısı yayımlandı.

الإيسيسكو - اتحاد جامعات العالم الإسلامي: مؤتمر إطلاق وثيقة تطوير التعليم في العالم العربي

T: 2.06.2022

D: Arapça

Ü: Mısır

T: Haber Yazısı

İslam İşbirliği Teşkilatına bağlı olan İslam Dünyası Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (ISESCO), Arap Parlamentosu tarafından Bahreyn Krallığı Eğitim Bakanlığı ile iş birliği içinde düzenlenen “Arap Dünyasında Eğitimin Geliştirilmesi Belgesinin” lansman konferansına katılmış ve katkılarını sunmuştur. Konferansta ISESCO'nun temsilcisi Arap ülkelerindeki eğitim sisteminin mevcut aşamanın gerekliliklerine ve zorluklara uygun olarak geliştirilmesi için entegre bir sistemin oluşturulacağını açıklamıştır.

<http://www.fumi-fuiw.org/ar/article/489>

“ISESCO ve Libya Eğitim, Bilim ve Kültür Alanındaki Son Gelişmeleri Tartıştı” başlıklı haber yazısı yayımlandı.

بحث مستجدات التعاون بين الإيسيسكو وليبيا في التربية والعلوم والثقافة

T: 23.06.2022

D: Arapça

Ü: Mısır

T: Haber Yazısı

İslam İşbirliği Teşkilatına bağlı olan İslam Dünyası Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü (ISESCO) ve Libya Eğitim Bakanlığı heyeti gençlerin ve kadınların dezavantajlarını ve örgütün stratejik önceliklerini tartıştı. Bununla birlikte inovasyonda girişimciliğe yönelimleri artırmayı, üye ülkeleri uzay bilimlerine yatırım yapmaya teşvik etmeyi, İslam dünyasının mirasının korunmasını ve değer verilmesini hedeflemişlerdir.

<http://www.fumi-fuiw.org/ar/article/496>

Balkan Dosyası: STK'ların Odaklandığı Temalar

Beyza Karabulut⁷

Giriş

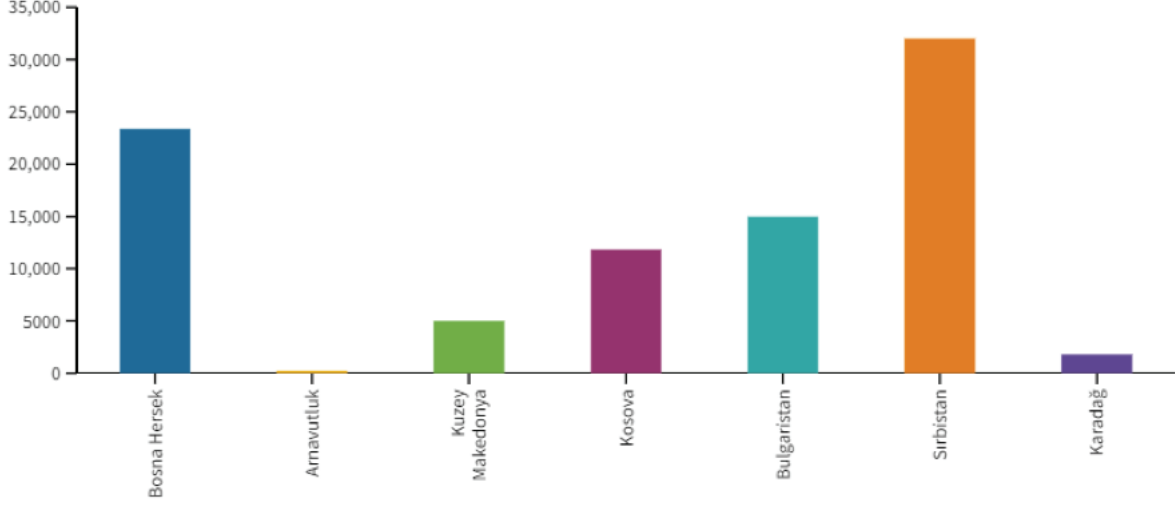
Bir toplumun yapısı incelendiğinde genel olarak politik, ekonomik ve sivil örgütlenme olarak üç farklı alanın varlığından söz edilmektedir. Toplumu şekillendiren, yön veren ve birçok yönden etkileyebilen en önemli alan sivil toplum olarak görülmektedir. Dahası, tam tersi şekilde toplumun da STK'ları etkilediği ve her toplumun kendi iç dinamiklerine göre tartıştığı konuların ve gerçekleştirilen faaliyetlerin çeşitlendiği gözlemlenmektedir. Böylece yerel ve bölgesel STK'ların odaklandığı temalar, içinde bulunduğu toplumun yapısına dair çeşitli bakış açıları sunmaktadır. Bu yazıda Balkan bölgesindeki sivil toplum kuruluşlarının odaklandığı temalar incelenecek ve gruplandırma tekniği kullanılacaktır. Bunlar ışığında Balkanlardaki toplum yapısına dair detaylı ve kapsamlı bir analiz sunmak hedeflenmektedir.

"Sivil Toplum Kuruluşları" merkeze gönüllülüğü koyan, ekonomik çıkar veya siyasi gücü ele geçirmek gibi bir amacı bulunmayan ve düşmanca bir örgütlenmeyi

öngörmeyen hükümet/devlet dışı kuruluşlardır (Çayırılı, 2015). Yaşadığımız dünyada teknolojik, ekonomik, siyasal, kültürel ve sosyal alanlardaki yaşanan hızlı değişimler toplumların mevcut durumlarını ve geçerli olan kurallarını ve dahi kurumlarını etkilemektedir. Bu bağlamda düşünüldüğünde sivil toplum kuruluşlarının öneminin gittikçe artması bir sürpriz olmamaktadır. Balkanlardaki STK'lar da her daim toplumun değişimlerine ayna olmuş ve toplumun yararına faaliyetler sürdürmeye çabalamışlardır. Bölgede Osmanlı döneminden kalma birçok sosyal dayanışma ve yardımlaşma kuruluşu bulunmaktadır. Bu vakıflar Balkan savaşlarında ve sonrasında etkinliklerini devam ettirmiş Sırp-Hırvat-Sloven Krallığı döneminde de sorunların giderilmesine ve toplumun yararına olacak faaliyetler sürdürmeye devam etmişlerdir. Bir örnek vermek gerekirse, 1930'da dönemin maarif-vakıf kuruluna sunulan bir raporda toplam 684 Müslüman vakfın varlığından bahsedilmektedir. (Çayırılı, 2015) II. Dünya Savaşı sonrasında bu vakıflar faaliyet alanlarını kaybetmeler de STK'lar Balkan

7 Boğaziçi Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü Lisans Programı Öğrencisi

Şekil 2. Balkanlardaki STK Sayıları

Kaynak: GlobalGiving, *Balkanlarda Kar Amacı Gütmeyen Kuruluşların Tam Listesi 2022 (the Complete List of Nonprofits and Charities in Balkans)*

bölgesi için halen etkisini devam ettiren köklü ve işlevsel kuruluşlardır.

Bu yazıda "Balkanlar" olarak bahsi geçen ülkeler, Müslüman halkın çoğunlukta olduğu Batı Balkan ülkeleri; Arnavutluk, Bosna Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Kosova, Karadağ, Kuzey Makedonya ve Sırbistan olacaktır. Balkan tarihine kısaca bakıldığında Balkan bölgesinin politik anlamdaki istikrarsızlık, toplumun kutuplaşması ve ekonomik krizlerin yoğun yaşandığı bir bölge olduğu söylenebilmektedir. 15. yüzyıl sonundan 20. yüzyılın başına kadar Osmanlı hâkimiyetinde olan Balkanlar, imparatorluğun çöküşü ve siyasi merkezin zayıflaması gibi çeşitli nedenlerle Türk nüfusunu kaybetmiştir. Buradaki Türk nüfus 19. yüzyılın sonu itibarıyla Anadolu'ya göç etmiştir. Buna rağmen bölgede tamamen

yok olmuş bir Türk nüfusundan bahsetmek mümkün değildir. Türkler hâlâ Kosova, Kuzey Makedonya, Bulgaristan gibi birçok ülkede yaşamaya devam etmektedirler. Balkanlarda Türklük Müslümanlıkla eş değer görülmekte ve birbirinden ayrı anılmamaktadır. Dolayısıyla Balkanlar'da dini ve etnik kimlikler iç içe geçmiştir. Burada birçok farklı dinden ve etnik kimlikten insan bir arada yaşamaktadır. Çeşitliliğin bir getirisi olarak milli ve dinî değerleri koruma ve yaşatma çabaları da oldukça göze çarpmaktadır. Buradaki Türk topluluklarının "ana vatan" Türkiye'den uzak olmaları onları bu tür bir muhafazaya daha yatkın kılmaktadır. Özellikle 1945 sonrasında sosyalizmin de etkin olmasıyla Türklerin birçok hakkının kısıtlanması, Türkleri ulusal kimliklerine ve Türk kültür değerlerine daha da çok bağlanmasına

sebepe olmuştur. (Çayırılı, 2015). Bu sebeple, toplumsal aktivitelerde en büyük role sahip olan STK'lar değerleri muhafaza çabasının bayrak taşıyıcısı konumundadır.

STK'ların Gündemi

Bu yazı için yapılan araştırmada Balkanlarda güncel olarak faaliyetine devam eden yaklaşık olarak 40 adet STK incelenmiştir. Yapılan araştırmanın bir basamağı olarak bu STK'ların günümüzden başlayarak 4 yıl önceye kadar yapılmış olan birçok faaliyeti gözden geçirilmiş ve konu başlıkları not edilmiştir. Bu not edilen konu başlıkları gruplanarak Balkanlarda odaklanılan başlıca temalar saptanmıştır. Bu bağlamda Balkanlardaki STK'ların; dinî ve milli değerler, AB Entegrasyonu, yolsuzluk ve hak ve adalet gibi konulara odaklandığını söylemek mümkündür.

Dinî ve milli değerler başlığı; Balkanlarda İslâm değerleri etrafında örgütlenen STK'ların sıklıkla faaliyet gösterdiği bir alandır. Sırbistan, Kuzey Makedonya ve Hırvatistan başta olmak üzere birçok Balkan ülkesinin İslami değerleri muhafaza konusuna odaklandığı görülmektedir. Bu bağlamda yayınladıkları vaazların

dışında; müftü ziyaretleri, gruplarla cami gezintileri ve kitlesel bir etkinlik olarak toplu bayramlaşmalar göze çarpmaktadır. Bunlara ek olarak, gençlere yönelik faaliyetlerin de ön planda olduğu söylenebilmektedir. Hırvatistan'da ve Sırbistan'da kurumların önem verdiği Gençlik Ağı Hareketi, Balkanlarda yaşayan Müslüman gençlerin kimlik inşasını hedef almaktadır. Burada her ay düzenlenen toplantılar ve etkinliklerle kendi değerlerine sahip çıkan genç topluluklar yetiştirmek amaçlanmaktadır.

Bütün bu faaliyetlerin hedefinde giriş kısmında da bahsedildiği üzere kimlik değerlerini muhafaza etme çabası bulunmaktadır. Balkanlarda Yugoslavya'nın karizmatik lideri Josip Broz Tito'nun (1892-1980) ölümünden sonra, milliyetçilik hareketleri ivme kazanmıştır (Canveren, 2020). Bunun etkisiyle 90'lı yıllardan itibaren Balkanlar devamlı olarak siyasi krizlerin vatanı haline gelmiş olup Balkan ülkeleri kanlı bir dağılma süreci yaşamıştır (Canveren, 2020). Daha sonra burada ulus devlet inşa süreçleri başlamıştır. Bu durumun da bir yansıması olarak, bölgede yaşayan her millet kendi değerlerine sahip çıkma dürtüsüyle hareket etmeye başlamıştır. Bu bağlamda ana düşünce bir milletin inşası için en önemli unsurların dil, din, örf ve adetler olduğu yönündedir (Çayırılı, 2015). Eğer bir millet ayakta kalmak istiyorsa dilini iyi konuşmak, dinini, kültürünü, örf ve adetlerini en iyi şekilde bilmek ve yaşatmak durumundadır. Dolayısıyla 1990'larda bu gayretle başlayan Balkan milletleri ve özellikle Türkler, çeşitli faaliyetlerle

***Balkanlardaki STK'ların;
dinî ve milli değerler, AB
Entegrasyonu, yolsuzluk ve
hak ve adalet gibi konulara
odaklandığını söylemek
mümkündür.***

bu amaç doğrultusunda çalışmakta ve genç nesilleri de bu amaca uygun olarak yetiştirmeyi hedeflemektedir.

Bir diğer ana tema ise AB entegrasyonudur. Bu temaya hemen hemen bütün Balkan ülkelerinin STK'larında istisnasız olarak değinilmektedir. Dahası birçok kurumun bu bağlamda, mevcut web sitelerinde ayrı bir başlık olarak yer verilmekle beraber yeni açmış oldukları AB Entegrasyonu köprü web siteler de bulunmaktadır.⁸ Bunun yanı sıra, devamlı olarak toplumu bilgilendirme faaliyetleri yürütüldüğü de göze çarpmaktadır. Topluma yön verme gücünü elinde barındıran STK'lar AB kural ve kaidelerine müthiş bir çaba ile sahip çıkmaktadır. Bu minvalde birçok yayın çıkmakta olup çeşitli paneller ve konferanslarla toplum bilgilendirilmeye çalışılmaktadır.

Balkanlar coğrafi olarak Avrupa'nın bir parçası olsa da kültürel anlamda oldukça farklı bir yapıya sahiptir. Bu durum, Avrupa için her zaman bir sorun olarak görülmüş ve Balkanların öteki olarak görülmesine sebep olmuştur. Bunun yanı sıra Balkanların kendi tarihi boyunca yaşadığı krizler, Avrupa tarafından hoş karşılanmamış ve dolayısıyla da Balkanlar Avrupa'nın gözünde adeta sorunlu, yaramaz ve sürekli kaos çıkaran bu sebeplerle de asla istenmeyen üvey evlat olarak görülmüştür (Erkmen, 2019). Hatta "Balkanlaşma" siyasi bir terim olarak tarihe geçmiş ve istikrarsızlık, düzensizlik

Bu bağlamda ana düşünce bir milletin inşası için en önemli unsurların dil, din, örf ve adetler olduğu yönündedir. Eğer bir millet ayakta kalmak istiyorsa dilini iyi konuşmak, dinini, kültürünü, örf ve adetlerini en iyi şekilde bilmek ve yaşatmak durumundadır.

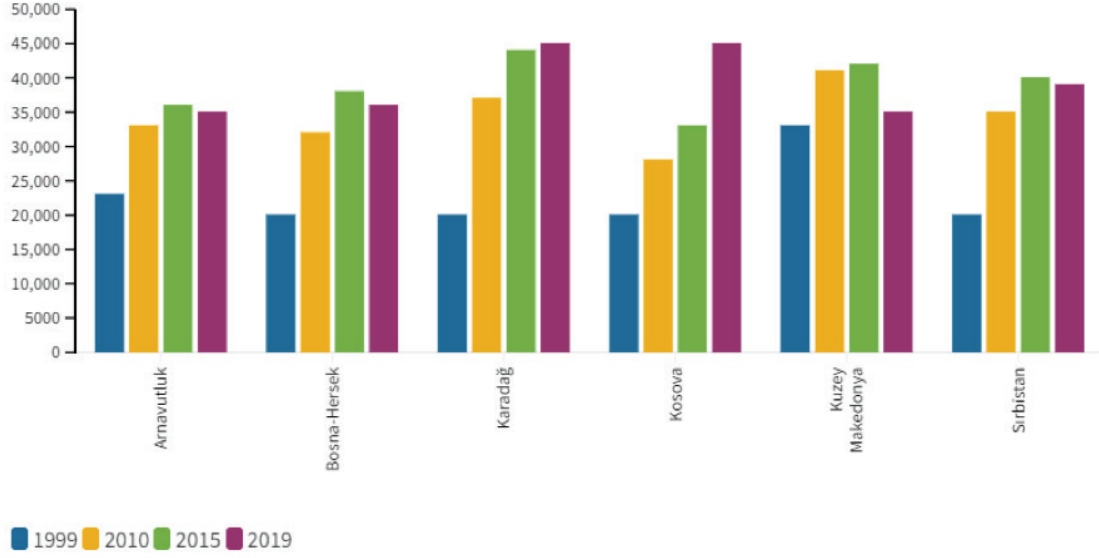
ve çatışmayı ifade ederken kullanılmıştır (Erkmen, 2019). Şubat 2018'in başlarında ise Avrupa Birliği, Balkanlarda yeni bir strateji geliştireceğini duyurmuştur. Bu bağlamda Arnavutluk, Bosna-Hersek, Karadağ, Kosova, Makedonya ve Sırbistan gibi Balkan ülkelerinin AB'ye entegrasyonu için bir çerçeve sunulmuştur (Preljević ve Mustafić, 2019). Bu çerçevede, Balkanlardaki yetkililerden ortamı "katılım için iyi bilinen koşullar" haline getirmesi ve Balkanlardaki ekonomik kalkınma için ortak bir ekonomik alanın kurulmasının teşvik edilmesi istenmektedir (Preljević ve Mustafić, 2019). Strateji, hukukun üstünlüğü, güvenlik ve göç, sosyo-ekonomik kalkınma, ulaşım ve enerji bağlantısı, dijital gündem, uzlaşma ve iyi komşuluk ilişkileri ile ilgili altı girişimi teşvik etmekte ve güçlü ve istikrarlı bir yapıya yatırım yapmak için jeo-stratejik bir plan olarak görülmektedir (Preljević ve

8 Bu sitelere örnek olarak bkz.:

<http://www.eramonitoring.org/>

https://www.connectwith.eu.al/wp-content/endurance-page-cache/_index.html

<https://europa.com.al/>, <https://www.cedem.me/en/euro-atlantic-integration/>

Şekil 3. Batı Balkan Ülkelerinde Yolsuzluk Algı Endeksi (2019)

Kaynak: Uluslararası Şeffaflık Örgütü, *Yolsuzluk Algıları Endeksi, 2019*

Mustafić, 2019). Bütün bu teşvikler Balkan devletlerini çeşitli teşebbüsler geliştirmek durumunda bırakmıştır. Kosova'da geliştirilen Avrupa Reformları Gündemi (Agjenda për Reforma Evropiane-ARE) bu bağlamda bir atılmış bir adımdır. AB koşulları göze alınarak hazırlanan bu

platform, istenen gerekliliklerin bölgede uygulanabilirliğini denetlemekte ve güvenilir verilerle desteklemektedir.

Bir diğer önemli teşebbüs ise, yolsuzlukla mücadeledir. Bu madde aynı zamanda en çok dikkate alınan ve odaklanılan STK temalarından da biridir. Balkanlar özelinde uluslararası literatür incelendiğinde yolsuzlukların; organize suçlar ve kötü yönetim ile bağlantısına, rüşvet ve yolsuzluğa ilişkin kamuoyu ve iş dünyası algıların ve yargıya etkisine dair konular üzerinde durulduğu görülmektedir (Canveren, 2020). Uluslararası Şeffaflık Örgütü'nün yayınladığı yolsuzluk algı endeksinde (Grafik 2) bakıldığında yolsuzluk giderek artan bir sorun olarak göze çarpmaktadır.

Bölgenin kronik sorunlarından biri olan yolsuzlukla mücadele ulus devlet

Bölgenin kronik sorunlarından biri olan yolsuzlukla mücadele ulus devlet inşasında etkin rol oynamanın yanı sıra Avrupa Birliğine aday (Arnavutluk, Karadağ, Kuzey Makedonya ve Sırbistan) ya da potansiyel aday (Bosna Hersek ve Kosova) olan bölge ülkeleri için tam üyeliğin koşullarından biridir.

Ülke	Uyum Düzeyi
Bosna Hersek	Erken aşama/kısmen hazırlıklı
Karadağ	Kısmen Hazırlıklı
Kosova	Erken aşama/kısmen hazırlıklı
Kuzey makedonya	Kısmen Hazırlıklı
Arnavutluk	Kısmen Hazırlıklı
Sırbistan	Kısmen Hazırlıklı

Tablo 1. Batı Balkan Ülkelerinin Yolsuzlukla Mücadelede AB Müktesebatına Uyum Düzeyleri (2019)

Kaynak: Avrupa Komisyonu, AB Genişleme Politikasına İlişkin 2019 Tebliği

inşasında etkin rol oynamanın yanı sıra Avrupa Birliğine aday (Arnavutluk, Karadağ, Kuzey Makedonya ve Sırbistan) ya da potansiyel aday (Bosna Hersek ve Kosova) olan bölge ülkeleri için tam üyeliğin koşullarından biridir (Canveren, 2020). Batı Balkan ülkelerinin yolsuzlukla mücadelede AB müktesebatına uyum düzeyleri (Tablo 1) karşılaştırıldığında Kosova ve Bosna Hersek'in erken aşamada olduğu saptanırken diğer bölge ülkeleri kısmen hazırlıklı olarak saptanmıştır. Bu nedenle, AB entegrasyonundaki bu önemli basamak birçok STK'nın ve politika yapıcının gündemindedir. Bosna Hersek'te sadece yolsuzluk ile mücadele için kurulan Bölgesel Yolsuzlukla Mücadele Girişimi (Regional Anti-Corruption Initiative) kuruluşu bu bağlamda gerçekleştirdikleri çalıştaylar, sempozyumlar ve yayımladıkları makale ve analizlerle bu adımların öncüsü konumundadır.

Genel bir başlık olarak ele alınırsa adalet teması; Balkanlardaki STK'ların

gündeminde yer alan diğer temalardan biridir. Bu tema daha çok azınlık haklarını ve eğitim hakkını esas alan faaliyetleri kapsamaktadır. Balkanlar birçok farklı dini ve milleti içinde barındıran bir coğrafya olması nedeniyle azınlık hakları gündeme gelmesi gereken bir konu olarak öne çıkmaktadır. Toplumda azınlıkta bulunan veya zulme uğrayan gruplar çeşitli STK'lar tarafından temsil edilmekte ve hakları aranmaktadır. Birçok STK'nın bu bağlamda açılan birimi bulunmaktadır. Öte yandan, bütün bunların dışında kurumların içinde bulunduğu ülkenin iç dinamiğine bağlı olarak yürüttüğü faaliyetlerin olduğu söylenebilmektedir. Ülkelerin iç dinamikleri dikkate alındığında STK'lar, her ülkenin kendi gündeminde olan özel temalara yer vermektedir. Örneğin, Kosova'nın Sırbistan ile gerilimi bağlamında gerçekleştirdiği çeşitli teşebbüsler gözlenmekte olup bu konu Kosova'daki STK'ların başlıca meselelerinden biridir.

Sonuç

STK'lar Balkan coğrafyasında Osmanlı yönetiminden bu yana toplumu yönlendiren, harekete geçiren ve yardım faaliyetleri yapan temel unsurlardan biridir. Bu yazının amacı, Balkan coğrafyasında bu denli aktif rol alan STK'ların odaklandığı temaları incelemek ve bunun üzerinden Balkan toplumuna yönelik bir bakış açısı sağlamaktır. Yapılan bu inceleme doğrultusunda Balkanlardaki STK'ların gündeminde olan temalar; Dini ve millî değerler, AB entegrasyonu, yolsuzluk-hak ve adalet olmak üzere 3 ana başlık üzerinde yoğunlaşmaktadır. Dini ve millî değerlerin bu kadar ön planda olmasının, Balkanların geçmişindeki travmaların bir yansıması olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, kimliğine sahip çıkma ve savunma fikri oldukça öne çıkmaktadır. Diğer yandan, AB entegrasyonu temasında, her STK'nın, gerçekleştirdiği çeşitli faaliyetlerle kendi ülkesini AB standartlarına uygun hale getirmek için çabaladığı görülmektedir. Bir diğer çok konuşulan tema olan yolsuzluk, AB yetkililerinin Balkanlarda ön plana koyduğu problemleri konulardan biridir. Bu nedenle, her STK'nın bu konuya dönük faaliyetine rastlanmaktadır. Bütün bunların sonucunda, Balkanlardaki toplumun iç ve dış dinamiğine paralel olarak faaliyetler gerçekleştirildiği gözlenmektedir.

Kaynakça

- Bisogno, E., Jandl, M., & Reiterer, F. (2010). Corruption in the Western Balkans: Bribery as experienced by the population. Vienna: United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC). Erişim adresi https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/corruption/Western_balkans_corruption_report_2011_web.pdf.
- Canveren, Ö. (2020). Birleşmiş Milletler Yolsuzlukla Mücadele Sözleşmesinin Sınırları: Batı Balkan Ülkelerinde Yolsuzlukla Mücadele Politikalarının Karşılaştırmalı Analizi. *Avrasya Etüdüleri*, 57(1), 89-119.
- Çayırılı, N. (2015). Makedonya Türk Kimliği Bağlamında Makedonya'daki Türk Sivil Toplum Kuruluşları. *Avrasya Etüdüleri*, 48(2), 143-188.
- Erkmen, M. (2019). Avrupa Birliği'nin Batı Balkanlar'da Genişleme Politikası. Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 1(2), 138-147.
- Preljević, H., & Mustafić, A. (2019). Strategy for the Western Balkans and EU integration puzzle. 3 Haziran 2022 tarihinde <https://bsc.ius.edu.ba/content/strategy-western-balkans-and-eu-integration-puzzle> adresinden erişildi.

Öne Çıkan Faaliyetler

“Macaristan, AB Fonlarının Askıya Alınmasını Nasıl Önleyebilir” başlıklı görüş yazısı yayımlandı.

How Hungary Might Avoid the Suspension of EU Funds

T: 31.05.2022

D: İngilizce

Ü: Balkanlar

T: Görüş yazısı

Macaristan, son zamanlarda AB'nin mali çıkarlarını etkileyecek şekilde hukukun üstünlüğünü baltalamakla suçlanan üye devletlerden AB bütçe fonlarını alıkoymak için tasarlanan yeni mekanizmasının ilk hedefi haline gelmesi tartışıldı.

<https://balkaninsight.com/2022/05/31/how-hungary-might-avoid-the-suspension-of-eu-funds/>

“Karadağ'ın Yeni Azınlık Hükümeti Temel Reformlar Üzerinde Konsensüs Sağlayabilir mi?” başlıklı analiz yazısı yayımlandı.

BIRN Fact-Check: Can Montenegro's new Minority Govt Deliver Consensus on Key Reforms?

T: 03.05.2022

D: İngilizce

Ü: Balkanlar

T: Analiz

Karadağ'ın ilk azınlık hükümetinin 28 Nisan'da parlamentoda göreve gelmesinden hemen sonra, yeni Başbakan Dritan Abazoviç kilit hedeflerinden birinin hayati reformlar üzerinde bir uzlaşma bulmak üzerine tartışıldı.

<https://balkaninsight.com/2022/05/03/birn-fact-check-can-montenegros-new-minority-govt-deliver-consensus-on-key-reforms/>

“Kosova, Avrupa Birliği'ne Katılmaya Hazır mı?” başlıklı analiz yazısı yayımlandı.

Fact-Check: Is Kosovo Set to Join the Council of Europe?

T: 12.05.2022

D: İngilizce

Ü: Balkanlar

T: Analiz

Yazıda, Rusya'nın mart ayı ortasında Konsey'den ayrılma kararının önüne geçerek, Kosova'nın üyeliğinin önündeki bir başka potansiyel engeli ortadan kaldırmasını karşın, uzmanlar yurtiçinde ve yurtdışında üyeliğin arzu edilirligi konusunda şüphelerin devam ettiğini ifade ettiler.

<https://balkaninsight.com/2022/05/12/birn-fact-check-is-kosovo-set-to-join-the-council-of-europe/>

Budapeşte’de “Yasadışı Finansal Akışları, Devleti Ele Geçirme ve Yolsuzluğu İzlemeye yönelik Yenilikçi Araçlar ve Metodolojiler” başlıklı eğitim programı düzenlendi.

Training on innovative tools and methodologies for tracking illicit financial flows, state capture and corruption – Budapest, Hungary

T: 19.05.2022 D: İngilizce Ü: Bosna Hersek T: Eğitim Programı

SELDI ile uzun vadeli iş birliği kapsamında ve R2G4P Projesinin bir parçası olarak, RAI Sekreterliği ikinci özel üç günlük bölgesel eğitime katıldı. Program sonucunda “Yasadışı finansal akışları, devlet yakalama ve yolsuzluğu izlemek için yenilikçi araçlar ve metodolojiler” geliştirildiği ifade edildi.

<https://rai-see.org/training-on-innovative-tools-and-methodologies-for-tracking-illicit-financial-flows-state-capture-and-corruption-budapest-hungary/>

“RAI Sekreterliği, Saraybosna’da Yüksek Öğrenim ve Kamu İşletmeleri Sektörü için Yolsuzluk Risk Değerlendirmesi ve Yolsuzluk Mevzuatının Kanıtlanması” başlıklı eğitim programı düzenledi.

RAI Secretariat organized Training in Sarajevo for Higher Education and Public Enterprises Sector on Corruption Risk Assessment and Corruption Proofing of Legislation

T: 12-13.05.2022 D: İngilizce Ü: Bosna Hersek T: Eğitim Programı

RAI Sekreterliği, 26 ve 27 Mayıs tarihlerinde Saraybosna’da Yüksek Öğrenim ve Kamu İşletmeleri için Yolsuzluk Risk Değerlendirmesi (CRA) ve Yolsuzluk Mevzuatının Kanıtlanması (CPL) Eğitimi düzenledi. Eğitim, Yolsuzluğu Önleme ve Yolsuzlukla Mücadele Koordinasyon Ajansı (APIK), bahsi geçen sektörler ve bu konularla ilgilenen diğer ilgili kurumların temsilcilerini bir araya getirdi.

<https://rai-see.org/corruption-risk-assessment-training-for-higher-education-and-public-enterprises-sector-organized-in-sarajevo/>

Seyyid Muhammed Nakib el-Attas'ın Fikir Dünyası

Recep Yiğit⁹

İslam toplumunun kendi kavramlaştırmalarına olan ihtiyacına vurgu yapan, "beklenen Müslümanlar" söylemiyle Müslüman dünyaya yeni bir çağrıda bulunan ve çağdaş İslam düşüncesinin öncü simalarından birisi olan Seyyid Muhammed Nakib el-Attas, Uzak Asya'dan bizlere seslenen bir düşündürüdür. Kendisini İslam düşüncesinin gelişimine adanmış Nakib el-Attas, kaleme aldığı eserleriyle İslam düşüncesini merkeze alacak bir şekilde bilimsel yönde geleneğin ihyası gayretiyle çalışmalar gerçekleştirmiştir. Bu minvalde Uluslararası İslam Düşüncesi ve Medeniyeti Enstitüsünü (International Institute of Islamic Thought Civilization, ISTAC) kurmuş, ilerleyen yaşına rağmen çalışmalarına ara vermeden devam etmiştir. Özellikle din kavramına getirmiş olduğu mana ile bir medeniyet tesisi gayretinde bulunmuş, Batı'nın terakkisi karşısında telaşa kapılan ulemaya yeniden bir özgüven aşılamanın yollarını aramıştır. Öte yandan İslamlaşma söylemleriyle de Müslüman dünyaya yeni bir teklifte bulunan Attas, sekülerleşme karşısında nasıl konumlanmamız gerektiğine dair düşünceler beyan etmiştir. Bu yazıda evvela Attas'ın dine getirdiği tanım; akabinde ise

din ile özgürlük arasında kurduğu bağlantı incelenecek olup, sekülerleşme ve bu kavramın Kur'an-ı Kerim'de neye tekabül ettiğinin izleri sürülecektir.

Attas'a göre Din Terimi ve Kapsayıcılığı

Nâkıb el-Attas'a göre din kelimesi, "dâne" kelimesinden türetilmiş olup borçlu olmak manasına gelmektedir. Bu noktada dine inanan kişi de ism-i fâil olan "dâin" manasına gelen kelime ile ifade edilir. Attas her ne kadar "dâin" kelimesinin kişinin kendisini borçlu bulması manasına geldiğini kabul etse de "dâne" fiiliyle yaptığı çeşitli çekimler ile bizleri din kelimesinden bir devlete, oradan da adil bir yönetime götürmektedir. Ona göre dâne fiiliyle çekimlenen ilgili bir kelime "medînedir". Medîne kelimesinin kasaba veya şehir manasına geldiğini belirten Attas, buradan hareketle her şehrin bir hâkime yani bir "deyyâna" ihtiyacı olduğunu belirtmiştir. Bu minvalde dâne kelimesinin adalet, düzen ve otorite manasına geldiğini, bunun ise toplumsal bir çerçeveye tekabül ettiğini ifade etmiştir. Toplumsallaşmanın da "meddene" fiiline yakın olduğunu,

9 İbn Haldun Üniversitesi, Din Sosyolojisi Yüksek Lisans Programı Öğrencisi

Batılı için bilgiyi arayıştaki maksat arayıcıyı iyi bir yurttaş haline getirmesi iken Müslüman için bilgiyi aramanın amacı, arayan kişiyi iyi bir insan haline getirmesidir.

“meddene” kelimesinin de şehirler kurmak, medenileşmek, insanlaşmak manasına geldiğini belirterek, medeniyet, toplumsal ve kültürel arınma manasına gelen “temeddün” teriminden türediğini, bu bağlamda da din kelimesinin asli olarak insani bir toplum oluşturmak, yasaya uymak ve adil bir yönetim arzulamak gibi doğal bir eğilimin varlığına delalet ettiğini belirtmiştir (Attas, 2016, s. 79).

Attas’ın din kavramına getirdiği tanım ile kendisinin bilgiye dair söylemleri üzerinde paralellik görülmektedir. Ona göre bilgi iki çeşittir: Biri Tanrı tarafından insana verilen bilgi, öteki de deney ve gözleme dayalı rasyonel araştırma faaliyetleriyle insanın kendine edindiği bilgidir. Birinci bilginin Varlık’ın ve var oluşunun gizemini açtığını belirten Attas, bunun neticesinde insanın kendi nefis ile Rabbi arasındaki gerçek ilişkiyi ortaya çıkardığını belirtmiştir. Bu bilginin, insanın nihai maksadı olduğunu ifade eden Attas, bu sebepten ötürü de ikinci bilgi türü olan rasyonel araştırma faaliyetlerinin de temeli olduğunu düşünmektedir. Attas’a göre burada Batılının bilgi arayışıyla Müslümanın bilgi arayışı arasındaki temel fark ortaya

çıkılmaktadır (Attas, 2016, s. 101). Batılı için bilgiyi arayıştaki maksat arayıcıyı iyi bir yurttaş haline getirmesi iken Müslüman için bilgiyi aramanın amacı, arayan kişiyi iyi bir insan haline getirmesidir. Bu minvalde dinin asli amacının da insani bir toplum olduğunu hatırd tuttuğumuz takdirde Attas’ın din tanımı ile bilginin amacı arasındaki paralellik ortaya çıkacaktır. Bunun neticesinde de hakiki bilgi arayışının Attas için dini bilgiyi aramak olduğu anlaşılmaktadır.

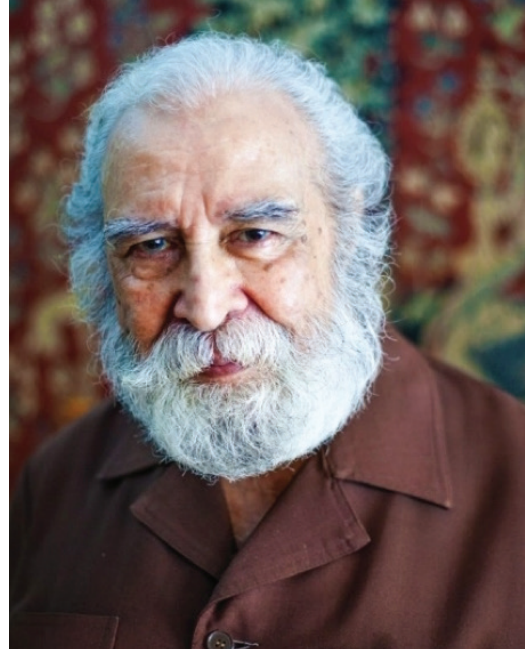
Dinin Kapsayıcılığı Bağlamında Fitrat ve Özgürlük

Fitrat ile özgürlük arasında bir benzerlik olduğunu belirten Attas dini, fitrat olarak isimlendirilen varlığın tabii hali olarak tanımlamıştır. Fitratı ise Allah’ın bütün her şeyi ona göre yarattığı bir model, bir yöntem olarak görmekte, bunun ise Allah’ın bir Sünnetullah’ı olduğunu belirtmektedir. Öte yandan insanın gerçek tabiatının fitrata uygunluk yani dinî bir hayatın tesisi olduğundan hareketle de özgürlüğün insanın gerçek tabiatının taleplerine göre hareket etmesi anlamına geldiğini ifade etmiştir. Bunun ise ancak bir teslimiyet ile mümkün olacağını belirtmiş, bilinçsiz bir teslimiyetin de hakiki olamayacağını ifade ederek insanları düşünmeye davet etmiştir (Attas, 2016, s. 82). Attas’a göre hakikati idrak etmek de aklın sınırları içerisindedir. Ona göre “akl”, İslami terminolojide “el-kalp” olarak bilinen manevi, ruhi idrak organında var olan

manevi bir cevherdir. Buradan hareketle Attas, manevi hakikatlerin anlaşılmasının da akli sınırların içerisinde olduğunu ifade etmekte; ilgili hakikatlerin bilinçten, akıldan ayrı tutulmaması gerektiğini düşünmektedir.

Sekülerleşme Süreci ve İslamleşmenin Yolları

Sekülerizm kelimesi, "seaculum" kökünden gelen "secular" kelimesiyle izah edilmektedir. Bu manada secular kelimesi, zaman ve mekân çağrışımlarını da birlikte ihtiva etmektedir. Attas'a göre seaculum kelimesi "bu çağ" ve "bu zaman" içerisindeki dünya üzerinde var olan vakıaları tanımlamak için kullanılmaktadır (Attas, 2016, s. 40). Bu bağlamda İslam dünyasında var olan sekülerleşme, aslında Batılı inanç sistemleri ile alakalı iken Müslümanlar arasında da bazı kafa karışıklıklarına yol açtığı söylenebilir. Attas'a göre bu noktada sekülerleşen Batı'nın teknolojik ve bilimsel ilerlemesi, ulemalar ve aydınların gözünü korkutmuş; bu etkilenme neticesinde de Batı'yı taklit serüveni başlamıştır. Bu taklit sürecinin neticesinde de İslam toplumlarında ciddi karışıklıklar boy göstermiştir. Bazı Müslümanların, özellikle de modernist

Şekil 4. Seyyid Muhammed Nakib el-Attas

eğilimli bazı ulemanın Batı dünyasında gerçekleşen başarılar karşısında bir telaşa kapıldığını belirten Attas, bu minvalde bazı Müslüman düşünürlerin "İslam sosyalizmi", İslam Liberalizmi" gibi kavramlar ortaya koyduğunu belirtmiştir. Attas hem sosyalizmin hem de liberalizmin seküler bir ideoloji olduğunu söylemiş, bu sebepten ötürü de İslam sekülerizmi veyahut liberalizmi gibi bir şeyin realitede mümkün olmayacağını altını çizmiştir (Attas, 2016, s. 67). İlerlemenin, Batı'da tevarüs

Gerçekleşecek olan İslamleşme süreci, ilk olarak kullanılan dilin İslamlaştırılması ile mümkün olacaktır. Dil, düşünce ve mantığın birbiriyle sıkı bir şekilde irtibatlı olduğunu belirten Attas, dilin İslamlaştırılması neticesinde, doğal olarak düşüncenin de İslamlaştırılabileceğini düşünmektedir.

İlerlemenin, Batı'da tevarüs eden ideolojileri taklit ederek mümkün olamayacağından hareketle İslamileşme kavramını öne sürmüştür. Attas'a göre İslamileşme, seküler dünyada anlaşıldığı bağlamda bir evrimleşmeden ziyade, ilk asli tabiata rücu'dur.

eden ideolojileri taklit ederek mümkün olamayacağından hareketle İslamileşme kavramını öne sürmüştür. Attas'a göre İslamileşme, seküler dünyada anlaşıldığı bağlamda bir evrimleşmeden ziyade, ilk asli tabiata rücu'dur. Gerçekleşecek olan İslamileşme süreci, ilk olarak kullanılan dilin İslamleştirilmesi ile mümkün olacaktır. Dil, düşünce ve mantığın birbiriyle sıkı bir şekilde irtibatlı olduğunu belirten Attas, dilin İslamleştirilmesi neticesinde, doğal olarak da düşüncenin de İslamleştirileceğini düşünmektedir (Attas, 1999, s. 8). Öte yandan Attas dilin İslamleşmesi ile dinden uzaklaşmak arasında da bir bağlantı kurmuştur. Ona göre Müslüman toplumlarda ortaya çıkan cehalet ve kargaşasının temel sebebi, insanların İslam'dan uzaklaşmasından kaynaklanmaktadır. İslam'dan uzaklaşmayı, kişinin günah işlemesinden ziyade, İslam dışı kavramlarla düşünmeye başlamasına bağlayarak dilin İslamleşmesinin ve bu minvalde bir düşünce sisteminin inşa edilmesinin önemini belirtmiştir (Attas, 2016, s. 71).

Diğer taraftan ise Attas sekülerleşmeyi "insanın aklı ve dili üzerinde önce dini, sonra metafizik denetimden kurtarılması" olarak tanımlamış, bunun neticesinde ise insanın bakışlarının öte dünyadan, tamamen bu dünyaya çevrileceğini ifade etmiştir (Attas, 2016, s. 41). Sekülerizmin diğer taraftan "kültürel entegrasyon sembollerinin dini olarak belirlenişinin kaybolması (Attas, 2016, s. 42)" olduğunu belirten Attas, bu bağlamda dini yaşantıyı üzerinden atan insanın siyasi alanda da dini yaklaşımları göz ardı edeceğini belirtmiştir. Nitekim sekülerleşme sürecinin neticesinde insan, mutlak olarak va'z koyucu konuma yükseltmiş, aşkın varlık ile olan irtibatını koparmıştır. Bu noktada ise Attas'a göre sekülerleşmenin tamamlayıcı üç kısmı vardır: Doğanın tilsimünün bozulması, siyasetin kutsallıktan arınması, değerlerin kutsanmasına son verilmesidir. Burada sekülerizm ile sekülerizasyon ayrımına da değinmek gerekmektedir. Sekülerizm bir ideoloji olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu minvalde sekülerizm, değerlerin kutsallaştırılmasını yok etmekten ziyade, kesin ve nihai olarak kendi değerler manzumesini kutsalın yerine geçirmektedir. Sekülerizasyon ise tüm değerleri görecelileştirerek insan eylemi ve tarih için gereken açıklığı ve özgürlüğü sunmaktadır. Nitekim sekülerizasyon, bir evrim şeması gibi sürekli ileriye doğru bir gidişi ifade etmektedir (Kutay, 2020). Attas'a göre ise bu ilerlemenin karşıtı olarak Müslümanların kullanmış olduğu gelenek kavramı bir durağanlıktan ziyade İbrahimî geleneğin peygamberinin dini yol ve yöntemlerine atıfta bulunarak Allah'ın vahiy ve talimatlarıyla oluşturulmuştur.

Bu ise sürekli bir gelişimi ifade etmektedir. Ancak buradaki gelişim, sekülerleşme ile birlikte ortaya çıkan sürekli ileriye doğru pozitivist bir gelişimden ziyade Elmalılı Hamdi Yazır'ın tabiriyle "fezail ve hasenatta terakkiye yol açan şeyler, hakiki terakkidir" (Yazır, 2011, s. 262).

Kur'an-ı Kerim'de Sekülerleşme

Attas'a göre Kuran'da seküler kelimesine en yakın kavram, "el- hayatü'd-dünya" kavramıdır. Bu kavramın dünya hayatı ya da dünyevi hayat manasına geldiğini belirten Attas, dünya kelimesinin denâ'dan geldiğini ve yakınlaştırılmış şey manasına tekabül ettiğini belirtmektedir. Bu bağlamda dünya, insanın akıl ve idrak tecrübesine ve bilincine yakınlaştırılmış bir şey anlamına gelmektedir. Tabiri caizse bizi kuşatması ve etkilemesi gerçeği, bilincimizi, son varış yerimizden yani ahiretten başka yöne çevirir. Bu noktada Kur'an dünya hayatından yüz çevirmeye değil, bilakis onun başka yönleri kaydırıcı doğasına karşı bizleri uyarmaktadır. Böylece dünya kelimesinin tam olarak sekülerizme karşı gelmediği de görülmektedir. Nitekim Kur'an dünya kelimesini kullanarak, onu bizlere yakınlaştırmış; dini hayat ile iç içe kılmıştır. Ancak sekülerizm, dünya hayatını bu manevi hayattan tamamen koparmıştır.

Diğer taraftan Attas'a göre sekülerizm bir ilerleme olarak da ele alınabilir. Ancak burada terakkinin neye tekabül ettiğinin anlaşılması gerekmektedir. Nitekim İslami görüşe göre değişme, gelişme ve ilerleme kavramları, Hz. Peygamber ile onun

Bu noktada ise Attas'a göre sekülerleşmenin tamamlayıcı üç kısmı vardır: Doğanın tılsımının bozulması, siyasetin kutsallıktan arınması, değerlerin kutsanmasına son verilmesidir.

arkadaşları ve onların tabiiileri ve daha sonraki samimi ve ihlaslı Müslümanlar tarafından ifade ve tatbik edilen gerçek İslam'a, nefsin gerçek doğasına ve dinine dönüşünü ifade eder. Attas'a göre *İlerleme* kavramında mündemiç olan maksat, sadece ve beyyin olana, daima muhkem olana, zaten var olana işaret ettiğinde hakiki anlamını taşır (Rahman, 2013, s. 58). Bu yüzden yerleşik, açık ve varlık halinde olan şey, değişime tabi olamaz. Ona göre, ilerlemeci batılı anlayış, nihai hedefleri belirlenmiş bir din üzerinde yeni bir hedef oluşturamaz.

Sonuç

Müslüman dünyanın fikri çıkmazlarına İslamileşme söylemiyle bir yol bulmaya çalışan Nakib el-Attas, çağdaş İslam düşüncesinin yaşayan önemli simalarındandır. Onun İslamileşme projeksiyonu, var olanı olduğu gibi İslami kavramlarla ifade etmek olarak anlaşılmalıdır. Attas, İslamileşme'nin ancak asıl forma, yani yaratıcı merkezli ilk duruma dönüş ile mümkün olacağını belirtmektedir. Öte yandan dünya

kavramına getirmiş olduğu mana ile dünyanın Müslümanlara yakınlaştırılmış bir yer olduğunu belirtmesi de oldukça ilginçtir. Nitekim yaşadığı dönemin şartları itibarıyla Müslümanlar için dünya, yüz çevrilmesi gereken bir mekân iken Attas'ın düşüncesinde ise bir imkandır. Bu noktada Attas, İslamlaşma üzerine bina ettiği fikir dünyası itibarıyla, yakınlaştırılmış bu alemle ontolojik bir iyi ilişkinin -ki bu ilişki sâlih ameldir- kurulması gerektiğini düşünmektedir. Tüm bu düşüncelerini "Beklenen Müslümanlar" için kaleme aldığını belirten Attas, geliştirdiği fikirler ile İslam düşüncesinde yeni söylemlerin önünü açmaktadır.

Kaynakça

Attas, M. N. al-. (1999). *The Concept of Education In Islam: A Framework for an Islamic Philosophy of Education* (3. bsk). Kuala Lumpur: ISTAC.

Attas, M. N. al-. (2016). *İslâm, Sekülerizm ve Geleceğin Felsefesi* (Dördüncü baskı; M. E. Kılıç, Çev.). İstanbul: İnsan Yayınları.

Kutay, M. T. (2020). Sekülerleşme ve Sekülerizasyon Kavramlarının Birbirinden Ayırıştırılması Kavramların Ortaya Çıkışı ve Tarihsel Dönüşümü. *Yıldız Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(2), 180-192.

Yazır, M. Hamdi (2011). *Meşrutiyetten Cumhuriyete: Makaleler ; Din Felsefe Siyaset Hukuk*. A. Cüneyd Köksal ve Murat Kaya (Haz.). İstanbul: Klasik Yayınları.

Rahman, A. (2013). *Seyyid Muhammed Nakib el-Attas'ın Din ve Toplum Görüşü*. Marmara Üniversitesi.

Kafkas Vakfı Kurucular Kurulu Başkanı Mehdi Nüzhet Çetinbaş ile Söyleşi

Şekil 5. Kafkas Vakfı Kurucular Kurulu Başkanı Mehdi Nüzhet Çetinbaş

Kafkas Vakfı, Kafkasya ve diasporadaki Kafkasyalıların sosyo-kültürel kimliklerinin korunması ve geliştirilmesi için faaliyetler yürüten, kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşudur. Bu amaç doğrultusunda; Kafkas tarihine ışık tutan telif ve tercüme eserler, dosyalar ve raporlar ile Kafkasya'daki gelişmelerin yer aldığı ve diasporadaki Kafkasyalıların sosyal ve kültürel çalışmalarını konu alan periyodikler yayımlamaktadır. Değişik periyotlarda seçkin ve ilgili insanlardan

oluşan topluluklara Kafkasya'nın sosyo-ekonomik, jeo-politik ve stratejik yapısına dönük aydınlatıcı/bilgilendirici konferans, seminer gibi çalışmalar yürütmektedir. Kafkas Vakfı ayrıca, Kafkasya'nın ve Kafkas halklarının güncel sorunlarının tüm dünya kamuoyuna aktarılması ve onların bilgilendirilmesi amacıyla oluşturduğu ajans birimiyle (Ajans Kafkas) her gün Türkçe, İngilizce, Arapça ve Rusça olarak dört dilde internet üzerinden haber yayıncılığı yapmaktadır.

1991 yılında Sovyet Rusya yıkıldığında, Kuzey Kafkasya'da İslamiyet neredeyse yok oluşla karşı karşıya kalmıştı. İnsanlar sadece "Müslümanız" demenin dışında hiçbir bilgiye sahip değillerdi.

1. Kuzey Kafkasya bölgesi İslâm dünyası ve Türkiye için ne ifade eder kısaca bahsedebilir misiniz?

Kuzey Kafkasya, günümüzde Rusya federasyonuna bağlı yedi federal cumhuriyetin yer aldığı bir bölgedir. Bu bölge aynı zamanda Müslüman nüfusun yoğun olarak bulunduğu bir yer olması hasebiyle İslam dünyasının da doğal bir parçasıdır.

Kuzey Kafkasya Müslümanları 1917 yılında Çarlığın yıkılışı ile sonuçlanan Ekim ihtilali ile Sovyetler Birliği adıyla kurulan yeni

Rus yönetiminin hegemonyası altına girdi ve yetmiş yılı aşan bir zaman dilimini ateist bir inanca sahip Sovyet yönetimi altında geçirdi. 1991 yılında Sovyet Rusya yıkıldığında, Kuzey Kafkasya'da İslamiyet neredeyse yok oluşla karşı karşıya kalmıştı. İnsanlar sadece "Müslümanız" demenin dışında hiçbir bilgiye sahip değillerdi.

Kuzey Kafkasya'da, geçmiş dönemde, bilhassa Dağıstan bölgesinde çok güçlü bir Sûfi hareket var olagelmiştir. Bütün dünya çapında tanınan, Müridizm hareketi olarak bilinen ve Kuzey Kafkasya Müslümanlarının bağımsızlık hareketinin öncüsü İmam Şamil bu geleneğin bir temsilcisidir.

Çeçenistan bölgesi de Kadiri tarikatının çok etkin olduğu bir bölgedir. 19.yüzyıl ortalarında bu bölgeye Kadiri tarikatını getiren Kunta Hacı Kışiyev'in etkileri günümüz Çeçenistan'ında da görülmektedir. Son Çeçenistan bağımsızlık savaşının şehit lideri Cahar Dudayev Kadiri tarikatı mensubuydu.

Şekil 6. Adige Maykop Merkez Camii

2. Sovyet Rusya rejimi yıkıldıktan sonra Kuzey Kafkasya bölgesiyle irtibat nasıl başladı, nasıl gelişti?

Komünist sistemin çöküşünden sonra, Türkiye’de yaşayan Çerkesler vakit kaybetmeden yetmiş yılı aşkın bir zamandır görüşemedikleri soydaşlarıyla buluştular. İlk yolculuklar aslında çok güç şartlar altında yapıldı.

Türkiye ile eski Sovyetler Birliği arasında doğru düzgün hudut kapıları ve geçişler mevcut değildi. Genellikle gidişler sarp sınır kapısından Batum’a oluyor, oradan da tren yolu ile Kafkasya’ya ulaşıyordu. Daha Sonraları Trabzon- Soçi arası feribotlar devreye girdi. En son olarak hava yoluyla Kafkasya’nın birçok farklı bölgesine uçuşlar başladı. Bu buluşmalarda öncelikle hasret giderildi. Daha sonra eski sistemin meydana getirdiği manevi tahribatın giderilmesi için çareler aranmaya başlandı. İlk gözlemler bölgede büyük bir manevi tahribatın yaşandığı yönündeydi.

3. Kurban ibadetinin bölge halkı için özel bir anlamı olduğunu biliyoruz. Kurban kesme faaliyetlerine bölge halkı niçin ayrıca önemiyet gösteriyor, kurban faaliyetleri onlar için neler ifade ediyor? Bölge halkı bu tür faaliyetleri nasıl karşılıyor?

Kafkasya’da yaşanan manevi tahribatın giderilmesi noktasında bölgede vekâlet yoluyla kurban kesme kampanyalarının çok önemli bir katkısı olmuştur. 1992 yılından itibaren bölgeye giden Çerkeslerin bir kısmı, buradaki kardeşlerine daha iyi yardımcı olabilmek amacıyla bir organizasyon oluşturmaya karar verdiler.

Kurban kesme faaliyetleri ile başlayan, Kafkasya ile diyalog kurma çalışmaları sayesinde kurulan köprü ile, diğer dinî faaliyetler de rahatlıkla gerçekleştirildi. Toplu sünnet kampanyaları yapıldı. Rusça basılmış ilmiyal kitapları, Diyanet Vakfı ile iş birliği yapılarak temin edilen on binlerce Kur’an-ı Kerim’in bölgeye ulaştırılarak dağıtılması sunucunda önemli başarılar elde edildi.

Öncelikle 1992 yılından itibaren kendi aralarında ve çevreden topladıkları kurban bağışlarını Kafkasya’daki cumhuriyetlerde kesmeye karar verdiler. Başlangıçta otuz kırk adet kurban bağışı ile başlayan çalışma, yararları görüldükten sonra, 1995 yılında Kafkas Vakfı adıyla somut bir sivil toplum kuruluşuna dönüşerek, Kafkasya’daki Müslüman cumhuriyetlerin manevi yapılanmalarının şekillenmesinde katkı sağlamada öncü rol oynadı.

Adıgey Cumhuriyeti, Karaçay-Çerkes Cumhuriyeti, Kabardino-Balkar Cumhuriyeti, Çeçenistan, İnguşetya, Osetya, Dağıstan, Abhazy gibi Federal Cumhuriyetlerin tamamında Kafkas Vakfı temsilcileri, bugün hâlâ devam etmekte olan vekaletle kurban kesme kampanyalarını yürütmektedirler.

Kafkasya'da yapılacak İslami çalışmalarda oldukça hassas davranılması gerekmektedir. Bu bölgeye girerken mutlaka bölgeyi iyi bilen partnerler aranmalıdır.

Kurban kampanyaları aslında çok yararlı oldu. Köy köy dolaşarak yürütülen bu çalışmalarda, halk ile yakın temasa geçilerek onların manevi ihtiyaçlarının tespitinde çok önemli verilere ulaşıldı. İlk zamanlarda bir köyde kurban kestiğimizde, aralarında kadınların da bulunduğu yüzlerce kişinin bizleri izlemesi çok ilginçti. Tekbir getirerek kurban kesmemiz sırasında, bazı kadınların yüksek sesle ağlayarak tekbire iştirak etmek istemeleri bizleri de duygulandırıyordu.

Bir iki bayram sonrası, bizi izleyen insanların daha sonraki bayramlarda kendileri için de kurban kesme ibadetine başlamaları, yapılan işin ne kadar önemli olduğunu göstermişti.

Kurban kampanyaları gerçekten de çok bereketli bir ortamın oluşmasına vesile olmuştur. Bu sayede bölgeye giden ekiplerimiz Kafkasya'nın her bölgesinde en ücra köylere bile ulaşarak halkla yakın temas kurma imkanı bulmuşlardır.

Kafkas Vakfı otuz yıldır Kafkasya'da vekâlet yoluyla kurban kampanyasını yürütmeye devam etmektedir.

4. Türkiyeli STK'ların Kafkasya bölgesiyle irtibatı ne durumdadır? Bu soru özelinde Kafkas Vakfı'nın bölgedeki faaliyetlerinden bahsedebilir misiniz? Bölgede hangi faaliyetler üzerine yoğunlaşıyor?

Kurban kesme faaliyetleri ile başlayan, Kafkasya ile diyalog kurma çalışmaları sayesinde kurulan köprü ile, diğer dinî faaliyetler de rahatlıkla gerçekleştirildi. Toplu sünnet kampanyaları yapıldı. Rusça basılmış ilmihal kitapları, Diyanet Vakfı ile iş birliği yapılarak temin edilen on binlerce Kur'an-ı Kerim'in bölgeye ulaştırılarak dağıtılması sunucunda önemli başarılar elde edildi.

Bölge insanının güvenini kazanmanın ardından, Türkiye'deki diyanete bağlı Kur'an kurslarına yatılı kız ve erkek öğrenciler getirilerek bunların eğitimi sağlandı. Kafkasya'nın en önemli ihtiyaçlarının başında, bölge insanına camide namaz kıldırarak ve cenazelerin kaldırılmasında görev alacak imamlar gerekiyordu.

Bu hizmetin Türkiye'den giden elemanlar tarafından karşılanması mümkün değildi. Yüzlerce insan gerekiyordu. Rusya'ya dışarıdan gönderilen bir imamın iâşe ve ibate hizmetlerinin karşılanması oldukça masraflı oluyordu. Bunun yerine, yine farklı cumhuriyetlerden getirilen orta yaşlı gönüllü insanlar, diyanete ait Manisa başta olmak üzere farklı eğitim merkezlerinde namaz kıldırma ve cenaze kaldırma konusunda eğitim alarak ülkelerine geri döndüler.

Bilhassa Adıgey Cumhuriyetinde Kafkas Vakfının çalışmaları çok etkili olmuştur. Adıgey Dinî İdaresi ile Kafkas Vakfı arasında imzalanan protokol gereği bölgeye gidecek olan din görevlilerinin Kafkas Vakfından referans almaları gereği şartının getirilmesi çok önemli sonuçlar doğurmuştur. Bu sayede, dinî ehliyeteye haiz olmayan kimselerin bölgeye giderek yalan yanlış bilgilerle İslam'ı anlatmalarının önüne geçilmiştir.

Yine ilk zamanlarda Kabardino-Balkar Cumhuriyetine gidip burada medrese açan Suudi Arabistan merkezli bir kurumun bölge insanıyla çatışması sonrası eğitimi yarıda bırakıp gitmesiyle oluşan boşluğu Kafkas Vakfı doldurmuştur. Kafkas Vakfı ortada kalan Kabardino-Balkar İslam Enstitüsünü bir yıl boyunca finanse ederek ayakta kalmasını sağlamıştır.

Kafkas Vakfı, Karadeniz'den- Hazara, bölgede hizmet vermek isteyen bütün gönüllü kuruluşlara rehberlik hizmeti de vermiştir. İHH, Millî Görüş, Diyanet Vakfı başta olmak üzere Avrupa merkezli ya da dünyanın farklı yerlerinden gelen İslami kuruluşlara da bölge insanlarına ulaşma noktasında yardımcı olmuştur.

5. Kafkasya bölgesi ve Müslüman coğrafyalar arasındaki irtibatı sürdürmek, ilişkileri geliştirmek için sivil toplum kuruluşlarının üzerine düşen vazifeler nelerdir? Bu bağlamda nasıl bir yol izlenmeli ve neler yapılmalıdır?

Kuzey Kafkasya halkları yaşadıkları bölgenin otokton halkıdır. Yani tarihin

Rusya'da din ve diyanet işleri dernek tarzında sivil toplumlar tarafından yürütülmektedir. Proje bazında, bölgede bulunan müftülüklerin bünyesinde, Kur'an kursları, araştırma enstitüleri, imkânlar ölçüsünde imam hatip okulları kurulmalıdır.

bilebildiği en eski dönemden beri bu topraklarda yaşamışlardır. Üç yüz yılı aşkın süre Ruslara karşı verdikleri bağımsızlık mücadelesinde yenilerek ülkelerinden sürülmüşlerdir. Bilhassa Adıge (Çerkes) toplumunun nüfusunun yüzde doksani ülke dışında diasporada yaşamaktadır. Kafkasya'da yaşayan Çerkesler ile diaspora Çerkesleri arasında son dönemlerde yakın ilişkiler geliştirilmiştir.

Kafkasya'da yapılacak İslami çalışmalarda oldukça hassas davranılması gerekmektedir. Bu bölgeye girerken mutlaka bölgeyi iyi bilen partnerler aranmalıdır. Çeçen bağımsızlık savaşı sırasında yardım amacıyla bölgeye giren başta Araplar olmak üzere çeşitli İslami kurumların çeşitli adlar altında yaftalanarak dışlandıklarına şahit olduk.

Rusya'nın bölgede hala çok etkili olması sebebiyle, Kafkasya'da faaliyet yürütecek İslami STK'ların mutlaka Kafkas kökenli partnerler ile çalışmalarında yarar vardır.

Son olarak şunları söyleyebiliriz: Rusya'da din ve diyanet işleri dernek tarzında sivil toplumlar tarafından yürütülmektedir. Proje bazında, bölgede bulunan müftülüklerin bünyesinde, Kur'an kursları, araştırma enstitüleri, imkânlar ölçüsünde imam hatip okulları kurulmalıdır.

Kafkasya'nın köylerinin tamamına yakınında cami ya da mescitler inşa edilmiştir. Şehir merkezleri ya da kasabalarda yeterli cami mevcut değildir. Cemaat sayısına bakmadan buralarda da Müslümanların bir araya gelebileceği merkezlerin oluşturulması gerekmektedir.

Müslüman Dünyadan Sesler: Yasir Qadhi

Şekil 7. Dr. Yasir Qadhi Voices from the Muslim World programına katıldı.

İLKE Vakfı bünyesinde gerçekleştirilen Müslüman Dünyadan Sesler (Voices From Muslim World) başlıklı röportaj serisi küresel sorunlara dünyanın farklı bölgelerinde yaşayan Müslümanların perspektiflerini yansıtmayı, güncel problemler karşısında üretilen farklı düşüncelerin çeşitliliğini göstermeyi amaçlıyor. Program kapsamında alanında kıymetli çalışmalar yaparak gelecek vadeden, çalışmalarıyla gelecekte adından söz ettirecek isimler ağırlanıyor. Müslüman Dünyadan Sesler programı, geçmişin birikiminden beslenerek yenilikçi bir bakışla mevcudu doğru okuyabilen

Müslüman şahsiyetlerin, başta Türkiye'ye ve tüm dünyaya tanıtılmasını hedefleyen bir programdır. Bu bağlamda İslam dünyasının toplumsal sorunları üzerine çalışmalar yürüten akademisyen, siyasetçi, aktivist ve gazeteciler ile röportajlar yapılıyor. Bu röportajlarda Müslüman dünyanın küresel ve toplumsal sorunları üzerine Müslüman entelektüellerin yorumları ve çözüm önerileri aktarılıyor.

Müslüman Dünyadan Sesler programı kapsamında geleneksel İslâmî eğitim çalışmalarını Batı akademisi bünyesinde ele alan nadir araştırmacılardan biri olan Dr. Yasir Qadhi ile Müslüman dünyaya dair

Ümmetin yaşadığı sorunların sebeplerinden biri Müslümanların İslâmî kimliklerini çok uzun süre birincil kimlikleri olarak telakki etmemeleridir. İslâm kimliği hep ikincil veya üçüncül kimlikleri olarak kalmıştır. Bu durum ümmetin genel statüsüne zarar vermektedir.

bir röportaj gerçekleştirdik. Dr. Yasir Qadhi Teksas'ta bulunan uluslararası bir İslâmî eğitim kurumu olan Mağrip Enstitüsünde (AlMaghrib Institute) Akademik İlişkiler Başkanı olarak görev yapmaktadır.

1. Dünya genelinde hem Müslüman ülkeler hem de Müslüman topluluklar sıkıntılı süreçlerden geçiyor. Günümüzde Müslüman dünyanın karşı karşıya kaldığı temel problemler nelerdir?

Bu konuya dair düşüncelerimi ifade etmeden önce Müslümanlar olarak imtihan ve musibetlerdeki ilahî hikmetler üzerine düşünmenin önemine değinmek istiyorum. Çünkü bir Müslüman Allah'ın kudretine ve O'nun kudreti dışında bir yaprağın bile kıvılcıdamayacağına iman eder. Dolayısıyla bir Müslüman yaşadığı her şeyin sebepleri üzerine düşünür. İtikadî ve manevî açıdan Allah'ın bizim için en iyi plana sahip olduğuna inanıyoruz. Allah'a olan imanımız bizim için en hayırlı yoldur. Bu yüzden olanlarda hikmetler

vardır. Ancak bu statükodan memnun olduğumuz anlamına gelmez bilakis biz uzun vadede sonuçların bizim hayrımıza olacağına inanırız.

Hikmetler konusunda insanlar farklı düşünüyor olabilir ancak ben, bu hikmetlerden en bariz olanının Müslümanların içinde buldukları toplu gaflet uykusundan uyanmaları olduğunu düşünüyorum.

Son iki kuşağa bakıldığında İslâmî uyanışın küresel olarak yükselişe geçmesi son yüzyıldaki emsalsiz bir hadisedir. Belki de bu uyanış, yaşanan fitneler ve sıkıntıların doğrudan bir sonucudur. Kimse Allah'a isyan etmesin ancak statükodan memnun olmak zorunda değiliz ve statükoyu değiştirmek için çalışmalıyız. Benim görüşüm bu yönde.

Bazı kesimler her şeyi olduğu gibi kabul ettiğimizi ve değişimi kabul etmediğimizi düşünüyorlar. Ben böyle düşünmüyorum. Her şeyin olduğu gibi kabul edildiği ve değişimin reddedildiği yönündeki yaklaşım Siyer'in doğru okunuş biçimi değildir. Dolayısıyla biz "nasıl" sorusundan önce "neden" sorusunu sormalıyız. Bence "neden" sorusunu sormak fitne ve kötü tecrübelerin sebeplerine dair toplumsal bir farkındalık oluşturur. Neden sorusuna verilen cevaplar ulus devletler ve farklı bölünmeler ışığında ümmetin gerçekliğine işaret etmektedir. I. Dünya Savaşından sonra milliyetçi hareketler yükseldi. Temel insanî özgürlüklerini ve onurunu isteyen Filistin hareketleri klasik örneklerden biridir. 50'li, 60'lı ve 70'li yılların trendlerine ve şimdiki trendlere bakın. Bunlar ümmetin yaşadığı hadiselerin belirtileridir. Tarihsel

olarak 60'lar ve 70'lerde, özellikle 80'lerde laik hareketler yükselmişti. 60'lı ve 70'li yılların başındaki hareketlerin hepsi aşırı milliyetçiydi ancak bunlar başarılı olmadı ve takip ettikleri yolun yanlış olduğunu sonradan idrak ettiler. 80'lerin sonları ve 90'ların başları itibariyle hareketler din temelli gelişti. Her dini hareketi her yönüyle desteklediğim düşünülmesin, vurguladığım nokta hareketlerin psikolojik yapısıdır ve İslâmî hareketler küresel bir ivme kazanmıştır.

Sorunuza çok yönlü bir cevap vermek gerekir. Ümmet I. Dünya Savaşından sonra meydana gelen bölünmüşlükte kendisini, devletlerin sebep olduğu siyasi ve ekonomik kriz içinde buldu. Ümmet şu anda parçalanmıştır. Ve bu konudaki farkındalıkları artmıştır.

Bunun önemli bir faktör olduğunu düşünüyorum. Ayrıca işin manevi boyutuna da inanıyorum.

Aldığımız eğitim dünya görüşümüzü şekillendirir. Aldığım eğitimin gereği olarak şunu söylemeliyim ki ümmetin yaşadığı sorunların sebeplerinden biri Müslümanların İslâmî kimliklerini çok uzun süre birincil kimlikleri olarak telakki etmemeleridir. İslâm kimliği hep ikincil veya üçüncül kimlikleri olarak kalmıştır. Bu durum ümmetin genel statüsüne zarar vermektedir. Örneğin ben bir Amerikalıyım, benim ailem ve etnik kökenim ise Pakistan'a dayanıyor. Bunların hepsi benim kimliğim fakat asıl kimliğim Müslümanlığımdır. Müslüman kimliğini diğer kimliklerimin üstünde tutmam gerekir. İslâm'ı birincil kimliğimiz olarak koruyup memleketimizi,

ülkemizi, devletimizi Müslüman kimliği ile bağlantılı olarak taşırsak bütün paradigma değişebilir.

2. Siyer, akaid ve Kur'an ilimleri alanında uzmanız. İslâm'ın siyasi sistemi üzerine birçok çalışma yürüttüğünüzü biliyoruz. Müslüman dünyada entelektüel bilgi ve entelektüel gelişim bir durağanlık halindedir. İslâm'ın siyasi sistemine dair konular da bu durağanlığın örneklerinden biridir. Ulus devletten bahsettiniz, bu konuyu biraz daha açabilir misiniz? Ve İslâm'ın siyasi sistemine dair düşüncelerinizden bahsedebilir misiniz?

Bu tür soruları çok önemli buluyorum. Böyle soruları cevaplamak oldukça zor. Sorunuz klasik düşüncenin yani şeriatın siyasete bakış açısıyla ilgilidir. Pragmatik olarak modern dünyayla ilgilenir, politik ve ekonomik sistemin bir amaca ulaşması için çalışır. Dolayısıyla bu tür derin ve çok boyutlu sorular, eğitimi ne olursa olsun bir kişi tarafından basitçe cevaplanamaz. Bu tür sorulara dair çözümler sunmanın en iyi yolu farklı alanlardan uzmanlar yetiştirmektir. Modern siyasi sisteme, klasik ve modern uygulamalara ve modern düşünceye dair entelektüeller yetiştirilmelidir.

Tüm bu farklı alanlardaki sınırlı bilgilerime dayanarak naçizane düşüncelerimi paylaşacak olursam bu konuda pragmatist bir bakış açısına sahibim. Pragmatik olmak gerekirse ulus devlet modelinin uygulanabilir ve sürdürülebilir olduğunu düşünmüyorum ancak öngörülebilir bir gelecek için ulus devletle idare ediyoruz.

Öncelikle Allah'a olan imanı ve İslâm ahlakını güçlendirmek gerekir. Benim siyeri okuyuş tarzım böyle. Evet, politik olarak İslâmî bir düzen olmalıdır. Ancak İslâmî olarak kurulmuş bir düzen içinde yaşayan herkesin cennete gideceğini garantilenemez. Bireysel olarak cenneti kazanmak için İslâm'ın politik düzenin kurulmasını beklemeye ihtiyacımız yok.

İŞİD gibi ulus devlet karşı alternatiflerin İslâm anlayışını reddediyor ve onların modelini tercih etmiyoruz. Ulus devlet sürdürülebilir bir model değil ancak birdenbire değişmesi de mümkün değil. Ben gerçeklikle yüzleşme fikrindeyim. Mesela hepimiz pasaport sahibiyiz yani seyahat edebileceğimiz yerlerle sınırlıyız. Pasaportumuza dayanarak ne yapabiliriz? Bu gerçeklerle yüzleşelim. Şu anda bu gerçeklerle neler yapabiliriz?

Dünyayı temel olarak Müslüman çoğunluk ve Müslüman azınlık diye ikiye ayırıyorum. Pakistanlı Müslümanların yapması gereken Amerikalı Müslümanların yapması gerekenden çok farklıdır. Meseleye pragmatik ve gerçekçi olarak yaklaşıyorum. Pakistanlı Müslümanlara ne yapması gerektiğini söylemek benim vazifem değil. Çünkü Batı'da doğup büyüdüm ve kendi

çevreme daha çok aşinayım. Kendimi azınlık olarak yaşayan çevremle sorumlu hissediyorum. Nihai hedefimizin öncelikle kendimiz, ailemiz ve çocuklarımız için dini korumak ve daha sonrasında dini yaymak olduğunu düşünüyorum. Birçok insan dini yaymanın birincil hedef olduğunu düşünüyor. Bence bu doğru değil. Dini yayma siyaset izin vermediği sürece engellenir. Mekke'deki dini yayılmaya müsaade edilmediğinde Peygamber Efendimiz (s.a.v) kamusal olarak dini tebliğ yapmadı. 1900'lerde Sovyetler Birliği Müslümanların dini yaşamasına izin vermedi ancak Müslümanlar yine de kendilerini korumak zorundaydı. Bundan dolayı Müslüman azınlıklar için nihai hedef inancı korumak, imkân olduğu ölçüde tebliğ ve davette bulunmaktır. Vatandaşlar olarak bulunduğumuz ülkeler ve dünya için en iyi şeyleri yapmak için gayret etmemiz gerekmektedir. Örneğin Suriye, Doğu Türkistan ve Filistin meseleleri için kampanyalar düzenlemek ve kamuoyunu bilinçlendirmek olabilir. Yaşadığımız topraklarda bu gibi pek çok şey yapılabilir.

Müslümanlar İslâm ahlâkını en iyi şekilde yansıtmalıdır. En ideale ulaşamaları bile elimizden geldiği kadarını yapmak zorundayız. Ütopya diye bir şey yoktur. Şeriatın tamamı uygulamak mümkün değilse kısmi olarak uygulanmasından yanayım. Bazıları bunu reddediyor ve anlamsız olduğunu söylüyor, bu onların dünya görüşü. Bazıları ise ulus devlette şeriatın bir kopyasının uygulanabileceği görüşünde. Birçok İslâmî parti de bunu hedeflemektedir. Tunus buna örnek verilebilir.

İslâm'ın esaslarından uzaklaşmadan İslâmî bir partide ne kadar taviz verilebilir? O kadar pragmatik olup ne kadar İslâmî bir parti olarak kalınabilir? Yani bu bir örnek olay ve beraberinde çok zor olan felsefî soruları da gündeme getiriyor. "Kapıyı sonuna kadar açarsanız kapının bir anlamı kalmaz" diye klasik bir argüman vardır. Bu argüman ılımlığı önlemek için bir araç olarak kullanılır. Eğer reformdan yanaysanız ve kapıyı açarsanız her şey mümkün olur. Tunus gibi örnekler derin tartışmaları gündeme getirir. Belki de partilerin muhalefete karşı pragmatik düzeydeki tavizleri yeterince iyi bir şey değildi.

Farz edelim ki Müslümanların çoğunlukta olduğu bir ülkede alkole izin verildi, bu durumda içki içenleri cezalandırmadan içkiyi yasaklama şansınız olur mu? Eğer ideale ulaşmak istiyorsanız sizi hadleri doğru bir şekilde uygulamıyorsanız diye eleştirecekler. Başka bir yaklaşımsa "pragmatik olmak isterseniz bir şeyler yapılabilir ve hiç yoktan iyidir" diyebilir. Ben bu iki görüş arasında ikincisine meyilliyim. Muhtemelen, bir ulus devlette şeriatı kısmî olarak uygulamaya çalışmanın ne anlamı var diye eleştirenler olacaktır. Diğer röportajlarımda da ifade ettiğim gibi, ulus devlet paradigması bizi şeriatın bazı yönlerinden taviz vermeye zorlayacak ancak bu şeriatla ilgili bir kusur olduğunda değil; ulus devlet modelinin şeriat modelinden çok farklı olmasıyla alakalıdır. Eğer şeriatın belirli yönlerini uygulayacak olursanız diğerlerinden vazgeçmek zorunda kalacaksınız. Ya Müslüman çoğunluklu bir toplumda şeriatın

Neden gerçekten etki edebileceğimiz şeyleri yapmak varken sıfır etkisi olacak şeyler düşünelim?

değerlerini yansıtan ancak başka sistemler mümkün olana kadar şeriatın tam olarak uygulanmasına imkan vermeyeceğini bildiğiniz reformlar getireceksiniz ya da bundan vazgeçip bazı hareketlerin yaptığı gibi tam teşekküllü hilafet çağrısında bulunacaksınız.

Müslüman pragmatistleri ve idealistleri birbirine düşman olarak algılamak problemlili bir yaklaşım. Müslüman pragmatistler kalpleri ümmet ile beraber olan ve iyi şeyler yapmaya çalışan insanlardır. Hoşlanmadığım ve hiç takdir etmediğim şey idealistlerin pragmatik olmaya çalışan, gerçekçi dünya görüşüne sahip Müslüman kesimleri düşman olarak görmesidir. Bu ümmete genel olarak zarar veren bir yaklaşımdır. Sözleri Allah'ı ve elçisini, şeriatını seven, dine bağlı olan Müslümanlara yöneliktir. Onlar – idealistler- Allah'a ve elçisine inanmayan, şeriatı umursamayanlardan gelen tehditleri bile görmezden gelebiliyorlar. Bir araya gelelim ve karşılıklı olarak görüşlerimizi paylaşalım. Ya da herkes ne yapmak istiyorsa onu ne yapsın ve Allah çabaları boşa çıkarmasın. Benim bu meseleye olan tavrım bu yönde.

3. Konuşmalarınızdan hareketle Müslüman toplumlarda din temelli bir diriliş ışığı gördüğünüzü söylemek mümkün. Fakat içinde yaşadığımız

sistem muhaliflere göre hem yerel hem de küresel ölçekte esnek olmasına rağmen kabul edilebilir değil. Peki buna rağmen nasıl bu ışığı görüyorsunuz?

Çünkü benim politik alanda kastettiğim form bu değil. Ben öncelikle ferdî olarak ümmetin manevî dirilişine odaklanıyorum. Hamdolsun ki ümmetin çoğunluğu şeriat ve sünnetle ilgileniyor. Benim için nihai hedef bu. Kastım şeriatın temel amacı olan siyasi olarak bağımsız bir İslami kanun ve kaideler meselesi değil. Temel amaç Allah'a inanmak, Allah'a ibadet etmek ve kişinin kendi hayatında mümkün olduğunca şeriatı yaşamasıdır. Kişinin kendi hayatını mümkün olduğu kadar düzeltmeli. Bundan önce kolektif bir siyasi sistemin kurulmasını isteme taraftarı değilim şimdilik. Bir kişi ne yapabilir; ki uygulanabilir olan budur. Bu yüzden gerçekçi olmalıyız. İstanbul'da yaşayan ve Amerika'da yaşayan biri toplamda iki birey olarak küresel ölçekte ne yapabilir? Bu ümmetin siyasetini çok az etkileyebilir ancak kendi aileniz, arkadaşlarınız, komşularınız, toplumunuzla yapacaklarınızın etkisi büyük olacaktır. Pragmatik gerçeklik konusuna geri dönecek olursak, neden gerçekten etki edebileceğimiz şeyleri yapmak varken sıfır etkisi olacak şeyler düşünelim? Bu yüzden tekrar söylüyorum, bana göre her bireyin önceliği kişinin kendi imanını ve Allah ile olan ilişkisini en üst düzeye çıkarması olmalıdır. Daha sonra içinde bulunduğu çevre için bir şeyler yapmalıdır. Eğer bunlar yapılırsa bu çağda Allah'ın izniyle Müslümanların iman ve takva açısından güçlendiği göreceğiz.

Öncelikle Allah'a olan imanını ve İslâm ahlakını güçlendirmek gerekir. Benim siyeri okuyuş tarzım böyle. Evet, politik olarak İslâmî bir düzen olmalıdır. Ancak İslâmî olarak kurulmuş bir düzen içinde yaşayan herkesin cennete gideceğini garantilenemez. Bireysel olarak cenneti kazanmak için İslâm'ın politik düzenin kurulmasını beklemeye ihtiyacımız yok.

Hayatı olabildiğince ahlakî ve şeriata uygun olarak yaşamak, ibadetleri yerine getirmek ve iyi bir insan olmak için gayret etmeliyiz. Liderler ve düşünürler de yaşanabilir bir dünya kurmak için çalışmalıdır.

4. Gayrı Müslim ülkelerde yaşayan azınlık Müslümanlardan bahsetmek istiyoruz. Müslüman azınlıkların karşılaştığı entelektüel tartışmalarından biri muhafazakâr gelenekçilik ve modernizm taraftarları arasındaki mücadeledir. Modernizmin İslâm'la olan ilişkisinden ne anladığınızdan ve modernizmin İslâm'la bağdaşıp bağdaşmadığından bahsedebilir misiniz?

Muhafazakarlık, liberalizm ve modernizm. Bunların hepsi karmaşık ve muğlak terimlerdir. Bundan dolayı bu terimleri ifade eden herkes bunlardan ne anladığını ifade etmelidir. Benim bu kavramlara bakış açım modern dünyanın modern meselelerini yeniden düşünmemiz gerektiğini işaret eder. Namaz ve abdest gibi meseleler, üzerine yeniden düşünmemizi gerektiren şeyler değildir. Örneğin, üzerine yeniden düşünmemizi gerektiren meselelerden biri, modern devlette şeriatın uygulanmasıdır. Bu mesele bazı yönleri geleneksel bazı

yönleri ise yeni olan bir meseledir. Şeriatın bize müsaade ettiği yerlerde yeniden düşünmek gerekir. Fakat bu noktaların tespitini ulema yapabilir. Şeriatın bize nerelerde izin verdiği ulemanın bir araya gelip topluca düşünmesini gerektiren meselelerdendir.

Ben kendimi geleneğe son derece saygı duyan ve geleneğin olmasa olmaz olduğunu düşünen biri olarak görmekteyim. Ancak gelenek kendi kendisini her zaman günceller, şekillendirir ve biz şeriat parametreleri içinde nelerin değişebileceğini nelerin değişemeyeceğini görebiliriz. Bundan dolayı ben ılımlı reformun savunucusuyum. Bazıları bunu şeriatı reddetmek olarak algılıyorlar. Bilakis bu şeriatın yeniden uygulanması ve canlandırılmasıdır. Geleneğe her zaman saygı duyan ve ona bağlı olan biri olarak geleneğin kendi içinde bir moderniteye sahip olduğunu düşünüyorum.

Ben aynı zamanda liberalizmi de eleştiriyorum. Çünkü liberalizm her bireyin kendisi için doğru olanı belirlemesini ister. Liberalizm nefsi vurgular; İslam ise narsist bir din değildir.

5. Liberalizmin nefse olan vurgusuna değindiniz. Liberalizm ve laiklik bağlamında konuştuğumuzda, bir toplumu ya da bireyleri yönetmesi gereken Tanrı tarafından tanımlanmış bir

yasanın gerekli olup olmadığını rasyonel olarak nasıl açıklayabiliriz? İslâm'ın özgürlükleri sınırlandırdığı sorusuna rasyonel olarak nasıl cevap verebiliriz?

İslâm'ın tanımını Allah'a teslimiyettir. İslâm ifadesi aslında Allah'ın bizim üzerimizde tam hakkı olduğuna ve yapacaklarımız hakkında O'nun karar vereceğine iman etmektir. Hz. İbrahim'in gördüğü rüyadan sonra Allah'ın emrine teslimiyeti gibi. Biz gerçek özgürlüğün Allah'a ibadet etmek olduğuna inanıyoruz. Çünkü bu hayattaki nihai amacımız Allah'ın rızasına muvafık olmak ve o manevî lezzete erişmektir.

Batılıların özgürlük tanımı, genel olarak ifade edecek olursak, kişinin iç benliğinin istediğini yapmasına izin verilmesidir. Bu ruhun yozlaşmasıdır, özgürlüğü değil. Hayvani eğilimlerin insanı ele geçirmesidir. Allah Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor ki "Eğer hak onların arzularına göre olsaydı göklerde ve yerde bulunanların hepsi kaosa, fitneye ve fesada uğradı." Şu anda olanlara baktığımızda gördüğümüz şey tam olarak bu. Aile değeri yok edildi. Cinsiyetin ve ahlakın temel gerçekliği bile alt üst olmuş durumda. Bunlar birer domino etkisi olarak gerçekleşiyor. Bundan dolayı İslâm bizi kendi egomuzdan kurtarmak ve ulvi bir amacımız olduğunu anlamamızı sağlamak için geldi.

Aylık Faaliyet Görünümü

TEMEL HAK VE ÖZGÜRLÜKLER

Faaliyet Başlığı	Faaliyetin Orijinal Başlığı	Kurum	Tarih	Dil	Ülke	Tür	Link
"2022 Seçimlerinin Değerlendirilmesi: Katılım, İhlaller ve Devlet Denetimi" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	Assessing the 2022 Elections: Participation, Violations and Government Supervision	The Lebenese Center for Policy Studies	1.06.2022	İngilizce	Lübnan	Çevrim İçi Seminer	https://bit.ly/3nNLSER
"Dayanıklılığı Yeniden Düşünmek: AB ve Lübnan'daki Erken Mülteci Dönüşleri" başlıklı makale yayımlandı.	Reconsidering Resilience: The EU and Premature Refugee Returns in Lebanon	The Lebenese Center for Policy Studies	16.06.2022	İngilizce	Lübnan	Makale	https://bit.ly/3bNhhqB
"Sudan'da Sorumluluk ve Cezaevi Reformu" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	Accountability and Prison Reform in Sudan	Umam Documentation & Research	23.06.2022	İngilizce	Lübnan	Çevrim İçi Seminer	https://bit.ly/3NLV1Pr
"Arap Dünyasında Patentler" başlıklı makale yayımlandı.	براءات_الاختراع في الوطن_العربي	Center for Arab Unity Studies	10.06.2022	Arapça	Lübnan	Makale	https://bit.ly/3bTLrMY
"Lübnan'daki Parlamento Seçimleri" başlıklı çevrimiçi seminer gerçekleştirildi.	الانتخابات النيابية في لبنان	Center for Arab Unity Studies	8.06.2022	Arapça	Lübnan	Çevrim İçi Seminer	https://bit.ly/3NMxn5d
Bölge uzmanları, varlık kurtarma konularında AİHM içtihadı hakkında çevrim içi seminer gerçekleştirdi.	Regional experts gather for webinar on ECtHR jurisprudence in matters of the asset recovery	Regional Anti-Corruption Initiative	10.06.2022	İngilizce	Bosna Hersek	Çevrim İçi Seminer	https://bit.ly/3lIFtkq
"2024 Seçimleri Nedeniyle Bölünme Potansiyeli ile Karşı Karşıya olan Muhammediye, Milleti Birleştirmenin Ön saflarında yer alıyor" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	Hadapi Potensi Pembelahan Akibat Pemilu 2024, Muhammadiyah Terdepan Menyatukan Bangsa	Muhammadiyah Movement	20.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3OS86YL
"Gus Miftah'ın Malang'da Haul Ekber'e Katılırken Barış Mesajı" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	Pesan Damai Gus Miftah saat Hadiri Haul Akbar di Malang	Nahdlatul Ulama	23.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3OPPOCs
"Şikayetler, Kimlik Krizi ve Yükselen Milliyetçilik: Darbe Sonrası Arakan Birleşik Birliği/Arakan Ordusunun Siyasi Özlülerini Anlamak" başlıklı makale yayımlandı.	Grievances, Identity Crisis, and Rising Nationalism: Understanding the United League of Arakan/Arakan Army's Political Aspirations after the Coup	Center for Strategic and International Relations (CSIS)	17.06.2022	İngilizce	Endonezya	Makale	https://bit.ly/3aoxAxP
"Endonezya'da Toplu Şiddet Yönelik Erken Uyarı Veri Kümesinin Başlatılması" çevrim içi semineri gerçekleştirildi.	Webinar Peluncuran Dataset Peringatan Dini Kekerasan Kolektif di Indonesia	Center for Strategic and International Relations (CSIS)	8.06.2022	Endonezce	Endonezya	Çevrim İçi Seminer	https://bit.ly/3bT1BXd
"Eğitim eşitsizliğinin azaltılması – Malezya'ya bakış" başlıklı analiz yayımlandı.	Narrowing educational inequality – Malaysia's perspective	Institute of Strategic and International Studies (ISIS) Malaysia	9.06.2022	İngilizce	Malezya	Analiz	https://bit.ly/3lgaJ49

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Dünyanın En Zengin İnsanları Küresel Isınmayı Nasıl Sürdürüyor?" başlıklı analiz yayımlandı.	How the World's Richest People Are Driving Global Warming	International Institute of Advanced Islamic	20.06.2022	İngilizce	Malezya	Analiz	https://bit.ly/3ymByza
"İslam Hukuku Tartışma Dizisi (ILTS) - Malezya'da Ölüm Cezası: Güncel Sorunlar ve Şeriat Perspektifi" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	Islamic Law Talk Series (ILTS) - Death Penalty in Malaysia: Current Issues & the Shariah Perspective	International Institute of Advanced Islamic	3.06.2022	İngilizce	Malezya	Seminer	https://bit.ly/3P9bC0q
"Malezya'daki mülteci çocukların eğitimi için daha fazlasının yapılması gerekiyor" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	More needs to be done for refugee children's education in Malaysia – Saifuddin	International Islamic University Malaysia	20.06.2022	İngilizce	Malezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3af0L8G
"Malezya'daki mülteci çocukların yüzde 70'i eğitim almıyor" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	70 peratus pelarian kanak-kanak di Malaysia tidak terima pendidikan	International Islamic University Malaysia	20.06.2022	Malayca	Malezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3bMIKNf
"Birçok ülke Çin'i Birleşmiş Milletler'de Sincan 'istismaları' konusunda sorguluyor" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	Dozens of countries question China at UN over Xinjiang 'abuses'	International Islamic University Malaysia	16.06.2022	İngilizce	Malezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3yhMyh3
"Malay Kadınları, Başörtüsü ve HELWA ABİM'in Tarihsel Bir Perspektiften Katkıları" başlıklı analiz yayımlandı.	Wanita Melayu, Hijab & Sumbangan HELWA ABİM Daripada Perspektif Sejarah	Muslim Youth Movement Malaysia (ABİM)	21.06.2022	Malayca	Malezya	Analiz	https://bit.ly/3IkMOQU
"Zorlu Ölüm Cezasına Şeriat Tepkisi" başlıklı analiz yayımlandı.	Analysis titled "Sharia Response to Mandatory Death Penalty" published	Institute of Islamic Understanding Malaysia	22.06.2022	İngilizce	Malezya	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3nKt149
"Sivil toplum kuruluşları, BM üye devletlerini Suudi Arabistan'da devam eden insan hakları ihlalleri konusunda harekete geçmeye çağırıyor." başlıklı haber yazısı yayımlandı.	منظمات مجتمع مدني تحت الدول الأعضاء للأمم المتحدة على اتخاذ إجراءات في المجلس حول السعودية نظرًا لاستمرار انتهاكات حقوق الإنسان	ALQST for Human Rights	15.06.2022	Arapça	Suudi Arabistan	Haber Yazısı	https://bit.ly/3Aysgmf
"Suudi Arabistan'a hakareten yargılanan Kuveytli öğrenci İngiltere'ye sığındı" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	طالب كويتي يطلب اللجوء في المملكة المتحدة بعد محاكمته بتهمة الإساءة للسعودية	ALQST for Human Rights	19.06.2022	Arapça	Suudi Arabistan	Haber Yazısı	https://bit.ly/3RdQU6o
"Ulusal İnsan Hakları Derneği Başkanı'nın Uluslararası Yaşlı İstismanı Farkındalık Günü vesilesiyle yaptığı konuşma" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	كلمة رئيس الجمعية الوطنية لحقوق الإنسان بمناسبة اليوم العالمي للتوعية بشأن إساءة معاملة المسنين	National Society for Human Rights	15.06.2022	Arapça	Suudi Arabistan	Haber Yazısı	https://bit.ly/3P4T9IH
"Ulusal İnsan Hakları Derneği'nin Riyad'daki Yaşlılar Sosyal Yardım Evi'ni ziyareti" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	زيارة الجمعية الوطنية لحقوق الإنسان لدار الرعاية الاجتماعية للمسنات بالرياض	National Society for Human Rights	22.06.2022	Arapça	Suudi Arabistan	Haber Yazısı	https://bit.ly/3bHALuq

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Mohammadi: İran'da elektronik bilezik kullanma oranları son üç ayda ikiye katlandı" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	محمدي: تضاعف معدلات استخدام الأساور الإلكترونية في إيران خلال الثلاثة أشهر الماضية.. والأمن الإيراني يعتقل مواطنين بهائيتين لأسباب غير معروفة	RASANAH International Institute for Iranian Studies	28.06.2022	Arapça	Suudi Arabistan	Haber Yazısı	https://bit.ly/3afP5jS
"Gazeteciler Sendikası, Şebva'da Belqis Kanalının Muhabirine Yapılan Saldırısı Kınadı" başlıklı bildiri yayımlandı.	The Syndicate of Journalists condemns the attack on the correspondent of Belqis channel in Shabwa	"Yemeni Journalists Syndicate	9.06.2022	İngilizce	Yemen	Bildiri	https://bit.ly/3ut51X0
"Biz de nefes almalıyız": Afganistan'daki kadınlar, Taliban'ın başörtüsü kararını konuşuyor" başlıklı analiz yayımlandı.	"We need to breathe too": Women across Afghanistan navigate the Taliban's hijab ruling	Afghanistan Analysts Network	1.06.2022	İngilizce	Afganistan	Analiz	https://bit.ly/3utmU7V
"Kamu Ahlakı Polisliği: Taliban'ın ikinci Emirliği'nde Erdemi Teşvik Etme ve Kötülüğü Önleme Tartışmaları" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	Policing Public Morality: Debates on promoting virtue and preventing vice in the Taliban's second Emirate	Afghanistan Analysts Network	15.06.2022	İngilizce	Afganistan	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3Re2N7x
"Uluslararası İnsani Hukuk ve İnsan Hakları Uluslararası Libya Takip Komitesi Çalışma Grubu Eş Başkanlarının (Hollanda, İsviçre Ve UNSMIL) Açıklaması" başlıklı bildiri yayımlandı.	Statement By The Co-Chairs (Netherlands, Switzerland And UNSMIL) of The International Humanitarian Law and Human Rights Working Group Of The International Follow-Up Committee on Libya	United Nations Support Misssion in Libya	16.06.2022	İngilizce	Libya	Bildiri	https://bit.ly/3bPOJks
"Sasg Stephanie Williams Temsilcileri ve Birleşmiş Milletler Yüksek Konseyi Libya Seçimlerinin Anayasa Çerçevesini Belirlemek İçin Ortak Komitesi'nin Basın Açıklaması" başlıklı bildiri yayımlandı.	Sasg Stephanie Williams Press Statement Members Of The House Of Representatives and The High Council Of State United Nations-Facilitated Joint Committee to Determine The Libyan Constitutional Framework for Elections	United Nations Support Misssion in Libya	20.06.2022	İngilizce	Libya	Bildiri	https://bit.ly/3AuNfN2
"Samir işçileri hükümete karşı ayaklandı ve akaryakıt fiyatında indirim talep etti" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.		Justice and Development Party	19.06.2022	Arapça	Fas	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3NQwJnk
"Birleşmiş Milletler: "Ebu Aqila"yı öldüren kurşunu İsrail işgal güçleri ateşledi" başlıklı bildiri yayımlandı.	United Nations: The bullet that killed "Abu Aqila" was fired by the Israeli occupation forces	Justice and Development Party	24.06.2022	Arapça	Fas	Bildiri	https://bit.ly/3NPAAEke
"Fransa'daki "El Masbah"ın yazarı Al-Tafraouti, yasama seçimlerinin sonuçlarını ve aşırı sağın yükselişini değerlendiriyor" başlıklı analiz yayımlandı.	Al-Tafraouti, the writer of the "Al-Masbah" branch in France, reads the results of the legislative elections and the rise of the extreme right	Justice and Development Party	23.06.2022	Arapça	Fas	Analiz	https://bit.ly/3uroerY
"İklim Mültecileri: Uluslararası Toplum ve Afrika'nın Büyük Bir Mücadelesi" başlıklı analiz yayımlandı.	Climate Refugees: A Major Challenge of International Community and Africa	Policy Center for the New South	20.06.2022	İngilizce	Fas	Analiz	https://bit.ly/3uuthYJ

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"16 Haziran - Uluslararası Ev İşçileri Günü: Umman, Hizmetçilerin Haklarını ve İlgili Uluslararası Sözleşmeleri İhlal Etmeye Devam Ediyor" başlıklı analiz yayımlandı.	June 16th – International Domestic Workers Day: Oman Continues To Violate Housemaids Rights And The Relevant International Conventions	The Omani Centre for Human Rights	16.05.2022	İngilizce	Umman	Analiz	https://bit.ly/3P7woxD
"Müslümanlardan nefret içerikli filme karşı birleşme çağırısı" başlıklı bildiri yayımlandı.	Muslims urged to unite against hate-inspired film	Islamic Human Rights Comission	5.06.2022	İngilizce	İngiltere	Bildiri	https://bit.ly/3IKCIQ1
"Peder Stephen Sizer'in Orta Doğu'da Barışa Desteğini Savunması" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	Defend Reverend Stephen Sizer's Support for Peace in Middle East	Islamic Human Rights Comission	24.06.2022	İngilizce	İngiltere	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3Aq4JES
"Ceza Muafı Kültürü Kosova Mahkemelerinin Yolsuzluk Cezalarını Hâlâ Etkiliyor" başlıklı rapor yayımlandı.	Culture of Impunity Still Influences Kosovo Courts' Corruption Sentences	Balkan Investigative Reporting Network	23.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Rapor	https://bit.ly/3uuypyh
"Moldova, Ukrayna Üzerindeki Propagandaya Karşı Rus Medyasını Yasakladı" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	Moldova Bans Russian Media to Counter Propaganda Over Ukraine	Balkan Insight	22.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3bHBq2
BIRN Arnavutluk, "Organize Suçlarla İlgili İki Günlük Eğitim Düzenledi"	BIRN Albania Holds Two-Day Training on Organized Crime	Balkan Investigative Reporting Network	23.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Eğitim	https://bit.ly/300rQIF
"Karşılaştırmalı Analiz: Kuzey Makedonya, Sırbistan ve Bosna-Hersek'teki Mülteci ve Göçmenlerin Sağlık Haklarına Erişimi 2020-2021" başlıklı analiz yayımlandı.	Comparative analysis: Access to right to health for refugees and migrants in North Macedonia, Serbia and Bosnia and Herzegovina 2020-2021	LEGIS	6/20/2022	İngilizce	Kuzey Makedonya	Analiz	https://bit.ly/3yUb3CN
"Eşitlik ve Farklılığın Teşviki Arasındaki "Emperyal Alanda Azınlıklar"" başlıklı konferans gerçekleştirildi.	"Minorities in Imperial Space" Between Equality and the Promotion of Difference	Leibniz Zentrum Moderner Orient	6.09.2022	İngilizce	Almanya	Konferans	https://bit.ly/3uob13a
"Miras Olarak Özel Mülkiyet: Türkiye'nin Doğusundaki Özyinelemeli Mülksüzleşme ve Spektral Halk Üzerine" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	Private Property as Heritage: on Recursive Dispossession and Spectral Publics in Eastern Turkey	Leibniz Zentrum Moderner Orient	6/22/2022	İngilizce	Almanya	Seminer	https://bit.ly/3bTMNaw
"Özgürlük, Barış ve Adalet: Sudan'ın 2019 Ayaklanmasından Sonra Sudan Sağlık Sistemi için Yeni Bir Paradigma" başlıklı ön makale yayımlandı.	Freedom, Peace, and Justice: A New Paradigm for the Sudanese Health System After Sudan's 2019 Uprising	Economic Research Forum	6.12.2022	İngilizce	Mısır	Ön Makale	https://bit.ly/3upjZ0g
"Irak'taki insan hakları Aktivistleri insan haklarına İnanıyor mu!? (Bir alan Araştırması)" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Do Human Rights Activists in Iraq Believe in Human Rights!? (A field Survey)	al-Bayan Center for Planning and Studies	13.06.2022	İngilizce	Irak	Politika Özeti	https://bit.ly/3bM5fBT
"Gelecek Yıl Yapılacak Türkiye Seçimlerine İlişkin Senaryolar Ve Irak Hükümetinin Bu Konuda Yapması Gerekler" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Scenarios For The Turkish Elections Next Year And What The Iraqi Government Should Do About Them	al-Bayan Center for Planning and Studies	15.06.2022	İngilizce	Irak	Politika Özeti	https://bit.ly/30S9WJ9

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Kocasını IŞİD yüzünden kaybeden ve onarıcı adalet üzerinde çalışan bir dul!" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	أرملة فقدت زوجها بسبب داعش، وتعمل على العدالة التصالحية بالفطرة!	Al-Tahreer Association for Development	6.03.2022	Arapça	Irak	Haber Yazısı	https://bit.ly/3Rg6REs
"Avrupa Birliği'nde Araştırma Yöntemleri ve İnsan Haklarının Ölçülmesi" başlıklı konferans düzenlendi.	Research Methods and Measuring Human Rights in the European Union	OSCE Academy	6.02.2022	İngilizce	Kırgızistan	Konferans	https://bit.ly/3PbUMhP
"Yabancı Terörist Savaşçılara Geçiş Dönemi Adaleti Yaklaşımı" başlıklı konferans düzenlendi.	Public Lecture on Transitional Justice Approach to Foreign Terrorist Fighters	OSCE Academy	14.06.2022	İngilizce	Kırgızistan	Konferans	https://bit.ly/3bRTkma
"Birleşik Arap Emirlikleri İşkenceye Karşı Komite'den sorumlu tutulmalı" başlıklı rapor yayımlandı.	United Arab Emirates must be held accountable at the Committee Against Torture	The International Campaign for Freedom in the United Arab Emirates (ICFUAE)	27.06.2022	İngilizce	BAE	Rapor	https://bit.ly/3lg7bii
"BAE 94 Duruşması: İlerlemeye Yönelik Bir Engel" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	UAE 94 Trial: A Stumbling Block Towards Progress	The International Campaign for Freedom in the United Arab Emirates (ICFUAE)	15.06.2022	İngilizce	BAE	Haber Yazısı	https://bit.ly/3lf4wpb
"BAE Siyasi Suçluların Ailelerine İlişkin Toplu Ceza Politikası" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	The UAE Collective Punishment Policy On Families Of Prisoners Of Conscience	The International Campaign for Freedom in the United Arab Emirates (ICFUAE)	27.06.2022	İngilizce	BAE	Haber Yazısı	https://bit.ly/3nlSulG
"Mücadele Yılları... Ürdün'de Feminist Hareket" başlıklı konferans düzenlendi.	"Years of Struggle... The Feminist Movement in Jordan"	Friedrich-Ebert-Stiftung Jordan	21.06.2022	İngilizce	Ürdün	Konferans	https://bit.ly/30f7MCj
"İnsana Yakışır İş" başlıklı çalıştay düzenlendi.	ورشة "الععمل اللائق" ضمن مشروع "التغير المناخي والتنمية المستدامة" و دور النقابات العمالة	Friedrich-Ebert-Stiftung Jordan	6.10.2022	Arapça	Ürdün	Çalıştay	https://bit.ly/3PfwYK5
Al-Haq, Norveç Dışişleri Bakanına İsrail'in altı Filistinli sivil toplum kuruluşunu yanlış tanımlamasına karşı harekete geçilmesi çağrısında bulundu.	Al-Haq Sends Letter to Norway's Minister for Foreign Affairs, Calling for Action Against Israel's False Designations of the Six Palestinian Civil Society Organisations	Al-Haq Defending Human Rights	23.06.2022	İngilizce	Filistin	Haber Yazısı	https://bit.ly/310euhj
"Bizim Peygamberimiz Bizim Onurumuz Bizim Ruhumuz" başlıklı protesto düzenlendi.	Our Prophet Our Honor Our Soul	Council on America Islamic Relations (CAIR)	24.06.2022	İngilizce	ABD	Protesto	https://bit.ly/30h0FJJ
"İnternetin Demokratik Geleceği" başlıklı seminer düzenlendi.	The democratic future of the internet	Brookings Doha Centre	22.06.2022	İngilizce	Katar	Seminer	https://brook.gs/3odyVe8

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Ukrayna ve Ötesi: Mülteci Eğitimi Dersleri" başlıklı seminer düzenlendi.	Ukraine and beyond: Lessons in refugee education	Brookings Doha Centre	21. 06.2022	İngilizce	Katar	Seminer	https://brook.gs/3caT7dV
"Parlamber ve Anayasal Haklar" başlıklı çalıştay düzenlendi.	Parliamentarian and Constitutional Rights	Shaoor Foundation For Education & Awareness	10-12.06.2022	İngilizce	Pakistan	Çalıştay	https://bit.ly/3cn5luT
Transseksüel Yasası Üzerine istişare toplantısı düzenlendi.	Consultation Meeting on Transgender Act, 2018	Institute of Policy Studies (IPS)	27. 06.2022	İngilizce	Pakistan	Toplantı	https://bit.ly/3aN4ys1
"PASSIA'nın FES ile Çalışması ve İş Birliği ve Filistinliler İçin Daralan Sivil Alan" başlıklı seminer düzenlendi.	PASSIA's Work and Cooperation with FES and the Shrinking Civil Space for Palestinians	The Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA)	13.06.2022	İngilizce	Filistin	Seminer	http://www.passia.org/meetings/54
Müslüman örgütler 13-14 Haziran'da Capitol Hill'de 7. Ulusal Savunuculuk Günü etkinlikleri düzenledi.	Muslim Organizations Hold 7th Annual National Advocacy Day on Capitol Hill on June 13-14	Council on America Islamic Relations (CAIR)	13-14.06.2022	İngilizce	ABD	Konferans	https://bit.ly/3AXIcyF
"Amerikan Müslüman Toplulukları: Kim Kalıyor, Kim Gidiyor ve Neden?" başlıklı analiz yayımlandı.	American Muslim Communities: Who Stays, Who Goes and Why?	International Institute of Islamic Thought (IIIT)	20. 06.2022	İngilizce	ABD	Analiz	https://bit.ly/3yNIMwm
"Yasin Malik: Keşmir Özgürlük Savaşçısı mı Terörist mi?" başlıklı panel düzenlendi.	Yasin Malik: Kashmiri Freedom Fighter or a Terrorist?	Institute of Regional Studies Islamabad	15. 06.2022	İngilizce	Pakistan	Panel	https://bit.ly/3uVYcxl
"Batı'da Müslümanların İkilemi" başlıklı çalıştay düzenlendi.	Dilemma of Muslims in the West	Institute of Policy Studies (IPS)	21. 06.2022	İngilizce	Pakistan	Çalıştay	https://bit.ly/3RHn4CL

ULUSLARARASI POLİTİKA

Faaliyet Başlığı	Faaliyetin Orijinal Başlığı	Kurum	Tarih	Dil	Ülke	Tür	Link
"İki Krizin Öyküsü: Yunanistan ve Lübnan Karşılaştırması" başlıklı makale yayımlandı.	A Tale of Two Crises: Greece and Lebanon Compared	The Lebenese Center for Policy Studies	2.06.2022	İngilizce	Lübnan	Makale	https://bit.ly/3PalcAy
"Lübnan'da Petrolün Geleceği" başlıklı kitap yayımlandı.	The Future of Petroleum in Lebanon	The Lebenese Center for Policy Studies	1.06.2022	İngilizce	Lübnan	Kitap	https://bit.ly/3liV3wT
"Yeni bir Arap Anına Doğru" başlıklı analiz yayımlandı.	نحو لحظة عربية جديدة	Center for Arab Unity Studies	7.06.2022	Arapça	Lübnan	Analiz	https://bit.ly/3Rg78as
"Lübnan'daki parlamento seçimleri: İç çelişkiler ve dış baskılar" başlıklı çevrimiçi seminer gerçekleştirildi.	الانتخابات النيابية في لبنان تناقضات داخلية وضغوط خارجية	Arab Council for Social Science	8.06.2022	Arapça	Lübnan	Çevrim İçi Seminer	https://bit.ly/3bQ0fwb

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Saraybosna'daki Bölgesel Uzmanlar: Yeni Bilgi Teknolojileri Çözümleri, Yasa Dışı Yollarla Elde Edilen Varlıkların İzlenmesini Kolaylaştıracak" başlıklı toplantının detayları yayımlandı.	Regional Experts in Sarajevo: New IT solutions will make monitoring illegally obtained assets easier	Regional Anti-Corruption Initiative	13.06.2022	İngilizce	Bosna Hersek	Toplantı	https://bit.ly/3bHCc2m
"Arnavutluk ve Batı Balkanların İyi Yönetişim ve Avrupa Entegrasyonu" başlıklı panel gerçekleştirildi.	Good Governance and European Integration of Albania and the Western Balkans	Institute for Democracy and Mediation	17.06.2022	İngilizce	Arnavutluk	Panel	https://bit.ly/3nGZSGZ
"Batı Balkanlar'da Bütünlük Odaklı ve Sürdürülebilir Kamu Yönetimi Reformlarını Sürdürmek." başlıklı panel gerçekleştirildi.	"Pursuing Integrity-Driven and Sustainable Public Administration Reforms in the Western Balkans."	Institute for Democracy and Mediation	10.06.2022	İngilizce	Arnavutluk	Panel	https://bit.ly/3afRhrC
"Reform Döneminde Muhammediye Elit Liderlik Tipolojisi" başlıklı analiz yazısı yayımlandı.	Tipologi Kepemimpinan Elite Muhammadiyah di Era Reformasi	Muhammadiyah Movement	21.06.2022	Endonezce	Endonezya	Analiz	https://bit.ly/30LbVyl
"Muhammediye Hareketinin Mezhep Olmamasının Üç Nedeni" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	Tiga Alasan Kenapa Muhammadiyah Tidak Bermazhab	Muhammadiyah Movement	23.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3bHHGdu
"PTMA Civitas Küresel Bilgiyi Güçlendirmeye Teşvik Ediyor" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	Civitas PTMA Didorong Menguatkan Pengetahuan yang Mengglobal	Muhammadiyah Movement	22.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3yo1VW8
"Görev Gücü Enerji, Sürdürülebilirlik ve İklimden Kaynaklanan Net Sıfır Karbon Emisyonunu Desteklemek için Üç Öneri" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	Tiga Rekomendasi Dukung Net Zero Emisi Karbon dari Task Force Energy, Sustainability and Climate B20	Nahdlatul Ulama	23.06.2022	Endonezce	Endonezya	Seminer	https://bit.ly/3P8dPKP
"Jokowi, Devletin Vizyon-Misyonunu Gerçekleştirmek İçin Pratik Politika ile Meşguldür" başlıklı haber yazısı gerçekleştirildi.	JOKOWI SIBUK BERPOLITIK PRAKTIS PENCAPAIAN VISI-MISI BERNEGARA SEMAKIN JAUH	SETARA Institute for Democracy and Peace	14.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3liudFi
"CIFOR-ICRAF, Bonn İklim Değişikliği Konferansında" başlıklı konferans gerçekleştirildi.	CIFOR-ICRAF at Bonn Climate Change Conference – June 2022	Center for International Forestry Research	16-26.06.2022	İngilizce	Endonezya	Konferans	https://bit.ly/3unFTRt
"Savunma sanayisinin ekonomisi: Dr Kogila Balakrishnan ile kendine güveni karşılıklı bağımlılıkla dengelemek" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	The economics of the defence industry: Balancing self-reliance with interdependence with Dr Kogila Balakrishnan	Institute of Strategic and International Studies (ISIS) Malaysia	8.06.2022	İngilizce	Malezya	Çevrim İçi Seminer	https://bit.ly/3RcIRBU
"Duterte Sonrası: Diplomatlar ve analistler Marcos'un ABD-Çin rekabetiyle nasıl başa çıkacağını izliyor" başlıklı analiz yayımlandı.	Post-Duterte: Diplomats, analysts watching how Marcos will handle US-China rivalry	Institute of Strategic and International Studies (ISIS) Malaysia	14.06.2022	İngilizce	Malezya	Analiz	https://bit.ly/3yH2vPo

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Çok taraflılık bu 'çılgın' dünyada neden önemlidir?" başlıklı analiz yayımlandı.	Why multilateralism matters in 'crazy' world	Institute of Strategic and International Studies (ISIS) Malaysia	22.06.2022	İngilizce	Malezya	Analiz	https://bit.ly/3liuiZC
"ABD, Çin'e karşı çökme ihtiyacını küçümseyerek Asya'yı işgal ediyor" başlıklı analiz yayımlandı.	US makes Asia inroads by playing down need to oppose China	Institute of Strategic and International Studies (ISIS) Malaysia	13.06.2022	İngilizce	Malezya	Analiz	https://bit.ly/3ylnBNc
"Asean, rekabetin ortasında kartını oynamalı" başlıklı analiz yayımlandı.	Asean must play cards right amid competition	Institute of Strategic and International Studies (ISIS) Malaysia	19.06.2022	İngilizce	Malezya	Analiz	https://bit.ly/3bQ0E1F
"Çin, barış vaadinde bulunurken Tayvan üzerinde savaş riski konusunda uyardı" başlıklı analiz yayımlandı.	China warns of risk of war over Taiwan while pledging peace	Institute of Strategic and International Studies (ISIS) Malaysia	13.06.2022	İngilizce	Malezya	Analiz	https://bit.ly/30lyfZY
"50 Yıllık ABİM: İslami Reformizmde Geçişin Haritası" başlıklı rapor yayımlandı.	50 Years Of ABİM: Charting The Transition In Islamic Reformism	Muslim Youth Movement Malaysia (ABİM)	22.06.2022	İngilizce	Malezya	Rapor	https://bit.ly/3ynsLwl
"DTÖ: Cezayir müzakerelerini neden hızla yeniden başlatmalı?" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	OMC: Pourquoi l'Algérie doit relancer rapidement ses négociations ?	Enterprise Action and Reflection Centre	13.06.2022	Fransızca	Cezayir	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3NPCUbc
"Cezayir: toplum, ulus ve adaylık" başlıklı konferans gerçekleştirildi.	l'Algérie : société, nation et nomination	Centre for Research in Social and Cultural Anthropology (CRASC)	2-3.06.2022	Fransızca	Cezayir	Konferans	https://bit.ly/3AsMRs2
"Suudi-İran ilişkilerinde çözülme ve ileriye giden yol" başlıklı analiz yayımlandı	Thaw in Saudi-Iran ties and the way forward	Gulf Research Center	16.06.2022	İngilizce	Suudi Arabistan	Analiz	https://bit.ly/3yUcqRX
"Çalkantılı ama Umut verici: Körfez Arap Ülkeleri İşbirliği Konseyi-İrak ilişkilerinin Evrimi" başlıklı analiz yayımlandı	Tumultuous yet Promising: The Evolution of GCC-Iraq Relations	Gulf Research Center	15.06.2022	İngilizce	Suudi Arabistan	Analiz	https://bit.ly/3NNQUll
"Hamaney, Devrim Muhafızları İstihbarat Koruma Servisi'nin yeni başkanını atadı" başlıklı haber yazısı yayımlandı	خامنئي يُعين رئيسًا جديدًا لجهاز حماية استخبارات الحرس الثوري.. ونوبخت: إيران ستواجه أزمة مياه شديدة عام 2025م	RASANAH International Institute for Iranian Studies	27.06.2022	Arapça	Suudi Arabistan	Haber Yazısı	https://bit.ly/3ljLtdl
"Yemen-Suudi Sınır Sorununun Çözülmesi: Ortak Komiteleri Canlandırma Zamanı" başlıklı analiz yayımlandı.	Resolving the Yemen-Saudi Border Problem: Time To Revive the Joint Committees	The Sana'a Center for Strategic Studies	6.06.2022	İngilizce	Yemen	Analiz	https://bit.ly/3ygSKGh
"İskandinavlar Yemen'de Barış Teşvik Etmek İsteddiğini Belirtse de Gerçek Bundan Daha Karmaşık" başlıklı analiz yayımlandı.	The Nordics Aspire to Promote Peace in Yemen, but the Reality is More Complex	The Sana'a Center for Strategic Studies	9.06.2022	İngilizce	Yemen	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3nMlnVy

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Karşıt Taarruzlara Rağmen Ateşkes Devam Ediyor – Yemen İncelemesi, Mayıs 2022" başlıklı analiz yayımlandı.	Despite Headwinds, Truce Flies On – The Yemen Review, May 2022	The Sana'a Center for Strategic Studies	9.06.2022	İngilizce	Yemen	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3afMmqT
"Ön Cepheleler Daha Az Şiddet Gördükçe Ateşkes Uzatıldı" başlıklı analiz yayımlandı.	Truce Extended As Frontlines See Less Violence	The Sana'a Center for Strategic Studies	9.06.2022	İngilizce	Yemen	Analiz	https://bit.ly/3uw3vmT
"Sana'a Merkezi ve Hollanda Hükümeti Dört Yıllık Ortaklık Anlaşması İmzaladı" başlıklı toplantı gerçekleşti.	Sana'a Center and the Government of the Netherlands Sign Four-Year Partnership Agreement	The Sana'a Center for Strategic Studies	11.06.2022	İngilizce	Yemen	Toplantı	https://bit.ly/3P8ry36
"BM'nin Yemen'deki İnsani Yardım Koordinatörü: Felaket Olan Petrol Sızıntısından Kaynaklanan 20 Milyar Dolarlık Temizliğin Önlenmesi için Acilen 20 Milyon Dolara İhtiyaç Var" başlıklı analiz yayımlandı.	UN Humanitarian Coordinator in Yemen: \$20 Million Urgently Needed to Prevent \$20 Billion Cleanup from Catastrophic Oil Spill	The Sana'a Center for Strategic Studies	13.06.2022	İngilizce	Yemen	Analiz	https://bit.ly/3NNRoly
"ABD Elçisi, YIF 2022'de Yemen için Uluslararası Arabuluculuk için Görüştü" başlıklı toplantı gerçekleşti.	US Envoy Discusses International Mediation Efforts for Yemen at YIF 2022	The Sana'a Center for Strategic Studies	18.06.2022	İngilizce	Yemen	Toplantı	https://bit.ly/3RdtDNa
"Başkanlık Konseyinin Karşılaştığı Zorluklar.. Yemen'de Barış ve Savaşın Komplikasyonları" başlıklı analiz yayımlandı.	Challenges to the Presidential Council.. Complications of Peace and War in Yemen	Abaad Studies & Research Center	8.06.2022	İngilizce	Yemen	Analiz	https://bit.ly/3bpx3Wh
"Ortak Bildiri: İnsan Hakları Örgütleri BM'nin Libya'daki Gerçekleri Bulma Misyonu'nun Yenilenmesi Çağrısında Bulundu" başlıklı bildiri yayımlandı.	Joint Statement: Human Rights Organizations Call for Renewal of UN Fact Finding Mission in Libya	Defender Center for Human Rights	16.06.2022	İngilizce	Libya	Bildiri	https://bit.ly/3RqJrs3
"Fas'ta Devlet Deneyimi: Bağlam, Hedefler ve Sonuç" başlıklı analiz yayımlandı.	The Open Government Experience in Morocco: Context, Objectives and Outcome	Moroccan Institute for Policy Analysis	20.06.2022	Arapça	Fas	Analiz	https://bit.ly/3R6LFk2
"Stratejik Diyaloglar: Gücün İktidarsızlığı - Hint-Pasifik: sınırlar ve zorluklar" başlıklı kitap yayımlandı.	Dialogues Stratégiques: L'impuissance de la puissance - L'Indo-Pacifique : contours et enjeux	Policy Center for the New South	16.06.2022	Fransızca	Fas	Kitap	https://bit.ly/3bYhuvy
"Rusya'nın Ukrayna'yı işgal etmesinin ardından Afrika'daki gaz piyasası" başlıklı analiz yayımlandı.	Le marché du gaz en Afrique suite à l'invasion de l'Ukraine par la Russie	Policy Center for the New South	10.06.2022	Fransızca	Fas	Analiz	https://bit.ly/3bM75CN
"2022, Pekin liderliği için çok önemli bir yıl: Çin Parlamentosu ve Afrika'nın 'iki oturumu' başlıklı politika notu yayımlandı.	2022, année cruciale pour le leadership de Pékin : les "deux sessions" du Parlement chinois et l'Afrique	Policy Center for the New South	1.06.2022	Fransızca	Fas	Politika Notu	https://bit.ly/3afTmUH

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Libya'daki kriz ve Türkiye'nin rolü" başlıklı çevrim içi seminer gerçekleştirildi.	The crisis in Libya and the role of Turkey	Centre for Asian and Middle Eastern Studies (CAMES)	24.06.2022	İngilizce	UK	Çevrim İçi Seminer	https://bit.ly/3NNOhAD
"BIRN, Savaş Suçu Vaka Arşivlerini Araştırma Projelerine Fon Sağlıyor" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	BIRN Funds Projects to Research War Crime Case Archives	Balkan Investigative Reporting Network	2.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3yMs5CK
"Polis Bağlantılı, Sırp-Suriyeli Çevirmen İnsan Kaçakçısı Oldu" başlıklı analiz yayımlandı.	With Police Connections, Serbian-Syrian Translator Turned People-Smuggler	Balkan Insight	22.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Analiz	https://bit.ly/3akmGcC
"NATO'nun 'Tehdit Ettiği' Rusya Efsanesinin Arkasındaki Gerçek" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	The Truth behind the Myth of Russia 'Threatened' by NATO	Balkan Insight	22.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3NLj7d5
"AB Balkanların Üyelik Hayallerini Yıktı" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	EU Has Finally Buried Balkan Dreams of Membership	Balkan Insight	27.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3AqTj2L
"Macaristan'ın Dış Politika Bulmacası" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	Hungary's Foreign Policy Puzzle	Balkan Insight	27.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3ArNoL1
"Türkiye Enflasyonu Dizginlemek İçin Mücadeleden Vazgeçti" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	Turkey Has Abandoned the Struggle to Tame Inflation	Balkan Insight	24.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3NNZ0e6
"Bulgaristan Parlamentosu Kuzey Makedonya Ablukasının Kaldırılmasını Onayladı" başlıklı analiz yayımlandı.	Bulgaria Parliament Approves Lifting North Macedonia Blockade	Balkan Insight	24.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Analiz	https://bit.ly/3AzZFND
"Putin'in Savaşından Kaçan Ruslar, Sırbistan'da Kremlin Yanlılığıyla Yüzleşiyor" başlıklı analiz yayımlandı.	Fleeing Putin's War, Russians Confront Pro-Kremlin Feeling in Serbia	Balkan Insight	29.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Analiz	https://bit.ly/3ONDBDn
"Bulgaristan'ın 70 Diplomatı Sınır Dışı Etmesinin Ardından Rusya Büyükelçiliğinin Çalışmaları Donduruldu" başlıklı analiz yayımlandı.	Russian Embassy's Work Frozen After Bulgaria Expels 70 Diplomats	Balkan Insight	29.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Analiz	https://bit.ly/3lxwqWV
"AB Batı Balkanlara Verdiği Sözlerden İhanet Etmemeli" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	"The EU Mustn't Betray its Promises to the Western Balkans"	Balkan Insight	20.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3RdAyG8
"Slovenya'nın Yeni Hükümeti Demokratik Gerilemenin Tersine Çevirilebileceğini Gösterdi" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	"Slovenia's New Govt Shows Democratic Backsliding Can be Reversed"	Balkan Insight	08.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3AsJzoM

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Darbe Sonrası Myanmar'da Sorumlu İş Yapmak" başlıklı makale yayımlandı.	Doing Responsible Business in Post-Coup Myanmar	Center for Strategic and International Relations (CSIS)	17.06.2022	İngilizce	Endonezya	Makale	https://bit.ly/3Ria7PM
"UNSMIL'den Geçen Gece Trablus'ta Gerçekleşen Çatışmalara İlişkin Açıklama" başlıklı bildiri yayımlandı.	UNSMIL Statement on Clashes Last Night in Tripoli	"United Nations Support Mission in Libya"	11.06.2022	İngilizce	Libya	Bildiri	https://bit.ly/30PapM7
"Kuzey Makedonya Cumhuriyeti'nde Düzensiz Göç" başlıklı rapor yayımlandı.	Irregular migration in Republic North Macedonia	LEGIS	24.06.2022	İngilizce	Kuzey Makedonya	Rapor	https://bit.ly/3yhWqHD
"Çin Halkları Bağlıyor mu? Afrika ve Avrasya'daki Altyapı Bozukluklarına / Bağlantılarına İlişkin Bölgeler Arası Bir Soruşturma" başlıklı panel gerçekleştirildi.	China Connecting People? A Transregional Inquiry into Infrastructural Dis/connections in Africa and Eurasia	Leibniz Zentrum Moderner Orient	16.06.2022	İngilizce	Almanya	Çevrim İçi Panel	https://bit.ly/3bUP4IZ
"Afrika'da Otoktoni, Hat Sistemleri ve Devlet İnşası" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	Autochthony, Line Systems and State Building in Africa	Leibniz Zentrum Moderner Orient	23.06.2022	İngilizce	Almanya	Çevrim İçi Seminer	https://bit.ly/3lj3Sxx
Derasat Dergisi 2021 – Sayı 1 yayımlandı.	Derasat Journal 2021 – Issue 1	Bahrain Centre for Strategic International and Energy Studies	06.06.2022	İngilizce	Bahreyn	Dergi	https://bit.ly/3P7FQRD
"Yeni Hesaplamalar: Nükleer Müzakerelerin Doha'da Toplanmasına İlişkin Çıkarımlar" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	حسابات جديدة: دلالات انعقاد المفاوضات النووية في الدوحة	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	30.06.2022	Arapça	Mısır	Görüş Yazısı	https://acpss.ahram.org.eg/News/17528.aspx
"Sudan'daki BM Misyonunun Krizi Nedir?" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	ما هي أزمة البعثة الأممية في السودان؟	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	26.06.2022	Arapça	Mısır	Görüş Yazısı	https://acpss.ahram.org.eg/News/17525.aspx
"Muhammed bin Selman'ın Mısır, Ürdün ve Türkiye Gezisinin Göstergelerini Ortaya Çıktı" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	دلالات كاشفة في جولة محمد بن سلمان لمصر والأردن وتركيا	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	26.06.2022	Arapça	Mısır	Görüş Yazısı	https://acpss.ahram.org.eg/News/17522.aspx
"Biden'in Suudi Arabistan Ziyareti İkili İlişkilerin Geleceği İçin Ne Anlama Geliyor?" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	زيارة بايدن للسعودية.. ماذا تعني لمستقبل العلاقات الثنائية؟	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	26.06.2022	Arapça	Mısır	Görüş Yazısı	https://acpss.ahram.org.eg/News/17521.aspx
"Biden'in Ziyareti.Filistin Davasını Yeniden Canlandırmaktan Söz Etmek Mümkün Mü?" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	زيارة بايدن.. هل يمكن الحديث عن إحياء القضية الفلسطينية؟	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	26.06.2022	Arapça	Mısır	Görüş Yazısı	https://acpss.ahram.org.eg/News/17520.aspx
"Bölgenin Normal Formuna Döndürülmesi" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	عودة الإقليم إلى شكله الطبيعي	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	22.06.2022	Arapça	Mısır	Görüş Yazısı	https://acpss.ahram.org.eg/News/17517.aspx

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Yemen Davasında Mısır Sabitleri ve Değişkenleri" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	الثوابت المصرية والمتغيرات في الحالة اليمنية	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	11.06.2022	Arapça	Mısır	Görüş Yazısı	https://acpss.ahram.org.eg/News/17505.aspx#
"Rus-Ukrayna Savaşının 100'üncü Günü" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	ما بعد مائة يوم من الحرب الروسية الأوكرانية	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	11.06.2022	Arapça	Mısır	Görüş Yazısı	https://acpss.ahram.org.eg/News/17506.aspx
"İran Gerçekten Nükleer Anlaşma İstiyor mu?" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	هل تريد إيران حقا اتفاقا نوويا؟	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	05.06.2022	Arapça	Mısır	Görüş Yazısı	https://acpss.ahram.org.eg/News/17502.aspx
"İsrail'in Viyana Müzakerelerine Bakışı" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	الرؤية الإسرائيلية لمفاوضات فيينا	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	05.06.2022	Arapça	Mısır	Görüş Yazısı	https://acpss.ahram.org.eg/News/17503.aspx
"Ateşkes" Yaklaşımı, "Siyasi Çözüm" ve Yemen Krizinin Geleceği" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	مقاربة "الهدنة" و"التسوية السياسية" ومستقبل الأزمة اليمنية	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	04.06.2022	Arapça	Mısır	Görüş Yazısı	https://acpss.ahram.org.eg/News/17501.aspx
"Afgan Korkuları: Somali El Şebab'la Görüşmelere mi Başvuruyor?" başlıklı analiz yayımlandı.	مخاوف الأفغنة: هل تلجأ الصومال إلى إجراء محادثات مع حركة الشباب؟	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	28.06.2022	Arapça	Mısır	Analiz	https://acpss.ahram.org.eg/News/17527.aspx
"İran'daki Köktendinci Eğilimle Yüzleşmede Birçok Zorluk" başlıklı analiz yayımlandı.	تحديات عديدة في مواجهة التيار الأصولي في إيران	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	12.06.2022	Arapça	Mısır	Analiz	https://acpss.ahram.org.eg/News/17507.aspx
"Petro'nun Kolombiya Başkanlığındaki Zaferi: Bu, Latin Coğrafyasında ve Washington ile İlişkilerde bir Değişikliğe Yol Açarmı?" başlıklı analiz yayımlandı.	فوز بيترو برئاسة كولومبيا: هل يقود إلى تغيير في المشهد اللاتيني والعلاقات مع واشنطن؟	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	22.06.2022	Arapça	Mısır	Analiz	https://acpss.ahram.org.eg/News/17518.aspx
"Etiyopya'da Ulusal Diyalog Başarılı Olacak mı?" başlıklı analiz yayımlandı.	هل ينجح الحوار الوطني في إثيوبيا؟	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	18.06.2022	Arapça	Mısır	Analiz	https://acpss.ahram.org.eg/News/17512.aspx
"Sınırlı Tercihler İkilemi: Rusya'nın Ukrayna İşgali Karşısında Avrupa Yaptırımları" başlıklı analiz yayımlandı.	مآزق الخيارات المحدودة: العقوبات الأوروبية في مواجهة الغزو الروسي لأوكرانيا	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	26.06.2022	Arapça	Mısır	Analiz	https://acpss.ahram.org.eg/News/17413.aspx
"Hükümet Koalisyonunu Dağıttıktan Sonra: Erken Seçimler İsrail'deki Siyasi Krizi Sona Erdirecek mi?" başlıklı analiz yayımlandı.	بعد حل الائتلاف الحكومي: هل تنهي الانتخابات المبكرة الأزمة السياسية في إسرائيل؟	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	21.06.2022	Arapça	Mısır	Analiz	https://acpss.ahram.org.eg/News/17514.aspx
"Kureyş'in Öldürülmesinden Sonra "İŞİD" Örgütünü Kim Yönetecek?" başlıklı analiz yayımlandı.	إلى من ستؤول قيادة تنظيم "داعش" بعد مقتل القرشي؟	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	07.06.2022	Arapça	Mısır	Analiz	https://acpss.ahram.org.eg/News/17393.aspx
"İŞİD, Kureyş'in Öldürülmesiyle Nasıl Başa Çıktı?" başlıklı analiz yayımlandı.	كيف تعامل تنظيم "داعش" مع مقتل القرشي؟	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	02.06.2022	Arapça	Mısır	Analiz	https://acpss.ahram.org.eg/News/17392.aspx

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Kuzey'in Zorlukları: Amerikan ve Türk Müdahaleleri ve Kürtlerin Konumu, Muhtemel Tepkiler" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	Challenges Of The North: American And Turkish Interventions and The Position Of The Kurds, Possible Responses	al-Bayan Center for Planning and Studies	21.06.2022	İngilizce	Irak	Görüş Yazısı	https://www.bayancenter.org/en/2022/06/3343/
"Sembolik Siyaset ve Devlet" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	Symbolic Politics and The State	al-Bayan Center for Planning and Studies	25.06.2022	İngilizce	Irak	Görüş Yazısı	https://www.bayancenter.org/en/2022/06/3349/
"Rusya'nın hedefleri ve Irak'a yaklaşımı" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Russia's goals and approach to Iraq	al-Bayan Center for Planning and Studies	19.06.2022	İngilizce	Irak	Politika Özeti	https://www.bayancenter.org/en/2022/06/3338/
"Irak ve KİK: Katılım için Zorluklar ve Fırsatlar" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Iraq and the GCC: Challenges and Opportunities for Accession	al-Bayan Center for Planning and Studies	29.06.2022	İngilizce	Irak	Politika Özeti	https://www.bayancenter.org/en/2022/06/3357/
"İran Ve Irak Arasındaki Gelecekteki İkili İlişkilerde Olası Krizler" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Possible Crises In Future Bilateral Relations Between Iran And Iraq	al-Bayan Center for Planning and Studies	29.06.2022	İngilizce	Irak	Politika Özeti	https://www.bayancenter.org/en/2022/06/3360/
"İran ve Suudi Arabistan Arasındaki Irak Arabuluculuğu: Sebepler ve Sonuçlar" başlıklı politika özeti yayımlandı.	The Iraqi Mediation Between Iran and Saudi Arabia: Motives and Consequences	al-Bayan Center for Planning and Studies	29.06.2022	İngilizce	Irak	Politika Özeti	https://www.bayancenter.org/en/2022/06/3369/
"Çin'in Orta Asya'ya Yönelik Güvenlik Yönetimi" başlıklı rapor tanıtımı yapıldı.	Report Launch: "China's Security Management Towards Central Asia"	OSCE Academy	02.06.2022	İngilizce	Kırgızistan	Rapor Tanıtımı	https://osce-academy.net/en/news/full/1108.html
"Finlandiya ve İsveç NATO'ya Dönerken Rus 'Kırmızı Çizgilerine' Odaklanıyoruz" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Focus on Russian 'Red Lines' as Finland, Sweden Turn to NATO	Emirates Policy Center	01.06.2022	İngilizce	BAE	Politika Özeti	https://bit.ly/3utffmIM
"İsrail ile İlişkilerin Suç Haline Getirilmesi: Irak Yasaları Herhangi Bir Amaca Hizmet Ediyor mu?" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Criminalizing Relations with Israel: Does the Iraqi Law Serve Any Purpose?	Emirates Policy Center	03.06.2022	İngilizce	BAE	Politika Özeti	https://bit.ly/3uuZL5g
"Muktada el Sadr'ın Parlamentodan Çıkışından Sonra Irak'ın Siyasi Umutları" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Iraq's Political Prospects After Muqtada al-Sadr's Parliamentary Exodus	Emirates Policy Center	15.06.2022	İngilizce	BAE	Politika Özeti	https://bit.ly/3yKWAZC
"Seçim Sonrası Lübnan'da Sistem Sürüyor Ama Temeller Zayıfladı" başlıklı politika özeti yayımlandı.	System Holds but Foundations Weaken in Post-Elections Lebanon	Emirates Policy Center	27.06.2022	İngilizce	BAE	Politika Özeti	https://bit.ly/3nE6K86
"'Yeni Levant' Projesinin Sürekli Embriyonik Durumu" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Perpetually Embryonic State of the 'New Levant' Project	Emirates Policy Center	28.06.2022	İngilizce	BAE	Politika Özeti	https://bit.ly/3AvG85r
"Başkan Biden'in Ziyareti: ABD Motivasyonları ve Suudi Beklentileri" başlıklı politika özeti yayımlandı.	President Biden's Visit: US Motivations and Saudi Expectations	Emirates Policy Center	28.06.2022	İngilizce	BAE	Politika Özeti	https://bit.ly/3NMIMSz

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Kudüs Meseleleri. . . Bitmemiş Bir Bakış Açısı" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	!!قضايا القدس... وجهة نظر لم تكتمل	The Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA)	02.06.2022	Arapça	Filistin	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3AUxitp
"Uluslararası Hukukta Doğu Kudüs'te Mirasın Korunması" başlıklı makale yayımlandı.	Heritage Protection In East Jerusalem Under International Law	The Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA)	01.06.2022	İngilizce	Filistin	Makale	https://bit.ly/3yGjHmU
"Kudüs Sorunu ve Önümüzde Neler Var" başlıklı seminer düzenlendi.	The Question of Jerusalem and What Lies Ahead	The Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA)	28.06.2022	İngilizce	Filistin	Seminer	https://bit.ly/30gED9J
"Taawon'un Kudüs'e Yönelik Yeni Program Yaklaşımı ve Gençliğin Rolü" başlıklı çalıştay düzenlendi.	Taawon's New Program Approach Towards Jerusalem and the Role of Youth	The Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA)	23.06.2022	İngilizce	Filistin	Çalıştay	https://bit.ly/3B2hmp4
"Bağımsızlıktan 60 Yıl Sonra: Cezayir Ne Oldu?" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	60 Years After Independence: What Has Algeria Become?	The Centre for Middle Eastern Studies Harvard University	30.06.2022	İngilizce	ABD	Seminer	https://bit.ly/3RBkVZn
"Rusya- NATO: Değerlendirmede Dört Siyasal Değişken" başlıklı analiz yayımlandı.	Russia-NATO: Four Political Variants under Review	Aljezeera Center for Studies	26.06.2022	İngilizce	Katar	Analiz	https://bit.ly/3od6rkY
"Pakistan'ın Siyasi Krizi" başlıklı analiz yazısı yayımlandı.	Pakistan's Political Dunkirk	Aljezeera Center for Studies	07.06.2022	İngilizce	Katar	Analiz	https://bit.ly/30orAmY
"Batı Medyasında İranlıların Temsili" başlıklı sempozyum düzenlendi.	ندوة وحدة الدراسات الإيرانية عن تمثيل الإيرانيين في وسائل الإعلام الغربية	Arab Center for Research and Policy Studies	13.06.2022	Arapça	Katar	Sempozyum	https://bit.ly/30hGtHB
"Fransa Yasama Seçimleri: Sağ ve Sol Birlikte Yükselirken Siyasi Manzarada Değişimler" başlıklı analiz yazısı yayımlandı.	الانتخابات التشريعية الفرنسية: تحولات في المشهد السياسي مع صعود اليمين واليسار معًا	Arab Center for Research and Policy Studies	27.06.2022	Arapça	Katar	Analiz	https://bit.ly/3RFewwf
"Biden'in Ortadoğu Turu: Nedenleri ve Stratejik Hesaplamaları" başlıklı analiz yazısı yayımlandı.	جولة بايدن الشرق الأوسطية: دوافعها وحساباتها الاستراتيجية	Arab Center for Research and Policy Studies	21.06.2022	Arapça	Katar	Analiz	https://bit.ly/3oukMI
"İran'ın Nükleer Programı Müzakereleri ve İsrail ile İran arasındaki Gerilim" başlıklı analiz yazısı yayımlandı.	مفاوضات برنامج إيران النووي وآفاق التصعيد بين إسرائيل وإيران	Arab Center for Research and Policy Studies	16.06.2022	Arapça	Katar	Analiz	https://bit.ly/3zeKqBG
"Kutsal Topraklar ve Orta Doğu'da Rus Manevi ve Siyasi Varlığı" başlıklı kitap yayımlandı.	الوجود الروحي والسياسي الروسي في الأرض المقدسة والشرق الأوسط	Arab Center for Research and Policy Studies	14.06.2022	Arapça	Katar	Kitap	https://bit.ly/3IPPWFO

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Küresel Çin: Büyük güç Rekabeti Merceğinden ABD-Çin ilişkileri" başlıklı seminer düzenlendi.	Global China: US-China relations through the lens of great power competition	Brookings Doha Centre	23.06.2022	İngilizce	Katar	Seminer	https://brook.gs/3PyjR6C
"Müttefikler: Amerika Afganistan'daki Ortaklarını Nasıl Başarısızlığa Uğrattı?" başlıklı seminer düzenlendi.	Allies: How America failed its partners in Afghanistan	Brookings Doha Centre	13.06.2022	İngilizce	Katar	Seminer	https://brook.gs/30Fvjuo
"Rusya, Fransa ve Küresel Düzensizlik" başlıklı seminer düzenlendi.	Russia, France, and global disorder	Brookings Doha Centre	08.06.2022	İngilizce	Katar	Seminer	https://brook.gs/3coTJd
"ABD Dolarının Geleceği: Dünyanın Baskın Para Birimi olarak Günleri Sayılı mı?" başlıklı seminer düzenlendi.	The future of the US dollar: Are its days as the world's dominant currency numbered?	Brookings Doha Centre	07.06.2022	İngilizce	Katar	Seminer	https://brook.gs/3ASTS5Q
"Pakistan'daki Afgan Mülteciler: Dört Yıllık Konukseverlik" başlıklı çevrimiçi seminer düzenlendi.	Afghan Refugees in Pakistan: Four Decades of Hospitality	Institute of Strategic Studies Islamabad	27.06.2022	İngilizce	Pakistan	Çevrim içi Seminer	https://bit.ly/3oa6SMC
"Araçlar Ve Bağlamlar: Doğu Asya Ve Afrika Kalkınmasında Ne Önemlidir Ve Ne Mümkündür?" başlıklı çevrim içi seminer düzenlendi.	Means And Contexts: What Matters And What Is Possible In East Asian And African Development?	Pakistan Institution of Development Economic	10.06.2022	İngilizce	Pakistan	Çevrim içi Seminer	https://bit.ly/3RHt03z
Syed Ali Zia'nın RSIL için yazdığı "Hint-Pakistan Ticareti" başlıklı yazısı yayımlandı.	Syed Ali Zia Writes for RSIL on Indo-Pak Trade	Center of Security, Strategy and Policy Research	21.06.2022	İngilizce	Pakistan	Analiz	https://csspr.uol.edu.pk/trade/
Dr. Akhtar'ın BASIC için Nükleer Sorumluluklar hakkında yazdığı görüş yazısı yayımlandı.	Dr. Akhtar Writes on Nuclear Responsibilities for BASIC	Center of Security, Strategy and Policy Research	21.06.2022	İngilizce	Pakistan	Görüş Yazısı	https://csspr.uol.edu.pk/basic/
"Politika Perspektifleri" başlıklı dergi yayımlandı.	Policy Perspectives (Volume 19, Issue 1, 2022)	Institute of Policy Studies (IPS)	25.06.2022	İngilizce	Pakistan	Dergi	https://bit.ly/3AZ4z6T
"Mavi Görüşmeler: Uluslararası Kanunlar Uygulayarak Okyanusların ve Kaynaklarının Korunması ve Sürdürülebilir Kullanımının Artırılması" başlıklı seminer düzenlendi.	Blue Talks: Enhancing the Conservation and Sustainable Use of Oceans and their Resources by Implementing International Laws	Institute of Policy Studies (IPS)	07.06.2022	İngilizce	Pakistan	Seminer	https://bit.ly/3cj5FJA
"Pakistan'ın Enerji Politikası Ortamında Solar PV Alımının Sosyo-Ekonomik Beklentileri" başlıklı makale yayımlandı.	Socio-Economic Prospects of Solar PV Uptake in Energy Policy Landscape of Pakistan	Sustainable Development Policy Institute	22.06.2022	İngilizce	Pakistan	Makale	https://bit.ly/3uSqmt2
"Pakistan'ın Siyasi ve Sosyal Gelişmelerini Merkeze Alarak Güney Asya'daki Yönetişim ve Gelişmeler" başlıklı panel gerçekleştirildi.	Issues of Governance and Developments in South Asia with focus on Pakistan's Political and Social Developments	Institute of Regional Studies Islamabad	02.06.2022	İngilizce	Pakistan	Panel	https://bit.ly/3INVcJ3
"Rusya-Ukrayna Krizi" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	Russia-Ukraine Crisis	Institute of Regional Studies Islamabad	27.06.2022	İngilizce	Pakistan	Seminer	https://bit.ly/3uWEn9j

"Terörizm ve Devlet Müdahalesi" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	Terrorism and State Response	Institute of Regional Studies Islamabad	24.06.2022	İngilizce	Pakistan	Seminer	https://bit.ly/3PG4v05
"Siber Güvenlik Zorlukları: Siber Tehditlerle Mücadele İçin Bölgesel Forumlara İhtiyaç Var" başlıklı seminer düzenlendi.	Cyber Security Challenges: The Need for Regional Forums to Combat Cyber Threats	Institute of Regional Studies Islamabad	23.06.2022	İngilizce	Pakistan	Seminer	https://bit.ly/3yQQG7Y

Toplumsal Refah

Faaliyet Başlığı	Faaliyetin Orijinal Başlığı	Kurum	Tarih	Dil	Ülke	Tür	Link
"Kırsal Alanlarda Girişimcilik: Lübnan'da Yerel Ekonomik Kalkınma İçin Bir Çerçeve" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Entrepreneurship in Rural Areas: A Framework for Local Economic Development in Lebanon	The Lebese Center for Policy Studies	9.06.2022	İngilizce	Lübnan	Politika Özeti	https://bit.ly/3PauSem
"Kırsal Alanlardaki Yaratıcı Endüstrilerde İhtiyaç Odaklı Girişimcilik: İyileşme Yolları" başlıklı çevrimiçi seminer gerçekleştirildi.	Necessity-Driven Entrepreneurship in Creative Industries in Rural Areas: Pathways for Recovery	The Lebese Center for Policy Studies	8.06.2022	İngilizce	Lübnan	Çevrimiçi Seminer	https://bit.ly/30GmraF
"Lübnan, Türkiye ve Avustralya'daki Mülteci Çocukların Okullarına İlişkin Karşılaştırmalı Boylamsal Bir Çalışma" başlıklı makale yayımlandı.	دراسة طويلة مقارنة لتعليم الأطفال اللاجئين في لبنان، تركيا، وأستراليا	Center for Lebanese Studies	15.06.2022	Arapça	Lübnan	Makale	https://bit.ly/3Paoaoj
"RAI, NCPA Web Seminerinde Etkili İhbarı Koruma Sistemleri Oluşturmaya Yönelik" uygulamaları paylaştı.	RAI shares good practices in building effective whistleblower protection systems at the NCPA webinar	Regional Anti-Corruption Initiative	16.06.2022	İngilizce	Bosna Hersek	Çevrimiçi Seminer	https://bit.ly/30LVAKd
R2G4P girişimi kapsamında düzenlenen "Güneydoğu Avrupa'da Yolsuzlukla Mücadele ve İyi Yönetim Çözümüne Doğru" politika forumu gerçekleştirildi.	Policy Forum "Towards Shared Anti-Corruption and Good Governance Solution in Southeast Europe" organized under the R2G4P initiative	Regional Anti-Corruption Initiative	7.06.2022	İngilizce	Bosna Hersek	Forum	https://bit.ly/3liCMzW
"Sınır Tanımayan Tıp: Osmanlı Bosnası ve Ötesinde Sağlık ve Şifa" başlıklı uluslararası sempozyum gerçekleştirildi.	International Symposium "Medicine without Borders: Health and Healing in Ottoman Bosnia and Beyond"	Boşnak Enstitüsü – Adil Zulfikarpašić Vakfı	2-6.06.2022	Boşnakça	Bosna Hersek	Sempozyum	https://bit.ly/3N00q8B
"Adriyatik-İyon bölgesindeki limanlar 30 yıl sonra nasıl görünecek?" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	How ports in Adriatic-Ionian area will look like in 30 years?	Cooperation and Development Institute	10.06.2022	İngilizce	Arnavutluk	Seminer	https://twitter.com/CDIAIbania/status/1535248330418229251
"Su ve Gıda Krizini" üzerine konferans gerçekleştirildi.	Hadir di UMM, Sekjen Kementerian PUPR Bahas Krisis Air dan Pangan	Muhammadiyah Movement	21.06.2022	Endonezce	Endonezya	Konferans	https://bit.ly/3AtQZbn

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Dünya Müslüman Birliği, PBNU Başkanı ile Buluştu" başlıklı haberyazısı yayımlandı	Liga Muslim Dunia Temui Ketum PBNU Bahas Konferensi Internasional	Nahdlatul Ulama	23.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3P8oaFG
"PWNU Merkez Java Başkanı: Nahdlatul Ulama, dini bilimlerini canlandırmak için burada" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	Ketua PWNU Jateng: NU Hadir untuk Hidupkan Ilmu-ilmu Agama	Nahdlatul Ulama	22.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3bUa6RK
"Afganistan Depremle Sallandı, Yaklaşık 1000 Kişi Öldü" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	Afganistan Diguncang Gempa, Hampir 1.000 Orang Meninggal	Nahdlatul Ulama	22.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3RgcQsX
"Açılışını Gıbran Belediye Başkanı Rakabuming Tarafından Yapılan Budi Utomo Lisesi, Devlet Savunma Malzemeleri Yapımını Öğretiyor" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	Diresmikan Wali Kota Gıbran Rakabuming, SMA Budi Utomo Ajarkan Materi Bela Negara	Nahdlatul Ulama	17.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3agbgGC
"Endonezya'daki gıda fiyatlarındaki dalgalanmalar" başlıklı çevrimiçi seminer gerçekleştirildi.	CIPS mengundang Anda untuk membahas lebih dalam mengenai gejolak harga pangan di Indonesia bersama dengan tim peneliti CIPS	Center for Indonesian Policy Studies	23.06.2022	Endonezce	Endonezya	Çevrimiçi Seminer	https://twitter.com/cips_id/status/1538767335640940545
"Endonezya'nın Gıda Krizi: Fiyatlar Yükseliyor, Suç Kimde?" başlıklı çevrimiçi seminer gerçekleştirildi .	Gejolak Pangan Indonesia: Harga Naik, Salah Siapa?	Center for Indonesian Policy Studies	23.06.2022	Endonezce	Endonezya	Çevrimiçi Seminer	https://www.youtube.com/watch?v=2WEHYMGUQ5g
"İlk ilke: Dönüşümlere ayak uydurma ve beklentileri tahmin etme teorisi" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	الاصول الأولى : نظرية مواكبة التحولات واستشراف المآلات	Movement of Society of Peace	19.06.2022	Arapça	Cezayir	Görüş Yazısı	https://hmsalgeria.net/ar/p/14662
"ICDT ve ATO, Turizm Geliştirme Konulu Mutabakat Zaptı İmzaladı" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	ICDT and ATO Sign MoU on Tourism Development	Organization of Islamic Cooperation	28.06.2022	İngilizce	Suudi Arabistan	Haber Yazısı	https://bit.ly/3yKYg5u
"Döngüsel Karbon Ekonomisinde Plastikler" başlıklı makale yayımlandı.	Plastics in a Circular Carbon Economy	King Abdullah Petroleum Studies and Research Center (KAPSARC)	15.06.2022	İngilizce	Suudi Arabistan	Makale	https://bit.ly/3nDKlrz
"Texas Kesintisinden Bir Yıl Sonra: Güvenilir ve Dayanıklı Güç Sistemleri İçin Dersler" başlıklı makale yayımlandı.	One Year After the Texas Blackout: Lessons for Reliable and Resilient Power Systems	King Abdullah Petroleum Studies and Research Center (KAPSARC)	14.06.2022	İngilizce	Suudi Arabistan	Makale	https://bit.ly/3alU7LR
"10.000'den fazla mikro, küçük ve orta ölçekli işletme (MSME), Uganda Cumhuriyeti'nin ekonomik direncini güçlendirmek için #IsDB'nin 10 milyon ABD Doları'ndan yararlanacak." başlıklı duyuru yayımlandı.	More than 10,000 micro, small and medium enterprises (MSMEs) are to benefit from #IsDB's USD 10 million to strengthen the economic resilience of the Republic of Uganda	Islamic Development Bank	28.06.2022	İngilizce	Suudi Arabistan	Duyuru	https://twitter.com/isdb_group/status/1541702106230538241
"Afganistan'daki İklim Değişikliği Krizi: Daha da kötüleşiyor - eylem için umut var mı?" başlıklı analiz yayımlandı.	The Climate Change Crisis in Afghanistan: The catastrophe worsens – what hope for action?	Afghanistan Analysts Network	6.06.2022	İngilizce	Afganistan	Analiz	https://bit.ly/3Avfllid

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Afganistan Covid-19 Yoksulluk Raporu " başlıklı rapor yayımlandı.	Afghanistan Covid-19 Poverty Monitor	Afghanistan Research and Evaluation Unit (AREU)	1.06.2022	İngilizce	Afganistan	Rapor	https://areu.org.af/publication/2202/
"COVID-19, Çatışma ve Afetler Ortasında Genç Yetişkinlerin Refahı: Afganistan'dan Kanıtlar" başlıklı rapor yayımlandı.	Welfare of Young Adults Amid COVID-19, Conflict, and Disasters: Evidence from Afghanistan	Afghanistan Research and Evaluation Unit (AREU)	1.06.2022	İngilizce	Afganistan	Rapor	https://areu.org.af/publication/2201/
"Gıda Sistemlerinin Gıda Güvenliğine Etkileri: Federal Nijerya Cumhuriyeti Örneği" başlıklı politika notu yayımlandı.	Implications of Food Systems for Food Security: The case of the Federal Republic of Nigeria	Policy Center for the New South	21.06.2022	İngilizce	Fas	Politika Notu	https://bit.ly/3uslaLj
"Gelişmekte Olan Piyasalara Kantitatif Sıkıştırma ve Sermaye Akışları" başlıklı politika notu yayımlandı.	Quantitative Tightening and Capital Flows to Emerging Markets	Policy Center for the New South	24.06.2022	İngilizce	Fas	Politika Notu	https://bit.ly/3yK6UAY
"Afrika'da İnovasyon: Büyüme ve Yüksek Gelir Statüsüne Geçiş için Kanıt ve Etkiler" başlıklı politika notu yayımlandı.	Innovation in Africa: Evidence and Implications for Growth and the Transition to High-Income Status	Policy Center for the New South	24.06.2022	İngilizce	Fas	Politika Notu	https://bit.ly/3usZRKA
"ECOWAS bölgesinde parasal entegrasyon için hangi seçenekler olmalı?" başlıklı analiz yayımlandı.	Quelles options pour l'intégration monétaire en zone CEDEAO ?	Policy Center for the New South	15.06.2022	Fransızca	Fas	Analiz	https://bit.ly/3yKXk0o
"Şeriat Uyumlu Öğrenci Finansman Ürünü" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	Sharia Compliant Student Finance Product	Federation of Student Islamic Societies	19.06.2022	İngilizce	İngiltere	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3aj4qAh
BIRN Amavutluk Çevre Sorunlarına İlişkin Soruşturma Çağrısı	BIRN Albania Call for Investigations on Environmental Issues	Balkan Investigative Reporting Network	17.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Bildiri	https://bit.ly/3P8m4pe
"Medya deneylerini ve yenilikçiliği artırmak için Avrupa iş birliği" başlıklı toplantı gerçekleşti.	European collaboration to boost media experimentation and innovation	Balkan Investigative Reporting Network	9.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Toplantı	https://bit.ly/3NQHpbY
""Slovenya'nın Yeni Hükümeti Normale Dönme Mücadelesi Veriyor"" başlıklı görüş yazısı yayımlandı.	"Slovenia's New Govt Has Fighting Chance to Restore Normality"	Balkan Insight	03.06.2022	İngilizce	Balkanlar	Görüş Yazısı	https://bit.ly/3OP0oyx
"Adil ve başarılı enerji geçişi kadınların katılımını gerektirir. İşte Endonezya'nın yapabilecekleri" başlıklı analiz yazısı yayımlandı	Just and successful energy transition requires women's participation. Here's what Indonesia can do	The Conversation / Indonesia	20.06.2022	İngilizce	Endonezya	Analiz	https://bit.ly/3usB0vg
"Arap Dünyasında Patentler" başlıklı makale yayımlandı.	براءات الاختراع في الوطن العربي	Center for Arab Unity Studies	6.10.2022	Arapça	Lübnan	Makale	https://caus.org.lb/ar/patents-in-the-arab-world/

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"IFSB-AAOIFI İslami Finansal Hizmetler Sunan Kurumlar İçin Revize Edilmiş Şeriat Yönetişim Çerçevesi" Taslağının Kamuoyuna Açıklanması" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	Public Hearing on the Exposure Draft of the "IFSB-AAOIFI Revised Shari'ah Governance Framework for Institutions Offering Islamic Financial Services"	Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions	6.07.2022	İngilizce	Bahreyn	Haber Yazısı	https://bit.ly/30XDv22
"AAOIFI Yönetişim ve Etik Kurulu 25. Toplantısını Yaptı ve Prensip, Şeriat Uyumlu Kıyaslama Oranlarının Geliştirilmesi ve Yönetimine İlişkin Yönetişim Standardının Açıklanma Taslağını Onayladı." başlıklı haber yazısı yayımlandı.	The AAOIFI Governance and Ethics Board holds its 25th meeting and approves, in principle, the exposure draft of a governance standard on development and governance of Shari'ah compliant benchmark rates	Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions	6.07.2022	İngilizce	Bahreyn	Haber Yazısı	https://bit.ly/3nHdMOf
"AAOIFI ve IFSB, Arapça "İslami Finansal Hizmetler Sunan Kurumlar İçin Revize Şeriat Yönetim Çerçevesi" Ortak Standardının Teşhir Taslağını Yayımladı." başlıklı haber yazısı yayımlandı.	AAOIFI and the IFSB issue the exposure draft of the joint standard "Revised Shari'ah Governance Framework for Institutions Offering Islamic Financial Services" officially in Arabic	Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions	13.06.2022	İngilizce	Bahreyn	Haber Yazısı	https://bit.ly/3P8oYdG
"KİİK Elektrik Arabağlantısının Gelecekte Beklentileri" başlıklı seminer düzenlendi.	Seminar: Future Prospects of the GCC Electrical Interconnection	Bahrain Centre for Strategic International and Energy Studies	30.06.2022	İngilizce	Bahreyn	Seminer	https://bit.ly/3yJfOW
"Kamuoyu Yoklaması: COVID-19'un 2022'de Yaz Seyahatlerine Etkisi" başlıklı kamuoyu yoklaması yayımlandı.	Opinion Poll: The impact of COVID-19 on summer travels in 2022	Bahrain Centre for Strategic International and Energy Studies	27.06.2022	İngilizce	Bahreyn	Kamuoyu Araştırması	https://bit.ly/3lg1pNK
"İslam Dünyası Üniversiteleri Federasyonu - ISESCO, Uganda İslam Üniversitesi Mütevelli Heyeti'nin 35. Oturumuna Katıldı" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	اتحاد جامعات العالم الإسلامي - الإيسيسكو يشارك في الدورة 35 لمجلس أمناء الجامعة الإسلامية في أوغندا	League of Islamic Universities	10.06.2022	Arapça	Mısır	Haber Yazısı	http://www.fumi-fuiw.org/ar/article/491
"Pakistan ve Kırgızistan'da Teknoloji ve İnovasyon Alanında Girişimciliği Teşvik Etmek İçin ISESCO Programına Aday Gösterildi" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	فتح باب الترشح لبرنامج الإيسيسكو لتشجيع ريادة الأعمال في التكنولوجيا والابتكار بباكستان وقيرغيزستان	League of Islamic Universities	10.06.2022	Arapça	Mısır	Haber Yazısı	http://www.fumi-fuiw.org/ar/article/492
"ISESCO, Paris'teki UNESCO Genel Merkezi'nde "Eğitimi Dönüştürme" Hazırlık Zirvesine Katılıyor" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	الإيسيسكو تشارك في القمة التحضيرية لـ"تحويل التعليم" بمقر اليونسكو في باريس	League of Islamic Universities	27.06.2022	Arapça	Mısır	Haber Yazısı	http://www.fumi-fuiw.org/ar/article/497
"Eğitim Alanında ISESCO ile Filistin Arasındaki Ortaklığın Güçlendirilmesi Tartışıldı" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	بحث تعزيز الشراكة بين الإيسيسكو وفلسطين في مجال التعليم	League of Islamic Universities	28.06.2022	Arapça	Mısır	Haber Yazısı	http://www.fumi-fuiw.org/ar/article/499
"ISESCO, Ücretsiz Eğitimin Teşvik Edilmesinde Dijitalleşme Potansiyelinden Yararlanma Çağrısında Bulunuyor" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	الإيسيسكو تدعو إلى الاستفادة من إمكانات الرقمنة في تعزيز مجانية التعليم	League of Islamic Universities	29.06.2022	Arapça	Mısır	Haber Yazısı	http://www.fumi-fuiw.org/ar/article/500

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Epidemiyoloji: Maymun çiçeği neden küresel paniğe neden oluyor?" başlıklı analiz yayımlandı.	سيكولوجيا الأوبئة: لماذا يُثير جدري القروود حالة من الهلع العالمي؟	Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies	15.06.2022	Arapça	Mısır	Analiz	https://acps.ahram.org.eg/News/17509.aspx
"COVID-19 Pandemisi Sırasında İstihdam ve Bakım Çalışmaları: Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da Sürekli Eşitsizlik" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Employment and Care Work during the COVID-19 Pandemic: Persistent Inequality in the Middle East and North Africa	Economic Research Forum	01.06.2022	İngilizce	Mısır	Politika Özeti	https://bit.ly/3RcwAxq
"Sosyal Mesafe Zamanlarında Hangi Firmalar Daha İyi Performans Gösterdi?" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Which Firms Performed Better in Social Distancing Times?	Economic Research Forum	02.06.2022	İngilizce	Mısır	Politika Özeti	https://bit.ly/3bTdDjf
"MENA Bölgesindeki Ticari Firmalar Arasında Dijital Dönüşümün Hızını Artırmak İçin Neler Yapılmalıdır?" başlıklı politika özeti yayımlandı.	What Should Be Done to Quicken the Pace of Digital Transformation among Business Firms in the MENA Region?	Economic Research Forum	03.06.2022	İngilizce	Mısır	Politika Özeti	https://bit.ly/3nFwxwH
"Mısır, Tunus ve Fas'ta COVID-19'un İş, Gelir ve Gıda Güvenliği Üzerindeki Etkisi" başlıklı politika özeti yayımlandı.	The Impact of COVID-19 on Jobs, Incomes and Food Security in Egypt, Tunisia and Morocco	Economic Research Forum	04.06.2022	İngilizce	Mısır	Politika Özeti	https://bit.ly/3PbpxDv
"COVID-19'un Irak'taki Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler Üzerindeki Etkisi" başlıklı ön makale yayımlandı.	Impact of COVID-19 on Small -and Medium- Sized Enterprises in Iraq	Economic Research Forum	05.06.2022	İngilizce	Mısır	Ön Makale	https://bit.ly/300Y2Qa
"Enflasyon ve İstikrarsızlık Ortasında Bir Pandemi Boyunca Gezinmek: Covid-19'un Doğu Sudan'daki Göçmenler Üzerindeki Sosyo-Ekonomik Etkisinin Bir Değerlendirmesi" başlıklı ön makale yayımlandı.	Navigating Through A Pandemic Amid Inflation and Instability: An Assessment of the Socio-Economic Impact of Covid-19 on Migrants in Eastern Sudan	Economic Research Forum	06.06.2022	İngilizce	Mısır	Ön Makale	https://bit.ly/3uoyMrJ
"MENA Bölgesinde Covid Önlemlerinin Sıklığının ve Oynaklığının Etkisi? Firmaların Performansları" başlıklı ön makale yayımlandı.	Impact of The Stringency and Volatility of Covid Containment Measures on in The MENA Region? Firms' Performances	Economic Research Forum	07.06.2022	İngilizce	Mısır	Ön Makale	https://bit.ly/3bSSyVU
"COVID-19 Pandemisi MENA Bölgesinde Dijital İş Dönüşümünü Teşvik Ediyor mu?" başlıklı ön makale yayımlandı.	Does COVID-19 Pandemic Spur Digital Business Transformation in The MENA Region?	Economic Research Forum	08.06.2022	İngilizce	Mısır	Ön Makale	https://bit.ly/3NNdF9J
"Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki işgücü piyasaları COVID-19 pandemisinden kurtuluyor mu?" başlıklı ön makale yayımlandı.	Are labour markets in the Middle East and North Africa recovering from the COVID-19 pandemic?	Economic Research Forum	09.06.2022	İngilizce	Mısır	Ön Makale	https://bit.ly/3NN1BVC
"COVID-19 sırasında iş kaybı: Mısır, Tunus ve Fas'ta yoksulluk ve gıda güvenliği etkilerinin tahmin edilmesi" başlıklı ön makale yayımlandı.	Job loss during COVID-19: Estimating the poverty and food security effects in Egypt, Tunisia and Morocco	Economic Research Forum	10.06.2022	İngilizce	Mısır	Ön Makale	https://bit.ly/3NNHZ3Y
"Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da COVID-19 Pandemisinin Kadınların Bakıcılığı ve İstihdamı Üzerindeki Etkisi" başlıklı ön makale yayımlandı.	The Impact of the COVID-19 Pandemic on Women's Care Work and Employment in the Middle East and North Africa	Economic Research Forum	11.06.2022	İngilizce	Mısır	Ön Makale	https://bit.ly/3N0eChI

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Mısır COVID-19 Ülke Vaka Çalışması" başlıklı rapor yayımlandı.	Egypt COVID-19 Country Case Study	Economic Research Forum	13.06.2022	İngilizce	Mısır	Rapor	https://bit.ly/3PpCzBR
"Fas COVID-19 Ülke Vaka Çalışması" başlıklı rapor yayımlandı.	Morocco COVID-19 Country Case Study	Economic Research Forum	14.06.2022	İngilizce	Mısır	Rapor	https://bit.ly/3bNI36p
"Tunus COVID-19 Ülke Vaka Çalışması" başlıklı rapor yayımlandı.	Tunisia COVID-19 Country Case Study	Economic Research Forum	15.06.2022	İngilizce	Mısır	Rapor	https://bit.ly/3lgfT04
"Dünya Çevre Günü" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	World Environment Day	Bibliotheca Alexandrina	23.06.2022	Arapça	Mısır	Seminer	https://bit.ly/3ykEwUJ
"Mısır'daki BİT değer zinciri: Üçlü Boşluğu Aşmak ve Geleceğe Sıçrayış" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	سلسلة قيمة قطاع تكنولوجيا المعلومات والاتصالات في مصر: تخطي الفجوة الثلاثية والقفز نحو المستقبل	The Egyptian Center for Economic Studies (ECES)	27.06.2022	Arapça	Mısır	Seminer	https://bit.ly/3ykQde7
"Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi Taraflarının Konferansına Doğru, 27. oturum ve sonrası" başlıklı seminer düzenlendi.	نحو مؤتمر الأطراف لاتفاقية الأمم المتحدة الإطارية حول تغير المناخ، الدورة 27، وما بعده	The Egyptian Center for Economic Studies (ECES)	20.06.2022	Arapça	Mısır	Seminer	https://bit.ly/3ykQde7
"Endüstriyel Kalkınma Otoritesi: Mısır'daki endüstriyel yatırımlara katalizör mü yoksa engel mi? Önerilen çözümler nelerdir?" başlıklı seminer düzenlendi.	الهيئة العامة للتنمية الصناعية: هل هي محفز أم معوق للاستثمار الصناعي في مصر؟ وماهي الحلول المقترحة؟	The Egyptian Center for Economic Studies (ECES)	13.06.2022	Arapça	Mısır	Seminer	https://bit.ly/3ykQde7
"Irak'ta Finansal Yönetimi Geliştirmek için Yapay Zeka Sistemlerinin Kullanılması" başlıklı politika özeti yayımlandı.	The Use of Artificial Intelligence Systems to Enhance Financial Management in Iraq	al-Bayan Center for Planning and Studies	22.06.2022	İngilizce	Irak	Politika Özeti	https://www.bayancenter.org/en/2022/06/3346/
"Irak Kanunlarında Yer Alan Ticari Belgelerde Yedek Teminat" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Reserve Guarantee In Commercial Papers In Iraqi Laws	al-Bayan Center for Planning and Studies	26.06.2022	İngilizce	Irak	Politika Özeti	https://www.bayancenter.org/en/2022/06/3352/
"Irak'ta Sağlık Güvenliği ve Gelişimi: Sürdürülebilir Bir On Yıl İçin İnsani Güvenlik Savaşları" başlıklı politika özeti yayımlandı.	Health Security and Development in Iraq: The Battles of Human Security for a Sustainable Decade	al-Bayan Center for Planning and Studies	29.06.2022	İngilizce	Irak	Politika Özeti	https://www.bayancenter.org/en/2022/06/3363/
"Basel III" Gereksinimlerinin Irak Bankaları Örneğine Uygulanabileceği Kapsam" başlıklı politika özeti yayımlandı.	The Extent to Which the Requirements Of "Basel III" Can Be Applied to A Sample of Iraqi Banks	al-Bayan Center for Planning and Studies	29.06.2022	İngilizce	Irak	Politika Özeti	https://www.bayancenter.org/en/2022/06/3366/
"Irak'ta Nüfus Enflasyonu ve Demografik Değişimler: İnsan Güvenliğine Bir Meydan Okuma ve Siyasal ve Toplumsal İstikrarsızlaşma için Bir Giriş Noktası" başlıklı politika yazısı yayımlandı.	Population Inflation and Demographic Shifts in Iraq: A Challenge to Human Security and An Entry Point for Political and Societal Destabilization	al-Bayan Center for Planning and Studies	29.06.2022	İngilizce	Irak	Politika Özeti	https://www.bayancenter.org/en/2022/06/3372/
"Ağaçlar, çevreyi iklim değişikliğinden koruyan bir etki bırakır ve ağaçlandırma kampanyaları, farkındalığı ve toplum uyumunu artırmak için çalışır!" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	الأشجار تترك أثراً يحمي البيئة من التغيرات المناخية، وحملات التشجير تعمل على تعزيز الوعي والتماسك المجتمعي!	Al-Tahreer Association for Development	14.06.2022	Arapça	Irak	Haber Yazısı	https://bit.ly/3Ay0c0y
"Uygulamada Kalkınma Politikası Atölyesi" başlıklı atölye gerçekleştirildi.	Development Policy in Practice Workshop at the OSCE Academy	OSCE Academy	06.06.2022	İngilizce	Kırgızistan	Atölye	https://osce-academy.net/en/news/full/1114.html

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Öğrenciler AĞIT İnsan Kaynakları Direktöründen İşe Alım İpuçlarını öğreniyor" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	Students learn Recruitment Tips from Director for Human Resources at OSCE	OSCE Academy	10.06.2022	İngilizce	Kırgızistan	Haber Yazısı	https://osce-academy.net/en/news/full/1118.html
"COVID-19 yanlısı bilgisinin Özbekistan'dan Gelen İşçi Göçmenler üzerindeki Kaynakları, Mekanizmaları ve Etkileri" başlıklı konferans gerçekleştirildi.	Public Lecture on Sources, Mechanisms, and Impacts of COVID-19 Dis/misinformation on Labour Migrants from Uzbekistan	OSCE Academy	28.06.2022	İngilizce	Kırgızistan	Konferans	https://osce-academy.net/en/news/full/1132.html
"Enflasyonist Durgunluğun Gerçek Görüntüsü" başlıklı politika özeti yayımlandı.	The Real Specter of Inflationary Recession	Emirates Policy Center	17.06.2022	İngilizce	BAE	Politika Özeti	https://bit.ly/3AwAeef
"Kripto Serbest Düşüşü ve Artan Düzenleyici Baskılar" başlıklı politika özeti yayımlandı.	The Crypto Freefall and Increasing Regulatory Pressures	Emirates Policy Center	22.06.2022	İngilizce	BAE	Politika Özeti	https://bit.ly/30P4irk
"İran'ın Beyin Göçü İle İlgili Hangi Eğilimler ve Veriler Ortaya Çıkıyor" başlıklı politika özeti yayımlandı.	What Trends and Data Reveal About Iran's Brain Drain	Emirates Policy Center	23.06.2022	İngilizce	BAE	Politika Özeti	https://bit.ly/3yLlw3h
"Gelişmekte Olan Ülkeler İçin Rekabet Planları: BRI ve PGII" başlıklı politika özeti yayımlandı.	BRI and PGII as Competing Plans for Developing Countries	Emirates Policy Center	30.06.2022	İngilizce	BAE	Politika Özeti	https://bit.ly/3AtaMrk
"Temiz Hidrojen" başlıklı çalıştay düzenledi.	QEERI Convenes International Hydrogen Workshop	Hamad Bin Khalifa University	14.06.2022	İngilizce	Katar	Çalıştay	https://bit.ly/3yL4GjP
"Teknoloji Optimizasyonu yoluyla Geleneksel Güvenliğin Sağlanması" başlıklı seminer düzenlendi.	Ensuring Traditional Security through Technology Optimization	Institute of Strategic Studies Islamabad	28.06.2022	İngilizce	Pakistan	Seminer	https://bit.ly/30gyGtm
"Yıllık Yasal Rapor" başlıklı rapor yayımlandı.	Annual Legal Report	Council on America Islamic Relations (CAIR)	10.06.2022	İngilizce	ABD	Rapor	https://bit.ly/3aJjYw
Dr. Mark Fabian ile "Refah ve Kamu Politikası: Bağlamcı Bir Yaklaşım" başlıklı seminer düzenlendi.	Dr. Mark Fabian on Wellbeing and Public Policy: A Contextualist Approach	International Institute of Islamic Thought (IIIT)	09.06.2022	İngilizce	ABD	Seminer	https://bit.ly/3Rif7x5
QCRI-UNDP çalıştayını düzenledi.	International Experts Gather for QCRI-UNDP Workshop	Hamad Bin Khalifa University	10.06.2022	İngilizce	Katar	Çalıştay	https://bit.ly/3PnRN6s
CHSS, Kapsayıcılık ve Erişilebilirlik Kavramlarını İçeren Kitabın Tanıtımı Yapıldı	CHSS Event Demonstrates Notions of Inclusion and Accessibility	Hamad Bin Khalifa University	16.06.2022	İngilizce	Katar	Kitap Tanıtımı	https://bit.ly/3aJWAji
"Tematik Araştırma Öne Çıkanlar Serisi"nin ikinci toplantısı gerçekleştirildi.	HBKU Showcases Wide Span of Its High-Impact Research Projects	Hamad Bin Khalifa University	09.06.2022	İngilizce	Katar	Toplantı	https://bit.ly/3odo43U
"Sürdürülebilir Binaların Kurak Ortamlardaki Etkisi: İç ve Dış Hava Kalitesi" başlıklı çalıştay düzenlendi.	QEERI Event Focuses on Collaborative Air Quality Research	Hamad Bin Khalifa University	02.06.2022	İngilizce	Katar	Çalıştay	https://bit.ly/3aK2LEf
"Ürün X: Geleceğin Ekonomileri için Yenilikçilik Eğitim Kampı" başlıklı eğitim programı düzenlendi.	Product X: Innovating for Future Economies Boot Camp	Georgetown University Qatar (GU-Q)	08.06.2022	İngilizce	Katar	Eğitim Programı	https://bit.ly/309KIKE

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Sosyal Yardım Programı Reformu" başlıklı rapor yayımlandı.	Social Assistance Scheme Reform	GAP Institute for Advanced Studies	01.06.2022	İngilizce	Kosova	Rapor	https://bit.ly/3yQTCIO
"Kosova'nın Kuzey Belediyelerinde Elektrik Tüketimi Ödemeleri" başlıklı rapor yayımlandı.	Payments for Electricity Consumption in the Northern Municipalities in Kosovo	GAP Institute for Advanced Studies	01.06.2022	İngilizce	Kosova	Rapor	https://bit.ly/3uVZLeS
İki günlük medya çalıştayı düzenlendi.	Two-Day Media Workshop	Institute of Strategic Studies Islamabad	7-8.06.2022	İngilizce	Pakistan	Çalıştay	https://bit.ly/30gGzis
"Pakistan: İklim Değişikliğini Yönetmek" başlıklı çevrim içi seminer düzenlendi.	Pakistan: Managing Climate Change	Pakistan Institution of Development Economic	09.06.2022	İngilizce	Pakistan	Çevrim İçi Seminer	https://bit.ly/3yQwfrL
"Federal Bütçe 2022-23: Bir İnceleme" başlıklı seminer düzenlendi.	Federal Budget 2022-23: A Review	Institute of Policy Studies (IPS)	16.06.2022	İngilizce	Pakistan	Seminer	https://bit.ly/3PCNvYk
"COVID-19 E-Bülteni" başlıklı bülten yayımlandı.	E-Newsletter on COVID-19 Vol. 3, No. 38-47 Issue 10 May to 13 June 2022	Sustainable Development Policy Institute	13.06.2022	İngilizce	Pakistan	E-Bülten	https://bit.ly/3odTuXS
"Enerji Fiyatları, Bütçe 2022-23 ve IMF : Analiz ve Perspektif" başlıklı seminer düzenlendi.	Energy Prices, Budget 2022-23 and IMF : Analysis and Perspective	Sustainable Development Policy Institute	20.06.2022	İngilizce	Pakistan	Seminer	https://bit.ly/3y0S0Z5
"Hayber Pakhtunkhwa'da Mikro-Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Gelişiminde Akademi-Sanayi Bağlantısının Rolü" başlıklı çevrim içi seminer gerçekleştirildi.	Role of Academia-Industry Linkage in Micro-small and Medium-sized Enterprises Development in Khyber Pakhtunkhwa	Sustainable Development Policy Institute	27.06.2022	İngilizce	Pakistan	Çevrimiçi Seminer	https://bit.ly/3uWJBSt
"Pakistan'da Yeşil Finansman Mekanizmalarının Uygulanması" başlıklı eğitim programı gerçekleştirildi.	Training on Implementation of Green Financing Mechanisms in Pakistan	Sustainable Development Policy Institute	22.06.2022	İngilizce	Pakistan	Eğitim Programı	https://bit.ly/30gcFuM
"SDPI'nin 2022-23 Bütçesine Tepkisi" başlıklı seminer düzenlendi.	SDPI's Response on Budget 2022-23	Sustainable Development Policy Institute	13.06.2022	İngilizce	Pakistan	Seminer	https://bit.ly/3aK4LfJ
"Hoş ama Yetersiz Bir Reform: Sigarada ÖTV Artışı" başlıklı analiz yazısı yayımlandı.	A Welcome but Insufficient Reform: Excise Tax Increase on Cigarettes	Social Policy and Development Centre	01.06.2022	İngilizce	Pakistan	Analiz	https://bit.ly/3lQ220S
"Pakistan'ın Ekonomik Potansiyelinin Kilitini Açmak" başlıklı seminer düzenlendi.	IPRI Seminar "Unlocking Pakistan's Economic Potential"	IPRI Islamabad Policy Research Institute	20.06.2022	İngilizce	Pakistan	Seminer	https://bit.ly/30h0Piq
"Sri Lanka'nın Ekonomik Yansıması: Pakistan İçin Dersler" başlıklı politika notu yayımlandı.	The Sri Lanka's Economic Fallout: Lessons for Pakistan	IPRI Islamabad Policy Research Institute	22.06.2022	İngilizce	Pakistan	Politika Notu	https://bit.ly/3PhCIIS

Kültürel Faaliyetler

Faaliyet Başlığı	Faaliyetin Orijinal Başlığı	Kurum	Tarih	Dil	Ülke	Tür	Link
"Küreselleşmenin Sosyolojisi" başlıklı kitap incelemesi yayımlandı.	علم اجتماع العولمة	Center for Arab Unity Studies	10.06.2022	Arapça	Lübnan	Kitap İncelemesi	https://bit.ly/3bTTIGm
"Dr. Rabab Abdulhadi ile Filistin'i Tasavvur etmek" başlıklı çevrimiçi seminer gerçekleştirildi.	Envisioning Palestine in the Classroom with Dr. Rabab Abdulhadi	Arab Council for Social Science	30.06.2022	İngilizce	Lübnan	Çevrim İçi Seminer	https://bit.ly/3ydfC9m
"Araplar ve Bilgi ve Yeniliğe Geçişin Zorlukları" başlıklı kitap yayımlandı	العرب وتحديات الانتقال إلى المعرفة والابتكار	Arab Thought Foundation	18.06.2022	Arapça	Lübnan	Kitap	https://bit.ly/3nKTeQ5
"Allah İle Hesaplaşma: Arap Baharı Sonrası İlahi-İnsan İlişkileri" başlıklı atölye gerçekleştirildi.	Reckoning with God: Divine-Human Relations After the Arab Spring	Orient-Institut Beirut	30.06.2022	İngilizce	Lübnan	Atölye	https://bit.ly/3lgu855
"Alman-Lübnan Tarih Ödülünün Lansmanı" gerçekleştirildi.	Launch of the German-Lebanese History Prize	Orient-Institut Beirut	3.06.2022	İngilizce	Lübnan	Tartım	https://bit.ly/3bWoV6o
"20. ve 21. Yüzyıllarda Lübnan'da Siyaset Ve Müzik" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	Politics and Music in the 20th and 21st Centuries i Lebanon	Orient-Institut Beirut	15.06.2022	İngilizce	Lübnan	Seminer	https://bit.ly/3nE0Tc
"Çöküşte İsyân" başlıklı atölye programı gerçekleştirildi.	Revolt in(G) Collapse	Orient-Institut Beirut	20-21.06.2022	İngilizce	Lübnan	Atölye	https://bit.ly/3utNyOr
"Mersad Berber'den Saraybosna Kartpostal Sergisi" gerçekleştirildi.	Izložba Sarajevske razglednice Mersada Berbera	Boşnak Enstitüsü – Adil Zulfikarpašić Vakfı	1.06.2022	Boşnakça	Bosna Hersek	Sergi	https://bit.ly/3yJFX0d
"Üniversiteleri bir sonraki CVE Sınırı Yapmak" başlıklı bölgesel konferans gerçekleştirildi	Regional Conference on: "Making Universities the next CVE Frontier"	Albanian Institute for International Studies	8.06.2022	İngilizce	Arnavutluk	Konferans	https://bit.ly/3yUzRup
"İslami Perspektiften Kültür-Turizmin Hukuki ve Hukuk Dışı Yönleri Tamamlanmalı" başlıklı yazı yayımlandı	Aspek Legal dan Illegal Pariwisata-Budaya dari Perspektif Agama Islam Harus Dituntaskan	Muhammadiyah Movement	23.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber	https://bit.ly/3NMLpst
"İngiliz Büyükelçisinin Toplantısını Kabul Eden PP Muhammadiyah 3 Şey Söylüyor" başlıklı haber yazısı yayımlandı	Terima Silaturahmi Dubes Inggris, PP Muhammadiyah Sampaikan 3 Hal	Muhammadiyah Movement	21.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3Rp4RtE
"Muhammediye Astronomi Enstitüsü, Türkiye Akdeniz Üniversitesi ile İşbirliği Kuruyor" başlıklı haber yazısı yayımlandı	Lembaga Astronomi Muhammadiyah ini Jalin Kerja Sama dengan Akdeniz University, Turki	Muhammadiyah Movement	23.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3yn705d
"Suudi Baitul Asyi Vakfı Aşeh Hacıları için Ek 5.7 Milyon IDR Cep Parası Verdi" başlıklı haber yazısı yayımlandı	Wakaf Baitul Asyi di Saudi Berikan Tambahan Uang Saku Rp.5.7 Juta untuk Jamaah Haji Aceh	Nahdlatul Ulama	22.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3yox4rT
"DKI'nin Yıldönümünü Kutlayan Endonezya İslami Dava Enstitüsü, Vatandaşlar Cakarta'yı Geliştirmeye Davet Etti" başlıklı haber yazısı yayımlandı	Sambut HUT DKI ,Lembaga Dakwah Islam Indonesia Ajak Wujudkan Jakarta Maju Kotanya Bahagia Warganya	Nahdlatul Ulama	22.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3P8EciQ

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Üretken İslami Yatılı Okullar Dönemini Karşılayan Jember'deki 3 İslami Davet Yatılı Okulu, Doğu Java Eyalet Hükümeti ile Bir Koordinasyon Toplantısına Katıldı" başlıklı haber yazısı yayımlandı	Sambut Era Pesantren Produktif, 3 Pesantren LDII Jember Ikuti Rakor dengan Pemrov Jatim	Nahdlatul Ulama	8.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/30QfQuc
"İnanç gösterisi: Genç Endonezyalı Hristiyanlar, dini kimliklerini ifade etmek için geleneksel müzik çalıyor" başlıklı analiz yayımlandı	Performing faith: more young Indonesian Christians play traditional music to express their religious identity	The Conversation / Indonesia	21.06.2022	İngilizce	Endonezya	Analiz	https://bit.ly/3bNa4eh
"İslami Bilim Sohbetleri Dizisi (ISTS): Malezya'nın Yapay Zekayı Benimsemeye Hazırlığı: İslami Perspektiften Bir Analiz" başlıklı seminer gerçekleştirildi	Islamic Science Talk Series (ISTS): Malaysia's Readiness in Adopting Artificial Intelligence: An Analysis from the Islamic Perspective	International Institute of Advanced Islamic	23.06.2022	İngilizce	Malezya	Seminer	https://bit.ly/30P50FO
"Keluarga Malezya için "insanlığın kardeşliği" ruhunu oluşturmak" başlıklı analiz yayımlandı	Forging the spirit of "brotherhood of mankind" for Keluarga Malaysia	Institute of Islamic Understanding Malaysia	12.06.2022	İngilizce	Malezya	Analiz	https://bit.ly/30MX3QJ
"Hareketin en yüksek danışma organının toplantısı" başlıklı haber yayımlandı	الاجتماع الهيمية الاستشارية العليا للمحركة	Movement of Society of Peace	28.06.2022	Arapça	Cezayir	Haber	https://hmsalgeria.net/ar/p/14706
"Geçmişten günümüze Cezayir'de edebiyat, sinema ve tiyatro" başlıklı seminer gerçekleştirildi	Littérature, cinéma et théâtre en Algérie, Entre passé et présent	Centre for Research in Social and Cultural Anthropology (CRASC)	19.06.2022	Fransızca	Cezayir	Seminer	https://bit.ly/3us4iVM
"İİT Genel Sekreteri Azerbaycan Dışişleri Bakanı ile Görüştü" başlıklı toplantı gerçekleştirildi	OIC Secretary-General Meets the Foreign Minister of Azerbaijan	Organization of Islamic Cooperation	28.06.2022	İngilizce	Suudi Arabistan	Toplantı	https://bit.ly/3bTMIZP
"Peter Osborne, Londra Müslüman Merkezi'nde yeni kitabı 'İbrahim'in Kaderi'ni piyasaya sürdü"	Peter Osborne launches new book, 'The Fate of Abraham' at the London Muslim Centre	East London Mosque	9.06.2022	İngilizce	UK	Kitap	https://bit.ly/3ylnZjE
"Vali Khofifah: Ortak Davet Hareketi Olarak Eğitim" başlıklı konferans gerçekleştirildi.	Gubernur Khofifah: Diklat Dai Lembaga Dakwah Islam Indonesia Sebagai Gerakan Dakwah Bersama untuk Merawat Umat	Nahdlatul Ulama	21.06.2022	Endonezce	Endonezya	Konferans	https://bit.ly/3Rbn6mb
"Muhammediye Hareketinin Mezhep Olmamasının Üç Nedeni" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	Tiga Alasan Kenapa Muhammadiyah Tidak Bermazhab	Muhammadiyah	23.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3RBncu3
"Dini İlimlilik: Milleti Birleştiren Bir Vesile" başlıklı analiz yazısı yayımlandı.	Moderasi Beragama: Wasilah Pemersatu Bangsa	Nahdlatul Ulama	23.06.2022	Endonezce	Endonezya	Analiz	https://bit.ly/3yorAwW
"Doğu Java'daki Endonezya İslami Davet Enstitüsü, Dini İlimlilikte 1.100 Davet Tercümanı Sağlayacak" başlıklı haber yazısı yayımlandı	Lembaga Dakwah Islam Indonesia Jatim Bekali 1.100 Juru Dakwah dengan Moderasi Beragama	Nahdlatul Ulama	21.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3ReuHjN

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Hilafatül Müslimin'in Muhafaza Edilmesi" başlıklı yazı yayımlandı	PENANGANAN KHILAFATUL MUSLIMIN: PENCEGAHAN DAN PENANGANAN INTOLERANSI HARUS DIPERKUAT	SETARA Institute for Democracy and Peace	13.06.2022	Endonezce	Endonezya	Haber Yazısı	https://bit.ly/3RaCHCq
"Moraliteyi, Eşitsizlikleri ve İnancı Öğrenme: Tanzanya'daki Hristiyan ve Müslüman Okulları" başlıklı kitap tanıtımı gerçekleştirildi.	Book Launch: Learning Morality, Inequalities, and Faith: Christian and Muslim Schools in Tanzania	Leibniz Zentrum Moderner Orient	6.08.2022	İngilizce	Almanya	Kitap Tanıtımı	https://bit.ly/3yfyvIW
"'Otoriter Demokrasi' ve Son Dönem Osmanlı İmparatorluğu: İkinci Meşrutiyet Döneminde Devlet, İktidar ve Sivil Toplum" başlıklı seminer gerçekleştirildi.	'Authoritarian Democracy' and the late Ottoman Empire: State, Power, and Civil Society in the Second Constitutional Period	Leibniz Zentrum Moderner Orient	13.06.2022	İngilizce	Almanya	Seminer	https://bit.ly/3o0H9GJ
"Son Dönem Etiyopya İmparatorluğunda Spor ve Modernite" başlıklı kitap sunumu gerçekleştirildi.	Sports & Modernity in Late Imperial Ethiopia	Leibniz Zentrum Moderner Orient	27.06.2022	İngilizce	Almanya	Çevrimiçi Kitap Sunumu	https://bit.ly/3uQnjSn
"ISESCO - İslam Dünyası Üniversiteleri Federasyonu ile Şanghay Üniversitesi İpek Yolu Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Arasında Ortaklık Anlaşması" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	الاتفاق على بناء شراكة بين الإيسيسكو - اتحاد جامعات العالم الإسلامي ومعهد طريق الحرير للدراسات الاستراتيجية بجامعة شانغهاي	League of Islamic Universities	17.06.2022	Arapça	Mısır	Haber Yazısı	http://www.fumi-fuiw.org/ar/article/494
"İslam Dünyası Üniversiteleri Federasyonu Genel Sekreteri ISESCO Genel Müdürü, Dünya Müslüman İzciler Federasyonu'ndan Bir Heyeti Kabul Etti" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	لمدير العام للإيسيسكو الأمين العام لاتحاد جامعات العالم الإسلامي يستقبل وفدا من الاتحاد العالمي للكشاف المسلم	League of Islamic Universities	22.06.2022	Arapça	Mısır	Haber Yazısı	http://www.fumi-fuiw.org/ar/article/495
ISESCO ile Libya Arasındaki Eğitim, Bilim ve Kültür Alanındaki İşbirliğindeki Son Gelişmeler Tartışıldı" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	بحث مستجدات التعاون بين الإيسيسكو وليبيا في التربية والعلوم والثقافة	League of Islamic Universities	23.06.2022	Arapça	Mısır	Haber Yazısı	http://www.fumi-fuiw.org/ar/article/496
"Kızıldeniz'deki Arap Yelkenlisinin Yaşamı: İslam Dünyasında Deniz Keşfinin Kültürel Tarihi" başlıklı seminer düzenlendi.	The Life of the Red Sea Dhow: A Cultural History of Seaborne Exploration in the Islamic World	Bibliotheca Alexandrina	01.06.2022	İngilizce	Mısır	Seminer	https://bit.ly/3yMKD5Q
"Sinema: İsmailiye Uluslararası Film Festivali 2022 Ödüllü Filmlerden Bir Seçki" başlıklı film gösterimi gerçekleştirildi.	Cinema: A Selection of the Ismailia International Film Festival 2022 Award-Winning Films	Bibliotheca Alexandrina	12.06.2022	İngilizce	Mısır	Film Gösterimi	https://bit.ly/3RguJYD
"Takı Yapımı Sanatı" atölyesi gerçekleştirildi.	The Art of Jewelry Making	Bibliotheca Alexandrina	13-14.06.2022	İngilizce	Mısır	Atölye	https://bit.ly/3RhL6nx
"First Time" isimli sergi ziyarete açıldı.	"First Time" Exhibition 2022	Bibliotheca Alexandrina	15.06.2022-3.07.2022	İngilizce	Mısır	Sergi	https://bit.ly/3ArehPa
"Mohamed Salem: Anlamli Sessizlik" Sergisi ziyarete açıldı.	"Mohamed Salem: Eloquent Silence" Exhibition	Bibliotheca Alexandrina	22.06.2022-4.07.2022	İngilizce	Mısır	Sergi	https://bit.ly/3lifDNX

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Folklorik Metinlerin Düzenlenmesi (Gerçeklik ve Yöntem)" başlıklı seminer düzenlendi.	Editing Folkloric Texts (The Reality and Method)	Bibliotheca Alexandrina	22-23.06.2022	İngilizce	Mısır	Seminer	https://bit.ly/3lIKb1C
"A. Dvořák'ın "Stabat Mater, Op. 58"" isimli konser düzenlendi.	Concert: A. Dvořák's "Stabat Mater, Op. 58"	Bibliotheca Alexandrina	24.06.2022	İngilizce	Mısır	Konser	https://bit.ly/3bWDWYl
"Cami Mimarisi ve Ekonomik ve Sosyal Kalkınmaya Etkisi" başlıklı seminer düzenlendi.	Mosque Architecture and its Impact on Economic and Social Development	Bibliotheca Alexandrina	28-29.06.2022	İngilizce	Mısır	Seminer	https://bit.ly/30LHvg7
Ahmad El Haggar konseri düzenlendi.	Concert: Ahmad El Haggar	Bibliotheca Alexandrina	30.06.2022	İngilizce	Mısır	Konser	https://bit.ly/3nHsZKh
"Sefiller" isimli tiyatro oyunu sahnelendi.	Theatrical Performance: Les Misérables	Bibliotheca Alexandrina	30.06.2022	İngilizce	Mısır	Tiyatro	https://bit.ly/3RhLwKD
"Sanat, olumlu mesajlarla olumsuz konuları ele alır!" başlıklı haber yazısı yayımlandı.	الفن يعالج القضايا السلبية من خلال رسائله الإيجابية!	Al-Tahreer Association for Development	17.06.2022	Arapça	Irak	Haber Yazısı	https://bit.ly/3lIKg5q
"Asi Eşler, İhmalkar Kocalar" başlıklı söyleşi gerçekleştirildi.	Book Talk: "Rebellious Wives, Neglectful Husbands" By Hadia Mubarak	International Institute of Islamic Thought (IIIT)	22.06.2022	İngilizce	ABD	Söyleşi	https://bit.ly/3aPpXAS
"Dillerin Kullanımına İlişkin Mevzuatı Hedefleyen Kamu Forumu (Priştine)" başlıklı forum düzenlendi.	Inter Madrassah Exchange Programs (IMEPs)	NGO AKTIV	27.06.2022	İngilizce	Kosova	Forum	https://bit.ly/3o9tE7u
"Medreseler Arası Değişim Programları" başlıklı proje düzenlendi.	Inter Madrassah Exchange Programs (IMEPs)	Shaoor Foundation For Education & Awareness	3-08.06.2022	İngilizce	Pakistan	Proje	https://bit.ly/3lOCQHL
"Müslüman-Hıristiyan Diyalogu" başlıklı seminer düzenlendi.	Muslim-Christian Dialogue	The Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA)	13.06.2022	İngilizce	Filistin	Seminer	https://bit.ly/3l01k41
"Mescid-i Aksa / Haram-ı Şerif'in Mülkiyet Belgeleri ve Tarihi Durumu Konferansı" başlıklı konferans düzenlendi.	Conference on "Property Documents and the Historical Situation of Al-Aqsa Mosque / Al-Haram Al-Sharif"	The Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA)	08.06.2022	İngilizce	Filistin	Konferans	https://bit.ly/3RHGibq
"Kudüs'te Filistin Eğitim Kurumları, Kültürel Miras ve Ulusal Kimlik" başlıklı seminer düzenlendi.	Palestinian Educational Institutions, Cultural Heritage and National Identity in Jerusalem	The Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA)	07.06.2022	İngilizce	Filistin	Seminer	https://bit.ly/3aKvZ5E

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

"Kudüs Akademik Araştırma Dergisi" isimli yayımlandı.	The Release of Al-Quds Journal for Academic Research – Social Sciences	Al-Quds University	28.06.2022	Arapça	Filistin	Dergi	https://bit.ly/3aIP9co
"Veselj Saliji (Prizren)" başlıklı sergi düzenlendi.	Veselj Saliji (Prizren)	NGO AKTIV	22.06.2022	İngilizce	Kosova	Sergi	https://bit.ly/3yNPQJo
"Moan the Guilty " grubu konseri düzenlendi.	Moan the Guilty	NGO AKTIV	23.06.2022	İngilizce	Kosova	Konser	https://bit.ly/3aTU0qW
"İnançlararası Uyumun Önemi ve Mezhepsel Çeşitliliği Yönetmek" başlıklı konferans düzenlendi.	The Importance of Intra-faith Harmony and Celebrating Sectarian Diversity	Shaoor Foundation For Education & Awareness	18.06.2022	Urduca	Pakistan	Konferans	https://bit.ly/30hRQPM
"49. ISSI Kuruluş Günü" başlıklı toplantı düzenlendi.	49th Foundation Day of ISSI	Institute of Strategic Studies Islamabad	16.06.2022	İngilizce	Pakistan	Toplantı	https://bit.ly/3Pjj75x
"Gordian Düğümlerini Çözmek: Dr. Ishrat Husain'ın Eserleri ve Dünyaları" başlıklı kitap lansmanı gerçekleştirildi.	Launch of Dr. Ishrat Husain's Biography, Unravelling Gordian Knots: The Works and Worlds of Dr Ishrat Husain	Sustainable Development Policy Institute	08.06.2022	İngilizce	Pakistan	Kitap Lansmanı	https://bit.ly/30lucSd

Bültende Yer Alan Kurumlar

Abaad Studies and Research Centre

Yemen Sosyal Çalışmalar Bakanlığı destekli, kâr amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşu olarak demokrasi, seçimler, terörizm, ekonomi gibi konular üzerinde yoğunlaşmaktadır.

<https://abaadstudies.org/>

Arab Council for Social Science

Arap Bölgesinde sosyal bilimler araştırmalarını ve bilgi üretimini güçlendirmeyi hedefleyen bölgesel, bağımsız, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur. ACSS, araştırmacıları ve akademik/araştırma kurumlarını destekleyerek sosyal bilimler araştırmalarının oluşturulmasına, yayılmasına, onaylanmasına ve kullanımına katkıda bulunmayı ve Arap toplumlarının karşılaştığı zorluklarla ilgili kamusal tartışmaları zenginleştirmeyi amaçlamaktadır.

<http://www.theacss.org/>

Arab Thought Forum

1981 yılında El Hassan bin Talal tarafından kurulan Arap birliğini esas alan bir kurumdur. Arap toplumlarının karşılaştığı güvenlik, birlik, sosyoekonomik sorunlara karşı çözüm üretmeyi misyon olarak belirlemiştir.

<https://www.atf.org.jo/>

Arab Center for Research and Policy Studies

Arap Araştırma ve Politika Çalışmaları Merkezi, Arap ülkelerinde sosyal gelişmeyi sağlamak adına ekonomik, sosyal ve siyasi alanlarda akademik çalışmalar yapan eğitim ve araştırma kurumudur. Beyrut, Tunus, Washington ve Paris'te ofisleri bulunmaktadır. Çalışma alanlarını Hamas, Gazze, Siyonist düşünce gibi konular oluşturur.

<https://www.dohainstitute.org/en/Pages/index.aspx>

Al-Ahram Center for Political and Strategic Studies

ACPSS, 1968 yılında Al Ahram Vakfı bünyesinde bağımsız bir araştırma birimi olarak kuruldu. 1990'lardan bu yana, iç politika ve siyasi reform ACPSS araştırma gündeminde merkezi bir öneme sahip oldu. Yaptıkları anketler ve analizler ile Mısır toplumunun ve Arap toplumunun sosyopolitik incelemelerini yapan kurum, en geniş haber sitesi unvanını da taşımaktadır.

<https://www.euromesco.net/>

Al-Bayan Planlama ve Çalışmalar Merkezi

Irak'ta ve Orta Doğu'da meydana gelen dönüşümler hakkında araştırmalar yapmak ve akademik tartışmalar yürütmek için kurulmuştur. Ekonomi ve kalkınma, enerji, dış politika, hukuk ve demokrasi, kamu politikası, toplum ve kamuoyu üzerine çalışmalar gerçekleştirmektedir.

<https://www.bayancenter.org/en/>

Al-Jazeera Studies Center

El Cezire medya organizasyonunun jeopolitik ve stratejik gelişmeler odaklı araştırma kurumudur. Yoğunlaştığı bölge Orta Doğu olmakla birlikte burayı çevreleyen faktörleri de mercek altına almaktadır.

<https://studies.aljazeera.net>

Al-Haq Defending Human Rights

İşgal Altındaki Filistin Topraklarında (OPT) insan haklarını ve hukukun üstünlüğünü korumak ve teşvik etmek amacıyla 1979'da kurulan örgütün, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi'nde özel danışma statüsü bulunmaktadır.

<https://www.alhaq.org/>

Al-Tahreer Association for Development

Al-Tahreer Kalkınma Derneği, Irak'ta adalet ve barışın hüküm sürdüğü özgür, demokratik bir toplum inşa etmek için çalışmaktadır. Yerel sivil toplum kuruluşları için kurumsal kapasiteler oluşturmak ve geliştirmek. Örgüt, Irak anayasası, parlamento konseyi, demokrasi ve seçimler, mali ve idari yolsuzluk risklerini ele almaktadır.

<https://altahreer.org/index.html>

Accounting and Auditing Organization for Islamic Financial Institutions

1991 yılında kurulan ve merkezi Bahreyn'de bulunan AAOIFI, İslami finans ve üretim üzerine çalışmalar yürütmektedir. Uluslararası İslami finans için Şeriat, muhasebe, denetim, etik ve yönetim alanlarında yayınlar gerçekleştirmekle birlikte uluslararası eğitim faaliyetleri de gerçekleştirmektedir.

<http://aaoifi.com/?lang=en>

Balkan Investigative Reporting Network (BIRN)

Balkan Araştırmacı Raporlama Ağı Güney ve Doğu Avrupa'da konuşma özgürlüğü, insan hakları ve demokratik değerleri destekleyen bir sivil toplum kuruluşları ağıdır. Balkan Insight kuruluşuna bağlı yayın organıdır. Kuruluşun Arnavutluk, Bosna-Hersek, Kosova, Kuzey Makedonya, Romanya ve Sırbistan'da yerel örgütleri bulunmaktadır. Bosna Hersek'te kayıtlı olan BIRN Hub da bölgesel ve uluslararası programlar uygulamaktadır. BIRN Hub, Batı Balkan bölgesinden birikmiş bilgileri komünizm sonrası ve çatışma sonrası toplumlardaki gazetecilerle paylaşmakta ve eğitim programları hazırlamaktadır.

<https://birn.eu.com/>

Brookings Doha Center

Washington merkezli Brookings Enstitüsü'nün Doha'daki bir diğer merkezidir. Orta Doğu ve Kuzey Afrika çalışma alanlarında araştırma ve politika analizi yapmaktadır. Enstitü, Orta Doğu'da uluslararası ilişkiler, bölgesel güvenlik ve iç istikrar, kapsamlı büyüme ve fırsatların eşitliği, yönetim reformları ve devlet- toplum ilişkileri üzerine çalışmalar yapmaktadır.

<https://www.brookings.edu/>

Boşnak Enstitüsü- Adil Zulfikarpašić Vakfı

Boşnak Enstitüsü Boşnak ve Bosna-Hersek bilim ve kültürünün gelişmesine ve tanıtılmasını sağlamaktadır. Enstitü, kullanıcılarına ve ziyaretçilerine Bosna Hersek'in kültürel tarihine dair etkinlikler düzenlemekte ve bilimsel araştırmalar yürütmektedir. Bosna-Hersek'te yazılmış en güzel Arap el yazmalarından biri olan An-Nasabu S-Sharif'in dünyaya özgü el yazması da dahil olmak üzere 1662 eserle 1086 kod içeren zengin bir Doğu el yazması koleksiyonuna sahiptir. Ayrıca Frankfurt'taki Goethe Enstitüsü tarafından yayınlanan klasik Oryantal eserlerin benzersiz ve nadir bulunan kopya el yazmalarından oluşan zengin bir koleksiyon da bulunmaktadır.

<https://bosnjackiinstitut.ba/>

Bibliotheca Alexandrina

Bibliotheca Alexandrina, bilginin üretimi ve yayılmasında bir mükemmeliyet merkezi olmayı, kültürler ve insanlar arasında bir diyalog kurma ve öğrenim merkezi olmayı hedefleyen bir kurumdur.

<https://www.bibalex.org/en/default>

Centre for Asian and Middle Eastern Studies (CAMES)

Asya ve Orta Doğu Araştırmaları Merkezi, Ortadoğu, İslam dünyası ve Arap dilinin disiplinler arası çalışması için önde gelen bir merkezdir ve farklı ülkelerden çeşitli öğrenci ve bilim adamlarını cezbetmektedir. CAMES'in amacı, Orta Doğu ve İslam dünyası anlayışını zenginleştirmek, Arap dilinin öğrenimini teşvik etmek ve tüm akademik disiplinlerde bölge hakkında bilgilendirilmiş burslar geliştirmektir.

<https://www.aub.edu.lb/fas/comes/Pages/default.aspx>

Center for Strategic and International Relations (CSIS)

Stratejik ve Uluslararası İlişkiler Merkezi (CSIS) Jakarta'da 1971 yılında kurulmuştur. Bağımsız, kâr amacı gütmeyen kuruluş yerel ve uluslararası konularda politika odaklı çalışmalara odaklanmaktadır. Kurumun misyonu politika odaklı araştırmalar, diyalog ve kamuoyu tartışmaları yoluyla politika üretimine katkı sağlamaktır. Kurum Endonezya ve bölge için üretilecek uzun vadeli planlama ve vizyonun bölgesel ve uluslararası gelişmeler de dahil olmak üzere ekonomik, politik ve sosyal konuların derinlemesine anlaşılması gerektiğini öne sürmektedir.

<https://www.csis.or.id>

The Centre for Middle Eastern Studies Harvard University

Harvard Orta Doğu Çalışmaları Merkezi Harvard'ın Orta Doğu Araştırmaları Merkezi (CMES), dünyanın herhangi bir yerindeki Ortadoğu ve İslam alimlerinin en büyük ve en seçkin konsantrasyonlarından birine sahip olarak kabul edilmektedir. 1954'te hayati, ancak o zamanlar büyük ölçüde bilinmeyen, dünyanın bir parçası olan sistematik çalışmayı ilerletmek için kurulmuştur.

<https://cmes.fas.harvard.edu/history>

Centre for Security Strategy and Policy Research

Güvenlik, Strateji ve Politika Araştırma Merkezi (CSSPR), Lahore Üniversitesi'nde (UOL) bulunan özerk bir politika araştırma merkezidir. Pakistan'ın iç ve dış güvenliği üzerine araştırmalar yapmaktadır.

<https://csspr.uol.edu.pk/>

Council on America Islamic Relations (CAIR)

CAIR amacını İslam anlayışını geliştirmek, sivil hakları korumak, adaleti teşvik etmek ve Amerikalı Müslümanları güçlendirmek olarak tanımlamaktadır. Amerika'da İslam ve Müslümanlar'a yönelik projeler yürütmekte ve yayınlar yapmaktadır. Kuzey Amerika Müslüman Kaynak Rehberi: Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da Müslüman Toplum Yaşamı (Routledge) olmak üzere birçok ampirik çalışma yürütmektedir.

<https://www.cair.com/>

Center for Indonesian Policy Studies

Endonezya Politika Araştırmaları Merkezi (CIPS), kanıta dayalı politika araştırması ve analizi ile bilgilendirilmiş pratik politika reformlarını savunan bağımsız, kar amacı gütmeyen bir düşünce kuruluşudur. Endonezya'nın yasama ve yürütme organlarındaki karar alıcılara politika önerilerini sunmaktadır. Endonezyalıları müreffeh ve barışçıl bir yaşam sürmeleri için güçlendiren kamu politikalarını desteklemeyi ve geliştirmeyi amaçlamaktadır.

<https://www.cips-indonesia.org/>

Defender Center for Human Rights

2016 yılında Fransa'da kurulmuş bir sivil toplum örgütüdür. Uluslararası insan hakları hukukunun uygulanmasındaki zorlukları analiz etmeyi, bölgedeki farklı kültür grupları arasında insan hakları kültürünü sağlamayı hedeflemektedir. Özellikle Libya ülkesindeki insan hakları ihlallerine dair çalışmalar yürütmektedir.

<https://www.defendercenter.org/>

Emirates Policy Center

Birleşik Arap Emirlikleri'nin Abu Dabi şehrinde bulunan bağımsız bir düşünce kuruluşudur. Eylül 2013'te kurulan EPC, jeopolitik gelişmelerin ve küresel güç dengesindeki değişikliklerin BAE ve bölge üzerindeki etkilerini belirlemeyi ve tahmin etmeyi amaçlamaktadır.

<https://www.epc.ae>

Economic Research Forum

Economic Research Forum 1993 yılında Mısır'da kuruldu. Ana ofisi Kahire olan kurumun Birleşik Arap Emirlikleri- Dubai'de de bir ofisi bulunmaktadır. Forum Arap ülkeleri, İran ve Türkiye'de sürdürülebilir kalkınmaya katkıya sağlama amacını güden bir platformdur. Konferanslar, seminerler, mentorluk çalışmaları gibi etkinlikler düzenlemektedir. Kitaplar, makaleler, politika özetleri olmak üzere birçok yayın yapmaktadır. Kalkınma, yoksulluk, eşitsizlik, küresel Güney, dijitalleşme olmak üzere ekonomik gelişmeler üzerine çalışmalar üretmektedir.

Enterprise Action and Reflection Center

Daha çok ekonomi ve sürdürülebilir kalkınma ile ilgili araştırmalar yapan bir think-tank. Cezayir ile ilgili araştırmalarının yanında Mağrip ülkeleri ile ilgili çalışmaları da var. Cezayir ile ilgili pek çok veri, analiz ve anket bulunuyor. İdeolojik anlamda nerede durduklarına dair bir bilgi yok fakat özellikle Cezayir ile ilgili çalışmalarda veri sağlayabilir.

<https://care.dz/fr/care>

Federation of Universities of the Islamic World

ISESCO çatısı altında kurulan kurum 1987 yılında Rabat'ta kuruldu. İslam ümmetinin kalkınmasını sağlamayı ve Müslüman toplumların ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlamaktadır. Eğitim, bilim, kültür ve teknoloji alanlarında iş birlikleri yapmakta ve üye Üniversitelerde Kur'an-ı Kerim dilinin ve İslam kültürünün öğretimini teşvik etmektedir.

<http://www.fumi-fuiw.org/en/>

Georgetown University Qatar (GU-Q)

1789 yılında Washington'da kurulan Georgetown Üniversitesi'nin bir kampüsünün 2005 yılında Qatar Foundation partnerliğinde Doha'da kurulmasıyla Georgetown Katar Üniversitesi faaliyete geçmiştir. Amerika menşeli bir üniversite olsa da Katar özelinde araştırmalar yapılmaktadır. Örneğin İslami biyoetik, besin güvenliği, Arap dili ve mirası, Körfez bölgesinde kadınlar gibi çeşitli alalarda araştırma projeleri yürütülmüştür. Doha Enstitüsü ve Hamad Bin Khalifa Üniversitesi ile koordine çalışmaktadır.

<https://www.qatar.georgetown.edu/>

Hamad bin Khalifa University

Katar Eğitim, Bilim ve Toplum Geliştirme Vakfı'nın (QF) bir üyesi olan Hamad Bin Khalifa Üniversitesi (HBKU), QF'nin insan potansiyelini ortaya çıkarma vizyonunu yerine getirmek amacıyla 2010 yılında kuruldu. HBKU, Katar'da ve bölgede olumlu dönüşüm için bir katalizör görevi görürken küresel bir etkiye sahip olan araştırma ve lisansüstü eğitim üniversitesidir.

<https://www.hbku.edu.qa/en/about-hamad-bin-khalifa-university>

International Institute of Islamic Thought (IIIT)

1981 yılında İsmail al Faruki ve Enver İbrahim tarafından kurulan Uluslararası İslam Düşünce Enstitüsü, Müslüman dünyadaki ilim insanı, araştırmacı ve akademisyenlerin katkılarıyla her bir akademik disiplinde “bilginin İslamileştirmesi” terminolojisini uygulamaya çalışmaktadır. Enstitü İngilizce, Arapça, Fransızca ve diğer birçok dillerde yayınlar yapmaktadır. Öyle ki 35 dilde 400’ü aşkın eser verilmiştir.

<https://iiit.org/en/home/>

Islamic Human Rights Commission

İnsan Hakları Evrensel Beyanname’sini bölgesel, ulusal ve uluslararası düzeylerde uygulamaya adanmış uluslararası, kâr amacı gütmeyen bir kuruluştur.

<https://www.ihrc.org.uk/>

International Islamic University Malaysia

Üniversite bünyesinde birçok İslami araştırma merkezi faaliyet göstermektedir. Bunlar Uluslararası İslami Düşünce ve Medeniyet Enstitüsü (ISTAC-IIUM), Uluslararası Müslüman Birliği Enstitüsü, Uluslararası İslami Bankacılık ve Finans Enstitüsü, Uluslararası Helal Araştırma ve Eğitim Enstitüsüdür.

www.iium.edu.my

Institute of Strategic and International Studies (ISIS) Malaysia

ISIS Malezya; ekonomi, dış politika, güvenlik çalışmaları, ulus kurma, sosyal politika, teknoloji, inovasyon ve çevre çalışmalarını içeren çeşitli araştırma odaklarına sahiptir. Ayrıca, ulusal kalkınma ve uluslararası ilişkiler gibi önemli alanlarda ulusal ve uluslararası kuruluşlarla araştırma iş birliğini üstlenir. Dış politika ve güvenlik çalışmaları, Güneydoğu Asya siyaseti ve askeri konular, ekonomi, ticaret ve bölgesel entegrasyon, bankacılık ve finans, teknoloji ve sürdürülebilirlik konularına odaklanır.

www.isis.org.my

Institute of Strategic Studies Islamabad

1973 yılında kurulan Stratejik Araştırmalar Enstitüsü Islamabad, uluslararası barış ve güvenliği etkileyen bölgesel ve küresel meselelerin analizini gerçekleştiren bir enstitüdür. Çalışmalarını bölge bölge tasnif ederek gerçekleştiren enstitü; nükleer faaliyetler, terörizm ve silahlı yapılanmalar, ekonomik ve sosyal alanlar olmak üzere üç ana başlık altında basılı ve çevrimiçi yayınlar gerçekleştirmektedir.

<https://issi.org.pk/>

Institute of Islamic Understanding Malaysia

Stratejik sorunlar, küreselleşme ile ilgili sorunlar, İslami ekonomik sistemin uygulanması, İslami hukuk sisteminin uygulanması, dinler arası ilişkiler, bilim ve teknolojiye dayalı gelişme, biyoetik, çevre sorunları, insan hakları sorunları, sosyo-ekonomik ve politik sorunlar çalışma konularını oluşturur. .

www.ikim.gov.my

Islamabad Policy Research Institute

1999 yılında kurulan IPRI; Pakistan'daki uluslararası ilişkiler, stratejik çalışmalar, yönetim & kamu politikası, hukuk ve ekonomi dahil olmak üzere ulusal güvenliğin tüm yönlerinde çalışmalar yürüten düşünce kuruluşlarından biridir.

<https://ipripak.org>

Justice and Development Party

1960'larda kurulan parti günümüze kadar varlığını sürdüren ve halihazırda hükümette bulunan partidir. İslamcı demokrat bir çizgide yer alan parti Arap ve Müslüman Birliği söylemlerine sahiptir.

www.pjd.ma

King Abdullah Petroleum Studies and Research Center (KAPSARC)

Küresel enerji ekonomisi alanında bağımsız araştırmalar yürütmek üzere kâr amacı gütmeyen bir kurum olarak kuruldu. On beşten fazla milletten oluşan uluslararası bir uzman araştırmacılar grubuna sahiptir. Yüksek oranda enerji ihraç edilen bölgelerde araştırmalar yürüterek enerji politikalarının geliştirilmesi üzere yayınlar yapmaktadır.

<https://www.kapsarc.org/>

Movement of Society of Peace

Filistin Hamas Partisinin Cezayir koludur. Cezayir'de siyasi bir parti olarak Berberiler, Müslümanlar ve Arapları kapsayan bir siyasi program geliştirmiştir.

<https://bit.ly/3q3PScf>

Muslim Youth Movement Malaysia (ABIM)

1971’de Malezya Kebangsaan Üniversitesi İslami Araştırmalar Fakültesi tarafından kurulmuştur. Başlangıçta Müslüman gençlik aktivizmini yoğunlaştırma çabalarıyla karakterize edilse de daha sonra eğitim alanına yönelerek araştırma ve analiz çalışmalarına odaklanmaktadır.

<http://www.abim.org.my/>

Muhammediyah Movement

Muhammadiyah Society olarak da bilinen Endonezya’daki önemli bir İslami sivil toplum örgütüdür. Örgüt, 1912 yılında Yogyakarta şehrinde Ahmed Dahlan tarafından reformist bir sosyo-dini hareket olarak kuruldu. Muhammadiyah liderleri ve üyeleri Endonezya’daki siyasetin şekillenmesine aktif olarak dahil olsalar da Muhammadiyah bir siyasi parti değildir.

<https://muhammadiyah.or.id>

Nahdlatul Ulama

2014 yılında kurulan Endonezya Nahdlatul Ulama Üniversitesi, Jakarta’nın büyük metropolü Jakarta SCR’de bulunan özel bir yüksek öğrenim kurumudur. UNU Endonezya, öğrencilere idari hizmetlerin yanı sıra akademik ve akademik olmayan birçok tesis ve hizmet de sunmaktadır.

<http://www.nu.or.id/>

LEGIS

LEGIS 2009 yılında Makedonya’nın Üsküp kentinde kurulmuş bir sivil toplum kuruluşudur. Kurumun yardıma ihtiyacı olan insanlar üzerine çalışmalar yapmaktadır. Savaş, doğal afet, açlık vb. durumlara maruz kalmış insanlara yardım ulaştırmaktadır. İnsan haklarını korumak, dayanışmayı desteklemek ve ihlali önlemek amacıyla Suriye, Somali, Makedonya, Yunanistan gibi birçok ülkede çalışma yürüttü.

<http://www.legis.mk/>

Policy Center for the New South

Yeni Güney Politika Merkezi (PCNS), küresel Güney’in ayrılmaz bir parçası olarak Fas’a ve Afrika’nın geri kalanı için ekonomik ve sosyal kamu politikalarının geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlayan Faslı bir düşünce kuruluşudur. “Küreselleşmede Yeni Güney”, “Karşılıklı Bağımlık Ülkesinde Otonom Bir Afrika İnşa Etmek”, “Fas Ekonomisini Yeniden Düşünmek”, “Yeni Küreselleşmede Afrika’nın Varlığını Yeniden Düşünmek” adlı araştırma programları bulunmaktadır. Bu doğrultuda kitap, makale, politika notu, yıllık raporlar, görüş yazıları yayınlamaktadır.

<https://www.policycenter.ma/>

RASANAH International Institute for Iranian Studies

RASANAH Uluslararası İran Araştırmaları Enstitüsü Suudi Arabistan merkezli kurum İran'ın iç ve dış meseleleri hakkında araştırmalar yapmak ve bunu yayınlamayı esas almış bir kurumdur. İran'daki gelişmeleri takip etmek ve iki ülke arasında partnerlik kurmak amaçları arasındadır.

<https://rasanah-iiis.org/>

Regional Anti-corruption Initiative

Bölgesel Yolsuzlukla Mücadele Girişimi (eski adıyla İstikrar Paketi Yolsuzlukla Mücadele Girişimi – SPAI) yolsuzlukla mücadele sorunlarıyla ilgilenmektedir. Bu girişim dokuz üye ülkeyi kapsayan hükümetler arası bir bölgesel kuruluştur. Bu ülkeler Arnavutluk, Bosna-Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Moldova, Karadağ, Kuzey Makedonya, Romanya ve Sırbistan'dır.

<https://rai-see.org/who-we-are/about-us/>

Sana'a Center for Strategic Studies

Yemen ve çevresindeki bölgeye odaklanarak bilgi üretimi yoluyla değişimi teşvik etmeye çalışan bağımsız bir düşünce kuruluşudur. Merkezin hem Arapça hem de İngilizce olarak sunulan yayınları ve programları, politikayı yerel, bölgesel ve uluslararası düzeyde etkilemeyi amaçlayan politik, sosyal, ekonomik ve güvenlikle ilgili gelişmeleri kapsamaktadır.

<https://sanaacenter.org/>

The Afghanistan Research and Evaluation Unit (AREU)

Uluslararası toplumun destekleriyle 2002 yılında Kabil merkezli bir düşünce kuruluşudur. Temel misyonu çeşitli araştırmalarla politika yapıcılara önerilerde bulunmak ve nitelikli politika üretmektir.

<https://areu.org.af/>

The Conversation

Afrika, Avustralya, Kanada vb. pek çok bölgede aktif olarak çalışmalar yapan The Conversation siyaset, toplum, bilim gibi alanlarda haber ve analiz yayımlamaktadır.

<https://theconversation.com/id>

The International Institute of Advanced Islamic Studies (IAIS) Malaysia

Enstitü, küresel ümmet ve İslam'ın diğer uygarlıklarla entegrasyonunu ilgilendiren çağdaş meseleler hakkında akademik araştırmalar yapmaktadır.

<https://iais.org.my/about-sp-1100978955/the-institute>

The Omani Centre for Human Rights

Umman'daki insan hakları sorunlarını izleyen ve belgeleyen, sivil toplum kuruluşu. Merkez Birleşik Krallık merkezlidir. Misyonu insan hakları ihlallerini izlemek ve toplumun tüm kesimleri arasında insan hakları bilincini teşvik etmektir. İnsanların görüş, din ve inanç farklılıklarına bakılmaksızın kendilerini ifade ettikleri bir Umman için çalışırlar. Merkez insan hakları konusunda dernek ve STK'ları destekler. Merkez, bu konu hakkında çalıştay ve konferanslar düzenlemektedir.

<https://ochroman.org/eng/>

The International Campaign for Freedom in the United Arab Emirates (ICFUAE)

17 Nisan 2015 tarihinde siyasi tutukluların haklarını savunmak için kuruldu. Birleşik Arap Emirlikleri otoriter ve sivil toplumu egale eden bir tutumla hak taleplerini ve siyasal muhalefeti susturmuştur. Ülkede sivil toplum kurumları hak, özgürlük talebi, politik talepler veya muhalif akademik faaliyetler yapmayan devlet yanlısı kurumlardır. Bunlar dışında hareket etmeyi amaçlayan tüm oluşumlar ülkede yasaklıdır ve tutuklanmaktadır. Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki bu duruma İngiltere'de bir örgütlenme ile ses yükseltmeye çalışan bir grup olarak ICFUAE oldukça önemlidir.

www.icfuae.org.uk

The Centre for Middle Eastern Studies Harvard University

Harvard Orta Doğu Çalışmaları Merkezi Harvard'ın Orta Doğu Araştırmaları Merkezi (CMES), dünyanın herhangi bir yerindeki Ortadoğu ve İslam alimlerinin en büyük ve en seçkin konsantrasyonlarından birine sahip olarak kabul edilmektedir. 1954'te hayati, ancak o zamanlar büyük ölçüde bilinmeyen, dünyanın bir parçası olan sistematik çalışmayı ilerletmek için kurulmuştur.

<https://cmes.fas.harvard.edu/history>

The Palestinian Academic Society for the Study of International Affairs (PASSIA)

Filistin Uluslararası İlişkiler Araştırmaları Derneği (PASSIA), Mart 1987'de Dr. Mehdi Abdul Hadi ve bir grup Filistinli akademisyen tarafından kuruldu. PASSIA, Filistin Sorununu ulusal, Arap ve uluslararası bağlamlarında akademik araştırma, diyalog, eğitim ve yayın yoluyla sunmayı amaçlamaktadır. PASSIA, kapasite, beceri ve uzmanlık geliştiren eğitim programları ve seminerler yoluyla genç Filistinlileri güçlendirmeyi hedeflemektedir. Bu doğrultuda kurum, Araştırma ve Çalışmalar, Yuvarlak Masa Toplantıları, Dinler arası Diyalog, Uluslararası İlişkilerde Eğitim ve Öğretim, Sivil Toplumun Güçlendirilmesi ve Kudüs Sorunu alanlarında çalışmalarını yürütmektedir.

<http://www.passia.org/>

The Lebanese Center for Policy Studies

1989'da kurulan Lübnan Politika Araştırmaları Merkezi, misyonu Lübnan ve Arap bölgesinde yönetimi iyileştiren politikalar üretmek ve savunmak olan bağımsız bir sivil toplum kuruluşudur.

<https://www.lcps-lebanon.org/about>

United Nations Support Mission in Libya

UNSMIL, çatışma sonrası dönemde ülkenin yeni otoriteye geçiş sürecini desteklemek için Libya resmi makamlarının talebi üzerine, 2009 BM Güvenlik Konseyi kararıyla 16 Eylül 2011'de kurulan özel bir entegre kurumdur. Libya'da politik meseleler, insan hakları, geçiş dönemi adaleti, demobilizasyon, kalkınma, kadınların güçlendirilmesi üzerine çalışmalar yapmaktadır.

<https://unsmil.unmissions.org/>

MÜSLÜMAN DÜNYADAN FİKRİ BİRİKİMLER

Müslüman Dünyadan Fikrî Birikimler Bülteni, İLKE Vakfı Toplumsal Düşünce ve Araştırmalar Merkezi tarafından Müslüman Toplumlarda Düşünce ve Hareketler Projesi kapsamında aylık olarak yayımlanıyor. Proje kapsamında her ay 43 ülkeden yaklaşık 250 sivil toplum, araştırma ve düşünce kuruluşunun yazılı ve sözlü faaliyetleri taranıyor ve bültende değerlendiriliyor. Müslüman dünyanın gündemine dair oluşturulan bu envanter ışığında, önemli görülen konular hakkında analiz metinlerine yer veriliyor. Hem güncel gelişmelere hem de literatüre atıfla yazılan analizlerde Müslüman toplumların meseleleri mukayeseli ve bütüncül bir perspektifle inceleniyor.

İLKE
ilim kültür eğitim vakfı

todam
TOPLUMSAL DÜŞÜNCE VE ARAŞTIRMALAR MERKEZİ

Adres: Aziz Mahmut Hüdayi Mah. Türbe Kapısı Sk. No: 13 Üsküdar/ İstanbul

Telefon: +90 216 532 63 70 E-posta: todam@ilke.org.tr Web: ilke.org.tr/todam